

Les dones en el mercat de treball de les Illes Balears

Any 2007 i avanç del 2008

Observatori del Treball
de les Illes Balears

VERSIÓN EN CASTELLANO A PARTIR DE LA PÁGINA 65

**Govern
de les Illes Balears**

Conselleria
de Treball i Formació

ANY 2007 I AVANÇ DEL 2008
**Les dones en el mercat de
treball de les Illes Balears**

OBSERVATORI DEL TREBALL DE LES ILLES BALEARS

Invertim en el seu futur

Cofinançat per:

UNIÓN EUROPEA
FONDO SOCIAL EUROPEO

**Govern
de les Illes Balears**

Conselleria
de Treball i Formació

ÍNDEX

1. PRESENTACIÓ	5
2. RESUM EXECUTIU	7
3. CONTEXT DEMOGRÀFIC I SOCIAL DE LA DONA BALEAR.....	11
3.1. Evolució demogràfica de la població femenina.....	11
3.2. La dona balears i la família.....	12
3.3. Estudis i formació de la dona balear.....	16
3.4. Participació de la dona balear en el poder polític.....	17
4. INDICADORS D'ACTIVITAT, D'OCUPACIÓ I D'ATUR DE LES DONES BALEARS	19
4.1. Evolució de la població femenina inactiva i activa.....	19
4.2. Evolució de la població femenina ocupada.....	22
4.3. Evolució de la població femenina en atur.....	25
4.4. Evolució de l'afiliació femenina a la Seguretat Social.....	26
4.5. Evolució de la contractació femenina registrada (SOIB).....	28
4.6. Evolució de les persones demandants inscrites (SOIB).....	29
4.7. Evolució de la desocupació femenina registrada (SOIB).....	30
5. INDICADORS DE CONDICIONS DE TREBALL A LES ILLES BALEARS.....	33
5.1. Salaris.....	33
5.2. Accidents laborals per sexe.....	34
6. INDICADORS DE POLÍTIQUES ACTIVES D'IGUALTAT D'OPORTUNITATS DESENVOLUPADES PER LA CONSELLERIA DE TREBALL I FORMACIÓ.....	35
7. TAULES.....	39
8. ÍNDEX DE TAULES I GRÀFICS.....	61
9. RELACIÓ DE FONTS I INDICADORS.....	63

Autors: Dèlia Riera, Maria del Mar Ribas, Beatriz Abia, Rosa Maria Prohens
Coordinació: Delia Riera
Dipòsit legal: PM 2247 - 2008

Si voleu més informació i/o subscriure-us als informes de l'Observatori del Treball de les Illes Balears podeu adreçar-vos a otib@dgplaes.caib.es o bé:
Direcció General de Planificació Estratègica.
Conselleria de Treball i Formació de les Illes Balears
C/ del Gremi de Teixidors, 38
Polígon de Son Castelló. 07009 Palma
Tel. 971 17 63 00
www.caib.es
<http://treballiformacio.caib.es>

Aquesta publicació ha estat cofinançada per la Unió Europea, Fons Social Europeu, i impresa en paper reciclat.
Es permet reproduir totalment o parcialment la informació que conté aquest informe, sempre que se n'esmenti la font i l'autoria.

ÍNDICE

1. PRESENTACIÓN	65
2. RESUMEN EJECUTIVO	67
3. CONTEXTO DEMOGRÁFICO Y SOCIAL DE LA MUJER BALEAR	71
3.1. Evolución demográfica de la población femenina	71
3.2. La mujer balear y la familia	72
3.3. Estudios y formación de la mujer balear	76
3.4. Participación de la mujer balear en el poder político	77
4. INDICADORES DE ACTIVIDAD, DE OCUPACIÓN Y DE PARO DE LAS MUJERES BALEARES	79
4.1. Evolución de la población femenina inactiva y activa	79
4.2. Evolución de la población femenina ocupada	82
4.3. Evolución de la población femenina en paro	85
4.4. Evolución de la afiliación femenina en la Seguridad Social	86
4.5. Evolución de la contratación femenina registrada (SOIB)	88
4.6. Evolución de las personas demandantes inscritas (SOIB)	89
4.7. Evolución del paro femenino registrado (SOIB)	90
5. INDICADORES DE CONDICIONES DE TRABAJO EN LAS ILLES BALEARS	93
5.1. Salarios	93
5.2. Accidentes laborales por sexo	94
6. INDICADORES DE POLÍTICAS ACTIVAS DE IGUALDAD DE OPORTUNIDADES DESARROLLADAS POR LA CONSEJERÍA DE TRABAJO Y FORMACIÓN	95

1. PRESENTACIÓ

Des de la constitució de l'actual Govern balear, la Conselleria de Treball i Formació ha adreçat bona part dels seus esforços a implementar en la nostra comunitat la Llei orgànica 3/2007 per a la igualtat efectiva de dones i homes. I és que a les Illes Balears, a pesar que la incorporació de les dones al treball hagi experimentat una progressió important en els darrers anys, tenim una taxa d'atur femení més elevada que la corresponent a l'atur masculí.

La nostra voluntat no és altra que aconseguir que les Illes Balears, l'any 2010, estiguin per sobre de la mitjana europea pel que fa a l'ocupació de les dones, i que aquesta ocupació, a més, compleixi els requisits d'excel·lència, de treball no precari i de més qualificació que estableix l'Estratègia de Lisboa. Concretament, volem incrementar en 10.000 el nombre de dones d'alta en la Seguretat Social, ser un referent nacional en la implantació de plans d'igualtat en empreses de menys de 250 treballadors, ser una comunitat capdavantera en la flexibilitat horària i en la instauració de mesures de conciliació de vida laboral, familiar i personal, així com ser una comunitat que sobresurti en la incorporació de la responsabilitat social empresarial en l'àmbit de la igualtat.

En aquest sentit, hem desenvolupat iniciatives com la convocatòria d'ajuts per establir plans d'igualtat en les pimes, incorporar la perspectiva de gènere en la prevenció de riscos laborals o incorporar també la igualtat en el diàleg amb les organitzacions empresarials i sindicals. Tenim molts més projectes, però la promoció d'accions positives i l'impuls de la igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes en l'accés al treball, la retribució i la promoció és cosa de tots i totes.

HBLE. SRA. JOANA M. BARCELÓ MARTÍ
Consellera de Treball i Formació

2. RESUM EXECUTIU

Segons l'avanç provisional de l'INE, l'1.1.2008 la població de les Illes Balears ascendeix a 1.071.221 persones, de les quals un 49 % són dones. Aquest percentatge augmenta segons s'avança en els trams d'edat, fins a aconseguir el 68,3 % entre els habitants majors de 85 anys. Efectivament, les dones balears tenen més esperança de vida que els homes de la nostra comunitat i malgrat això, les Illes Balears presenten un dels índexs d'envelliment femení més baixos d'Espanya: 75 dones majors de 64 anys per cada 100 menors de 20 anys.

Durant el seu procés de formació, les joves illenques presenten taxes menors d'abandonament escolar que ells (23,3 % i 44,7 %, respectivament) i millors taxes brutes de graduació en estudis superiors (9,8 % enfront de 5,1 %). Això no impedeix que, entre els matriculats universitaris de la UIB, se segueixi apreciant una clara segregació per gènere: elles són un 80 % de l'alumnat en els estudis relacionats amb ciències de l'educació, mentre que ells presenten el mateix percentatge en els estudis de tipus tecnològic. Amb tot, la dada més destacable d'aquest capítol és la distància que ens separa de la mitjana estatal: 6,2 llicenciades balears enfront de les 22 espanyoles de mitjana per cada 100 dones joves.

L'INE també informa que les dones balears es casen a una edat mitjana de 29,6 anys, són mares als 30,3 anys i tenen 1,4 fills de mitjana. Les tres dades són rellevants perquè marquen fites en el procés d'incorporació al mercat laboral i en l'ascens professional. A partir del moment en què decideixen viure en parella i/o formar una nova família, assumeixen la major part de la càrrega de les tasques domèstiques i d'atenció dels fills i redueixen, voluntàriament o involuntàriament, l'activitat laboral i, amb aquesta, la seva participació en les estructures de poder econòmic i polític. En aquest sentit i a tall d'exemple, només un 9 % de les batlies balears estan representades per dones.

Efectivament, l'enquesta de població activa de l'INE posa de manifest que entre el col·lectiu inactiu laboral el 2007, les dones sumen 194.700 persones, és a dir, el 63,6 % del total. La taxa mitjana d'inactivitat és quasi 20 punts superior a la masculina: 45,6 % enfront de 26,3 %. Entre els motius que declaren per a no treballar, una majoria del 46 % addueix dedicar-se a la cura de la llar i dels fills, causa que només esmenta un 8,9 % dels homes.

Quant a la població femenina en actiu, la mitjana de 2007 es va situar en 232.650 dones i va ascendir a 248.100 en el segon trimestre de 2008, gràcies al desenvolupament estacional de la temporada turística. Si ens atenim a un any complet —tot el 2007— la taxa mitjana d'activitat va aconseguir el 54,4 %, és a dir, 5,5 punts per damunt de la femenina estatal, però encara 20 punts per davall de la masculina balear.

Aquestes diferències es mantenen entre la població ocupada a les illes: si elles aconseguen una taxa mitjana del 50%, ells superen el 69 %. Cal anotar que les ocupades per compte propi a penes representen un 31 % del total d'autoocupats, un 26 % dels ocupadors i un 32,5 % del conjunt d'empresaris sense assalariats. A més, el seu pes relatiu en llocs directius en quasi quatre punts inferior al masculí (6,8 % enfront al 10,5 %). En canvi, són majoria (53 %) entre els assalariats del sector públic —que ofereix millors condicions per a la conciliació de la vida familiar i laboral— i entre les persones que treballen a temps parcial (19,3 % enfront del 3,8 % masculí el 2007). Si es comparen aquestes ràtios amb les mitjanes estatals, s'adverteix que tenen una major presència que la resta d'espanyoles en llocs de caràcter administratiu i de baixa qualificació (entre 4 i 3 punts, per aquest ordre) i menor entre els professionals científics i tècnics de suport (entre 6 i 3 punts, respectivament). Ha de precisar-se que aquesta qüestió respon no només a un menor nivell formatiu, sinó també a l'oferta d'ocupacions de baixa qualificació típica del nostre mercat laboral.

Segons informa l'INE per a l'any 2005, mentre romanen ocupades el salari mitjà és de 14.809 euros, un 26,2 % inferior a la mitjana masculina balear i un 3,2 % (475,8 euros) per davall de la mitjana femenina estatal. La diferència amb els homes balears s'incrementa amb l'edat, mostrant un pic màxim en el tram de 45 a 54 anys, quan ells guanyen un 49,7 % més. De totes maneres, en aquesta comparació amb el conjunt de l'Estat, les dones balears segueixen guanyant respecte dels homes, perquè el salari mitjà és un 12,8 % inferior a la mitjana estatal.

L'altra cara de la moneda ens l'ofereix la distribució de la població desocupada segons l'EPA, que estima una mitjana de 19.850 dones en desocupació el 2007, que s'incrementà a 23.300 en el segon trimestre de 2008. Encara que la desocupació ha augmentat en ambdós sexes, les dones han patit menys aquest ascens (31 % per a elles enfront del quasi 50 % per a ells) gràcies a la concentració en el sector serveis, que fins a juliol ha resistit millor l'embat de la desacceleració econòmica iniciada en el sector de la construcció. Amb tot, no ha de deixar d'anotar-se que la taxa mitjana de desocupació continua sent tres punts superior a la masculina: 8,6 % davant un 5,8 % en el conjunt de 2007 i 11,3 % i 8,3 % en el segon trimestre de 2008. Tant entre els aturats com entre les aturades, el grup de joves menors de 25 anys és el més afectat, a causa de la baixa qualificació professional i a una major temporalitat contractual, com veurem en les dades de contractació del SOIB.

Així, si passam a les dades d'afiliació a la Seguretat Social, s'aprecia que el 2007 les dones suposaven 196.476 ocupades, un 43,1 % del total, proporció que es manté en el primer semestre de 2008. Si comparem aquest darrer període amb el mateix el 2007, les afiliades van augmentar en 2,3 % mentre que els ocupats a penes registren variació. Si es desagreguen les dades per grans grups d'edat, s'observa que en el grup de 20 a 29 anys les dones n'aconsegueixen la màxima representació percentual, el 47 % del total, percentatge que descendeix a partir d'aquest tram –que coincideix amb l'edat mitjana de matrimoni i maternitat. No ens detindrem més en aquest aspecte, ja desenvolupat, excepte per destacar que el 98 % dels permisos de maternitat a Balears van ser sol·licitats per dones.

D'una altra banda, de la contractació registrada el 2007 i el primer semestre de 2008, un 45 % va correspondre a dones; 198.482 en aquest últim període. La modalitat de contractació indefinida continua sent lleugerament més favorable a les dones (15,3 %) que als homes (13,7 %) però, en canvi, en els contractes temporals elles accepten en major grau (50,2 %) que ells (38,2 %) durades iguals o inferiors a tres mesos. Ja hem dit que el sector serveis concentra el 96 % dels contractes oferits a les dones i, per una vegada, aquesta segregació els resulta convenient, perquè el major descens interanual es registra en la construcció (17,4 % en el primer semestre de 2007). Quant a les ocupacions més oferides per a ambdós sexes, es repeteix el rànquing d'anys anteriors: en resum, cambres, dependents de comerç i personal de neteja per a elles amb la variant de peó de la construcció en el rànquing masculí.

Quant a la desocupació registrada pel SOIB, l'any 2007 es va tancar amb una mitjana de 20.356 dones, un 54,7% del total de desocupats. En el primer semestre de 2008, la mitjana se situa en el 52,2 %, amb 22.624 desocupades. És destacable que, per la ja referida concentració de les dones en el sector serveis (90,9 % de les aturades), l'increment interanual respecte del primer semestre de 2007 els ha estat més favorable: un 8 % per a elles enfront de l'augment del 30 % per al col·lectiu masculí. També pot assenyalar-se que un 50,2 % del col·lectiu femení en situació de desocupació té entre 30 i 49 anys i que el seu nivell d'estudis, com ja s'ha vist, és superior al masculí. En xifres globals, la situació de desocupació és majoritàriament transitòria: un 69,9 % dels desocupats en el primer semestre de 2008 portaven inscrits menys de 6 mesos, encara que hi ha diferències per sexe. Un 19,6 % de les dones segueix en desocupació 12 mesos després, mentre que aquest percentatge es redueix a l'11,7 % entre els homes.

L'estudi acaba oferint un breu resum de les polítiques actives desenvolupades per la Conselleria de Treball i Formació durant el 2007 i el primer semestre de 2008 a favor de la conciliació de la vida familiar i laboral i la promoció entre els joves estudiants de pràctiques formatives a empreses a través del projecte *Posa't a prova*.

3. CONTEXT DEMOGRÀFIC I SOCIAL DE LA DONA BALEAR

3.1 EVOLUCIÓ DEMOGRÀFICA DE LA POBLACIÓ FEMENINA

Segons l'avanç provisional del padró de l'INE, l'1.1.2008 la població de les Illes Balears ascendeix a poc més d'un milió de persones, la meitat de les quals són dones (49,6%). En comparació amb les dades definitives de l'1.1.2007, la població femenina ha crescut el darrer any en 18.645 persones —a penes un 3,6%— mentre que la masculina s'incrementa un poc més: 21.926 persones, un 4,2% (vegeu la taula 1 de l'annex).

De fet, si s'observa l'evolució des de l'any 2000 (taula 2 de l'annex), la variació anual i acumulada per les dones és menor que la dels homes. En aquest període, el grup femení ha crescut en 105.167 persones, un 24,7%; mentre que el masculí ho ha fet en

120.424 persones, un 28,7%. La relació global entre homes i dones s'ha mantingut lleugerament favorable als homes.

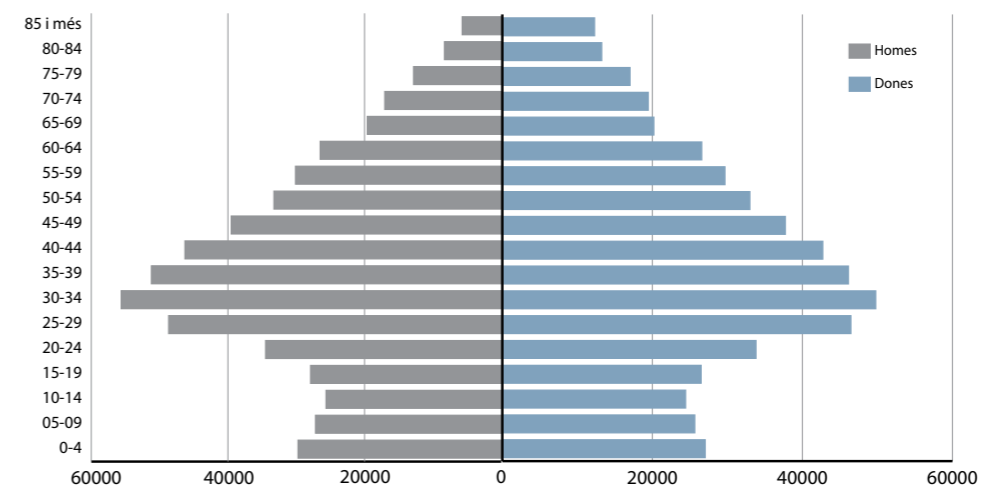
Una mirada més detallada a les cohorts de l'any 2008 (taula 1 de l'annex) permet comprovar que la proporció entre sexes és lleugerament menor a la mitjana referida fins al grup d'edat quinquennal de 60 a 64 anys, a partir del que augmenta progressivament fins que les dones arriben a suposar el 68,3% dels habitants majors de 85 anys.

Efectivament, les dones balears tenen més esperança de vida que els homes illencs —83,7 anys enfront dels 77,74 anys estimats per l'INE per al 2008—, si bé comparada aquesta edat amb la del conjunt de l'Estat resulta inferior, mentre que la dels homes supera —no més per dècimes— aquesta mitjana estatal (vegeu la taula 3 de l'annex).

En data 1 de gener de 2008, el 49,6% de la població de les Balears són dones, un 3,6% més que l'1 de gener de 2007

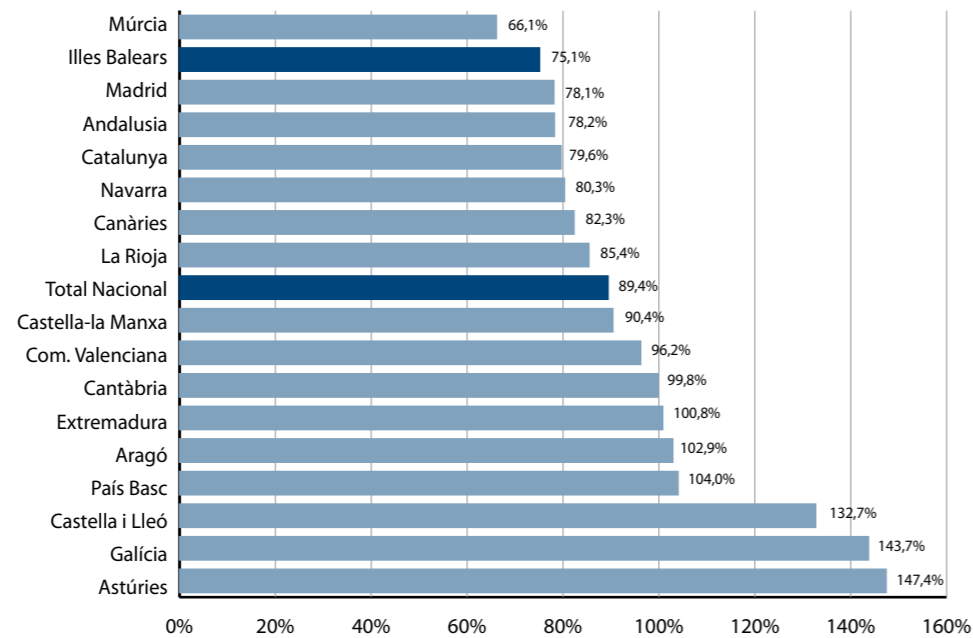
L'esperança de vida de les dones de les Balears és de 83,7 anys, mentre que la dels homes és de 77,74 anys

GRÀFIC 1. PIRÀMIDE DE POBLACIÓ DE LES ILLES BALEARS, EN DATA 1 DE GENER DE 2008

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE

GRÀFIC 2. RÀNQUING DE COMUNITATS AUTÒNOMES PER ÍNDEX D'ENVELLIMENT DE LA POBLACIÓ FEMENINA, ANY 2007

Font: elaboració pròpia a partir de dades del padró 2007, INE

Les Illes mostren un dels índexs d'envelliment femení més baixos en data 1 de gener de 2007, amb 75 dones majors de 64 anys per cada 100 menors de 20 anys

En conjunt les dones balears viuen més temps que els homes i presenten un índex d'envelliment major: 79,3 % davant el 53,5 %, respectivament. Però si es llisten les diferents comunitats autònomes espanyoles, les Illes mostren un dels índexs d'envelliment femení més baixos l'1.1.2007, darrera data del padró que en permet la comparació: 75 dones majors de 64 anys per cada 100 menors de 20 anys.

D'altra banda, de les 531.702 dones residents a les illes a inicis de 2008, 106.593 eren de nacionalitat estrangera, xifra que suposa el 47,9 % dels habitants estrangers i un 20 % sobre el total de la població femenina de la comunitat. En destaquen per la contribució numèrica les dels set països següents: Alemanya, el Regne Unit, el Marroc, Equador, Argentina, Itàlia i Colòmbia, que sumen més del 55 % de la dita població estrangera femenina. Sobre les xifres del padró de l'any 2007, s'aprecia un creixement de quasi el 16 % de dones estrangeres, especialment de les provinents

de països no comunitaris (taula 4 de l'annex).

Quant a la distribució per illes referida també al padró definitiu de 2007, mostra que de les 513.057 dones registrades, el 79,4 % del total residia a Mallorca, el 8,7 % a Menorca, l'11 % a Eivissa i menys de l'1 % restant a Formentera. Per illes, la proporció per sexes també es presenta equilibrada amb l'excepció de Formentera, on les dones són només el 47,2 % de la població (taula 5 de l'annex). No se'n fa esment a la distribució per municipis, que es publica a l'*Anuari estadístic municipal de les Illes Balears 2007*, si bé pot destacar-se que no hi ha diferències notables entre ambdós sexes a cap dels municipis.

3.2 LA DONA BALEAR I LA FAMÍLIA

Per la seva rellevància en la incorporació de la dona al mercat de treball, cal detenir-se en altres estadístiques relacionades amb el context social, ja que

l'inici de la vida en parella i la maternitat constitueixen dues variables molt significatives a l'hora d'explicar la seva relació amb l'activitat, l'ocupació i la desocupació.

Segons recull l'OBJOVI, la taxa d'emancipació residencial de la població jove de les Illes Balears era el 2007 la segona més alta d'Espanya (51,7 %), només per darrere de Catalunya (52,4 %), si bé ha decregut lentament des del 2006 a causa, principalment, de l'enduriment de les condicions d'accés a l'habitatge. De fet, l'esforç econòmic que ha d'assumir una persona jove per a adquirir un habitatge lliure a les Illes suposa més del 87 % del seu salari. Però com que no es desglossen les dades per sexe, cal acudir a d'altres fonts.

L'INE informa que el 2005 (última data disponible), les dones balears es casaven per primera vegada als 29,6 anys, mentre que els homes esperaven dos anys i mig més per decidir-s'hi (32,2 anys). De fet, els homes de les illes tarden un poc més que els de

la resta de l'Estat a avenir-se al compromís, mentre que les dones balears quasi igualen la mitjana nacional (taula 6 de l'annex).

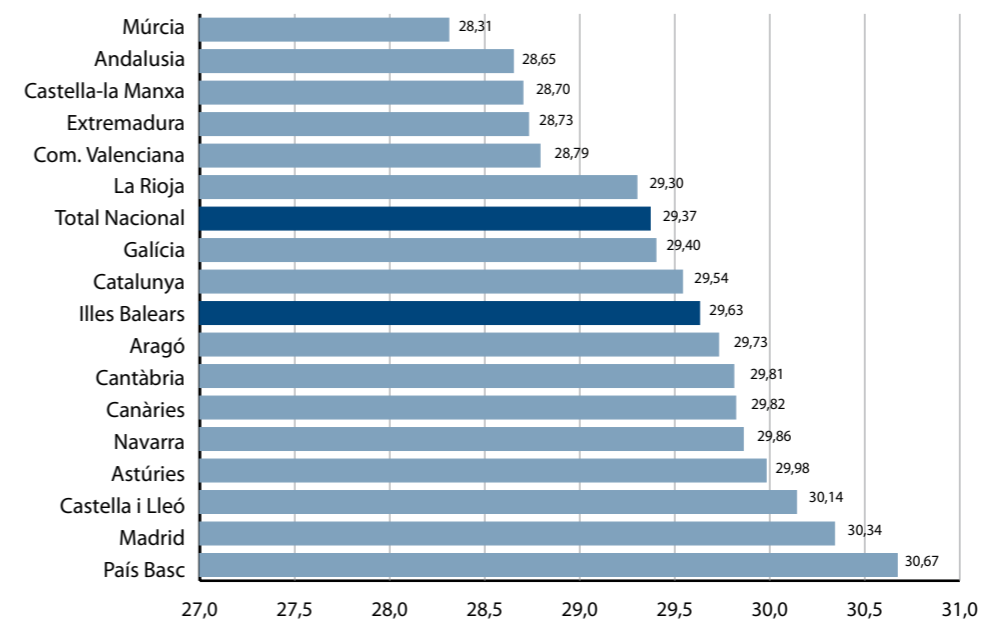
Potser per això o per altres motius, les Illes Balears presenten aquest any la segona taxa de divorcis més alta de l'Estat (veure taula 7 a l'annex), només per darrere de Canàries. Però aquesta és una qüestió que no es tractarà aquí amb més detall.

Segons la taula 8 de l'annex cal anotar també que l'edat mitjana de maternitat a les Illes és de 30,34 anys i que, de mitjana, les dones balears tenen 1,39 fills (ambdues dades estimades de l'INE per al 2008; per al 2006, l'última dada definitiva es calculava en 30,37 anys i 1,35 fills de mitjana). Quant a la primera xifra, ens situa entre les cinc primeres comunitats autònomes espanyoles per joventut de les mares. Si es comparen aquestes xifres amb les de l'any 1991, s'aprecia que tant les dones com els homes han optat per retardar més de quatre anys la unió conjugal (els homes es casaven llavors

Segons l'OBJOVI, la taxa d'emancipació de la població jove de les Illes Balears era el 2007 la segona més alta d'Espanya (51,7 %). L'esforç econòmic que hauria d'assumir una persona jove per adquirir un habitatge lliure a les Illes suposa més del 87 % del seu sou

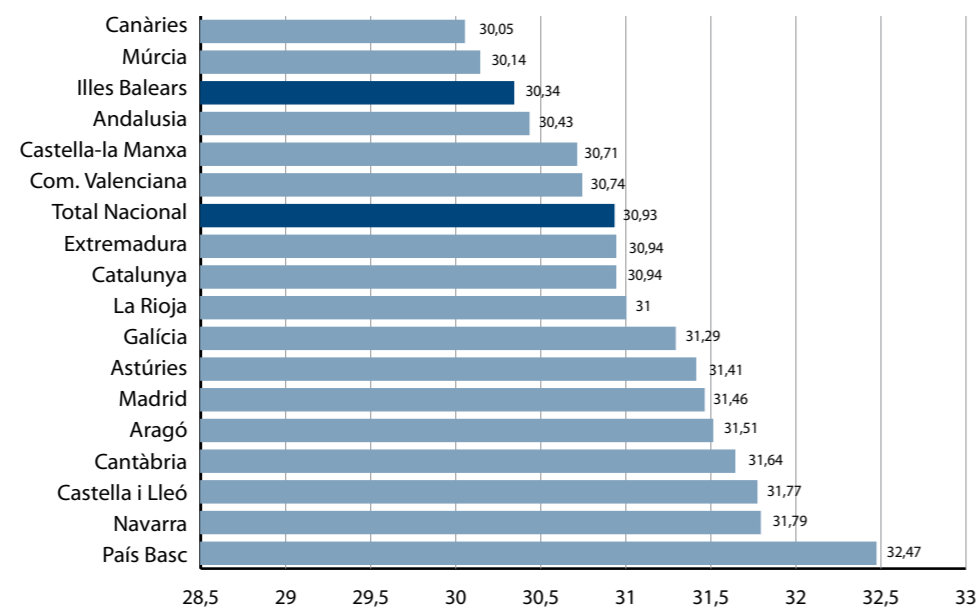
L'edat mitjana de maternitat de les dones de les Illes és de 30,34 anys i de mitjana tenen 1,39 fills

GRÀFIC 3. RÀNQUING DE COMUNITATS AUTÒNOMES PER EDAT DE LES DONES AL PRIMER MATRIMONI, 2005

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE

GRÀFIC 4. RÀNQUING DE COMUNITATS AUTÒNOMES PER EDAT DE LES DONES AL PRIMER FILL, 2008

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE

El 98,32 % dels permisos de maternitat sol·licitats a les Balears el 2007 varen ser demanats per dones.

Des de l'any 2004 no s'aprecia un avenç en la participació dels homes

als 28,03 anys i les dones als 25,54 anys). No hi ha, en aquest sentit, diferències notables entre els sexes.

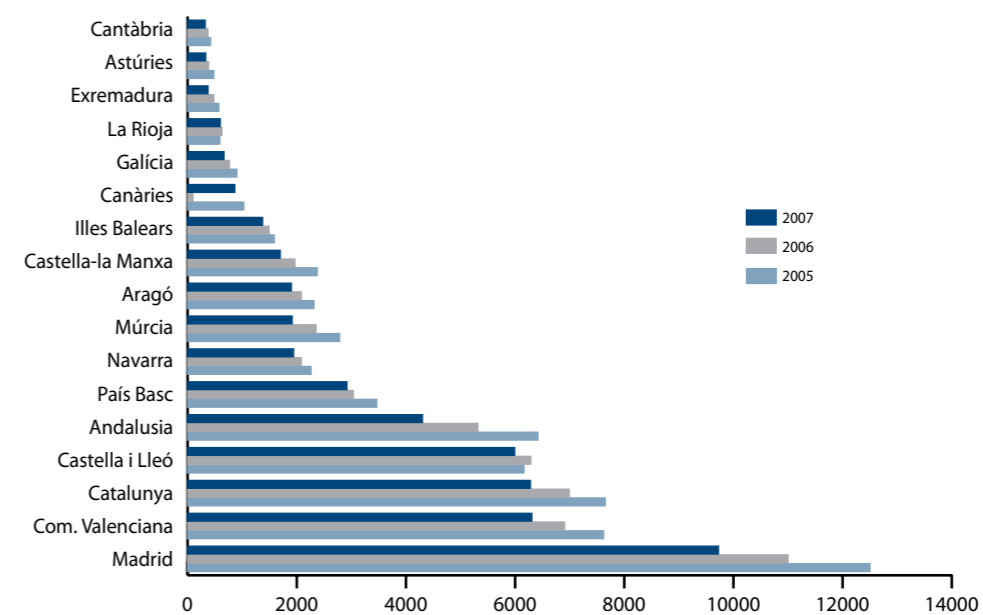
Quant a la segona xifra, és idèntica a la mitjana estatal, i ens col·loca per davant de catalanes i madrilenyes, però darrere de basques i canàries. Sí s'aprecien aquí diferències en l'evolució del nombre de fills al llarg dels últims anys: si el 1990 les dones s'atrevien amb una mitjana d'1,6 fills, el 1998 descendeixen a 1,2 fills per tornar a pujar a 1,45 el 2002 i, més o menys, mantenir fins avui aquesta xifra. Les pujades responen tant als cicles econòmics expansius –que animen a afrontar els costos afegits que implica un nou fill– com, sobretot, a l'arribada de dones immigrants amb cultures familiars més expansives. No sembla en canvi que pugui relacionar-se amb un progrés en el repartiment de les càrregues familiars, que continuen sent majoritàriament suportades per elles.

Així, si bé no disposam d'un estudi específic de les Illes Balears, per al conjunt de l'Estat el CIS ha publicat

una enquesta realitzada el 2006 en què el 53,7 % de les dones entrevistades declaren que desitjarien tenir 2,2 fills de mitjana, però de fet s'ha vist que el mateix any en tenien 1,4. La principal raó que addueixen per no tenir més fills estava relacionada amb les preocupacions i amb la pèrdua de nivell adquisitiu que comporta. Una vegada arribats els fills, el 40,5 % de les dones de 25 a 34 anys assegurava que aquest fet havia reduït la seva activitat laboral; el 35,8 % que havia interromput el seu treball durant més d'un any; el 26 % que havia limitat les seves possibilitats de promoció i el 14,1 % que havia deixat de treballar definitivament. En resum, per al 58 % de les entrevistades, la maternitat era un obstacle per a la seva trajectòria professional.

Efectivament, com mostra la taula 9 de l'annex, el 98,32 % dels permisos de maternitat de l'any 2007 van ser sol·licitats a les Balears per dones –en una proporció semblant a la mitjana estatal del 98,43 %–, sense que des de l'any 2004 (98,66 %) s'apreciï un avenç en la participació de l'home.

GRÀFIC 5. PERSONES AFILIADES EN EXCEDÈNCIA PER CURA DE FILLS O FAMILIARS, PER COMUNITATS AUTÒNOMES. ANYS 2005-2007

Font: Tresoreria General de la Seguretat Social, maig de 2008. Recollit de la revista Cauces. Cuadernos del CES

D'una altra banda, si s'analitzen les excedències de persones afiliades a la Seguretat Social per a l'atenció dels fills o familiars en els últims tres anys (2005-2007), reparam que no arriben a les 60.000 per a tot Espanya, i que només en corresponen 1.588 a les Balears el 2007, amb un creixement de només el 15 % des de 2005. La font no desagrega el sexe de les persones per comunitats autònomes, però informa que continuen sent majoritàriament dones que probablement afegixen aquest temps a la baixa per maternitat. En aquest sentit, hi destaca que la durada mitjana de les excedències és de 7 mesos i mig, molt per sota de les durades màximes reconegudes legalment per a aquests supòsits. De forma semblant es veurà a l'apartat d'ocupació que la reducció de jornada per atenció dels fills o familiars és també un dret bàsicament exercit per les dones, si bé en més grau que les excedències.

Així, a pesar de les millores introduïdes per la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva, la incidència d'aquests drets és encara

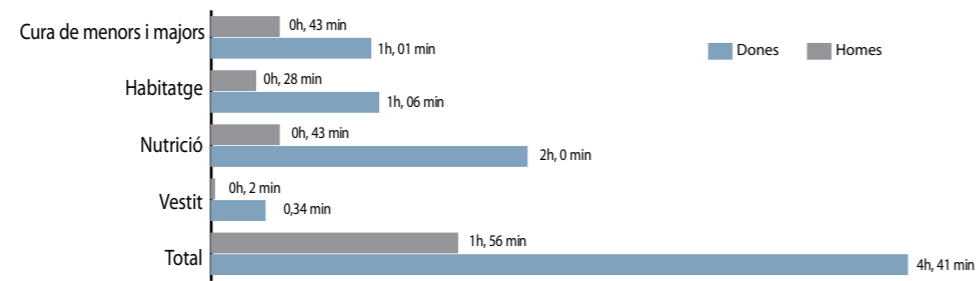
molt escassa, especialment a l'empresa privada. I es pot pensar que, si en la fase expansiva de l'economia a penes no s'ha desenvolupat amb força, en els dos anys següents, per als quals es preveu una desacceleració econòmica, hi haurà la tendència a reduir-se a les xifres inicials.

Tornant a les Illes i per acabar, no podem deixar d'esmentar l'enquesta publicada als Baròmetres Gadeso, núm.117 de març de 2008, on es compara la dedicació mitjana de les dones balears a les tasques domèstiques i d'atenció de les persones dependents enfront de la dels homes: en total 4 h 41 min per a elles enfront d'1 h 56 min per a ells.

Específicament, en l'atenció dels menors i majors dependents, les dones il·lenques declaren invertir diàriament 1 h 1 min de mitjana, i apuja a 1 h 23 min per a les dones amb dedicació exclusiva a la llar. No coneixem la quantificació econòmica d'aquestes tasques d'atenció informal per a les Illes Balears, però l'Institut de la Dona ha valorat els efectes totals (directes, in-

La dedicació mitjana a tasques domèstiques i a cura de persones en situació de dependència a les Illes és de 4 hores i 41 minuts en el cas de les dones i d'1 hora i 56 minuts en el dels homes

GRÀFIC 6. TEMPS DEDICAT A LES TASQUES DOMÈSTIQUES A LES ILLES BALEARS, PER SEXES

Font: Quaderns Gadeso. Núm. 117, març de 2008

Les Illes Balears presenten unes taxes d'escolarització, d'adoneïtat i d'abandonament escolar prematur molt desavantajoses respecte a les del conjunt d'Espanya; a més, les diferències per sexes són molt significatives

directes i induïts) per al conjunt d'Espanya en el 4,62 % del PIB i el 9,05 % de l'ocupació.

En els apartats següents es desenvoluparan amb més detall algunes d'aquestes dades i d'altres sobre l'activitat laboral femenina i les dificultats per afrontar la conciliació de la vida familiar amb el treball. Però valguen aquestes primeres notes per fer-nos conscients de la necessitat d'introduir la mirada de gènere en l'anàlisi de les desigualtats laborals.

3.3 ESTUDIS I FORMACIÓ DE LA DONA BALEAR

També resulten d'especial rellevància les dades referides al nivell d'estudis i la formació de les dones, perquè estan íntimament lligades amb les seves possibilitats d'inserció en el mercat laboral i de progrés professional. Tal i com explicam a l'estudi *Els i les joves en el mercat de treball de les Illes Balears. Any 2007 i avanç de 2008*, la nostra comunitat autònoma presenta per al conjunt dels sexes unes taxes d'escolarització, d'adoneïtat, d'abandonament escolar prematur i d'estudis superiors molt desavantajoses respecte a les del conjunt de l'Estat espanyol. Però les diferències per sexes resulten molt significatives.

Així, quant a les taxes brutes de graduació en educació secundària

obligatòria (taula 11 de l'annex), les Illes apareixen en situació desavantajosa respecte de la mitjana estatal: en el curs 2004-2005, el nombre de graduats va suposar el 70,4 % de la població de 15 anys per al conjunt de l'Estat i només el 61,8 % per a les Balears. Però les dones presenten taxes 12,1 punts superiors als homes de les Illes.

En edat més avançada, si es mira el percentatge d'abandonament escolar prematur, Balears se situa com la cinquena comunitat autònoma amb la pitjor ràtio estatal: 34,9 % enfront de la mitjana de 29,9 % de l'Estat. No obstant això, de nou, la taxa d'abandonament femení és clarament inferior a la masculina: 23,3 % davant el 44,7 % i, en aquest cas, molt pròxima a la mitjana de les dones espanyoles (23,8 %). La taula 12 de l'annex detalla els resultats per comunitats autònomes.

Pel que fa a les taxes brutes de graduació en estudis universitaris (vegeu la taula 13 de l'annex), les dones il·lenques també superen àmpliament els homes: per cada home jove que es diploma o llicencia en una carrera universitària, d'arquitectura o enginyeria, hi ha aproximadament dues dones joves. Això sí: les dones de la resta de l'Estat espanyol també dupliquen i tripliquen les taxes de les dones balears. La comparació més escandalosa s'aprecia en les taxes de llicenciatures:

6,2 % entre les dones balears i 22 % d'entre les espanyoles.

D'altra banda, si s'analiza el nombre d'alumnes matriculats a la Universitat de les Illes Balears (UIB) en el curs 2007-2008, s'adverteix que un 60,4 % eren dones i el restant 39,6 % homes. Enfront de l'any acadèmic anterior, la xifra de joves matriculats va descendir un 11,7 %, mentre que entre les joves el descens va ser més suau: només un 2,6 %. Per tant, les xifres negatives encara són més favorables a les dones que als homes. Però si s'observa la distribució dels sexes segons els tipus d'estudi, s'aprecia que persisteix una forta segregació per gènere.

Efectivament, en els estudis relacionats amb les ciències de l'educació (magisteri, pedagogia, etc.) un 80 % són dones, grup que també és majoria (67,8 %) en els estudis de lletres. En canvi, els homes tenen més presència en els de caire tecnològic, sumant el 80,5 % d'aquest alumnat (vegeu taula 14 de l'annex).

No cal, doncs, escudar-se en les diferències educatives favorables a la població femenina davant la masculina balear, sinó reconèixer que, tant des d'una perspectiva de participació numèrica com d'igualtat de gènere estam a gran distància de les fites proposades com a objectius europeus per al 2010.

3.4 PARTICIPACIÓ DE LA DONA BALEAR EN EL PODER POLÍTIC

L'objectiu d'aquest estudi no és el de revisar la representació de la dona a les institucions polítiques de la nostra comunitat, sinó aprofundir en els obstacles i oportunitats que es presenten en el mercat laboral. Encara així, no hem volgut deixar d'esmentar breu-

ment aquest aspecte, perquè explica i, alhora, és conseqüència de les dificultats de les dones a l'hora de participar en el mercat de treball i, per tant, d'estar presents en les estructures de poder econòmic i polític.

Quant a la representació en les estructures de poder econòmic local, a l'hora de redactar aquest informe no es disposa d'informació suficient per realitzar una anàlisi rigorosa de la seva representació a les presidències i consells de directius de les grans empreses regionals. Esperam que, en visites al pròxim informe, puguem oferir una aproximació més àmplia i precisa sobre aquesta qüestió.

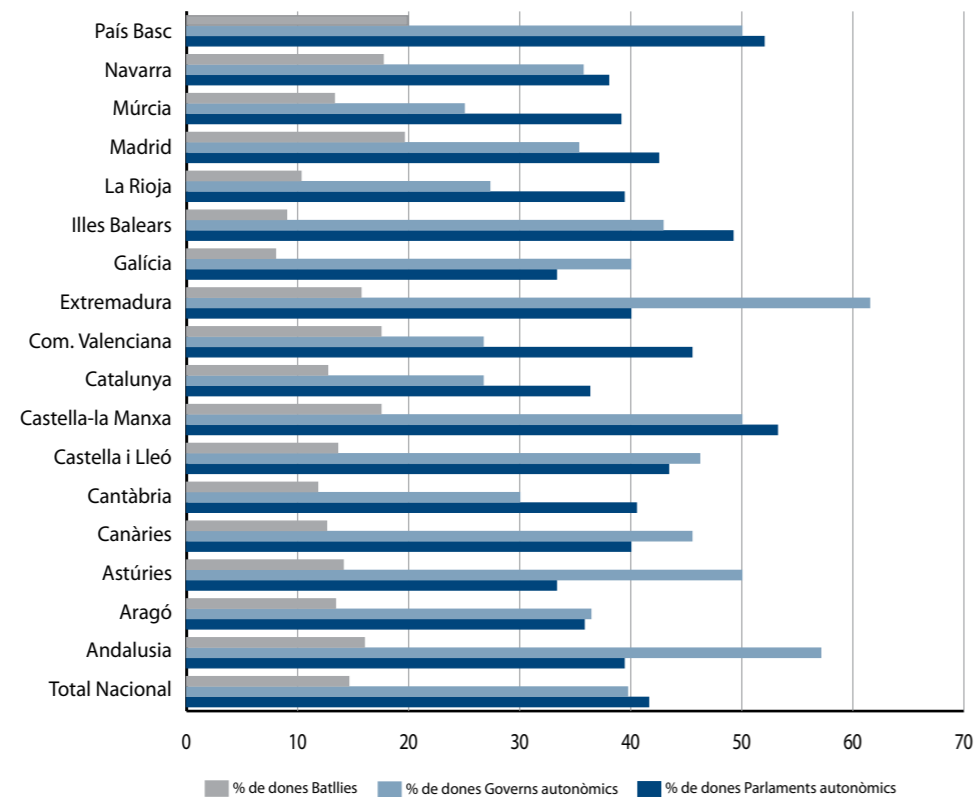
Pel que fa a la representació política, la taula 15 de l'annex mostra per a les diferents comunitats autònomes el percentatge relatiu de dones als parlaments regionals, governs autonòmics i batlies espanyoles. Com es pot observar, al Parlament de les Illes s'havia aconseguit l'equilibri de càrrecs representats per homes i dones (49,2 %) i s'estava a prop a les conselleries del Govern (42,9 %). En els dos supòsits se supera la mitjana nacional, al voltant del 41 % i 39 %, respectivament. S'ha de tenir en compte que la comunitat autònoma de les Illes Balears va ser la primera a desenvolupar una llei de paritat electoral, promulgada l'any 2002.

Però a les batlies, on no s'ha aplicat cap normativa reguladora ni s'ha consensuat cap estratègia política global, la diferència de pes entre ambdós sexes és molt notable. A les Illes tan sols un 9 % de les batlies eren encapçalades per dones, enfront d'una mitjana nacional del 14 %. De fet, en el rànquing de l'any 2007 som la segona comunitat autònoma amb el menor percentatge relatiu de representació femenina als municipis, només per darrere de Galícia. Si, com s'afirma

A les Illes, el 2007 només un 9 % de les batlies eren encapçalades per dones. La mitjana nacional era del 14 %. En el rànquing del dit any les Balears són la segona comunitat autònoma amb un percentatge relatiu més baix de representació femenina en els municipis

habitualment, els ajuntaments són les institucions que, per la proximitat, reflecteixen millor els interessos ciutadans i tenen més influència sobre els usos quotidians, la igualtat de gènere no en forma part a les Balears.

GRÀFIC 7. PARTICIPACIÓ PERCENTUAL DE LES DONES EN ELS PARLaments I GOVERNS AUTONÒMICS I A LES BATLLIES, PER COMUNITATS AUTÒNOMES, 2007

Font: elaboració pròpia, a partir de dades estadístiques de diverses fonts, publicades per l'Institut de la Dona del Ministeri d'Igualtat.

4. INDICADORS D'ACTIVITAT, D'OCUPACIÓ I D'ATUR DE LES DONES BALEARS

4.1 EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ FEMENINA INACTIVA I ACTIVA

Segons les dades de l'enquesta de població activa (EPA-INE), la taula 16 de l'annex mostra l'evolució de la població total, activa, ocupada i aturada per sexes des del primer trimestre del 2007 al segon de 2008.

Si es realitza la mitjana de 2007, s'obté un total de 194.700 dones inactives i de 111.575 homes inactius. Les dones suposen, doncs, el 63,6 % del total de població inactiva. D'altra banda, sobre el total de la població major de 16 anys, la taxa mitjana d'inactivitat femenina se situa quasi 20 punts per sobre de la masculina: 45,6 % enfront del 26,3 %.

D'una altra banda, en aquest últim trimestre de 2008 es registren 248.100 dones en situació d'activitat i les res-

tants 189.500 estan, per tant, laboralment inactives. En comparació, es registren en el mateix trimestre 325.400 homes actius i 110.900 d'inactius.

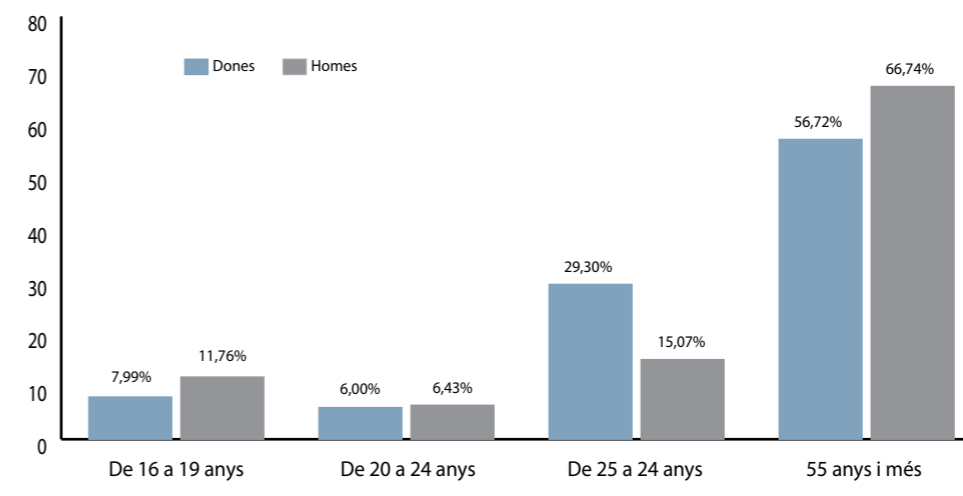
Per evitar els efectes de l'estacionalitat, es compara aquesta xifra amb la del mateix període de 2007, quan es registraven 185.600 dones inactives. L'increment interanual és del 2,1 %, que equival a 3.900 dones inactives més. El creixement és lleugerament inferior al dels homes inactius (2,5 %) i menor a la variació interanual del segon trimestre del 2007 en front de la de 2006 (4 % per a les dones i 5,2 % per als homes inactius).

Si es desglossen els grups d'edat de les persones inactives per sexes i la seva distribució percentual (vegeu la taula 17 de l'annex), s'observa que en el grup d'edat d'entre 25 i 54 anys, les dones sumen el 77 % del total d'inactius. En els altres grups d'edat, el pes percentual és també superior al dels

El 2007 hi ha hagut una mitjana de 194.700 dones inactives i de 111.575 homes inactius. Les dones representen el 63,6% del total de la població inactiva

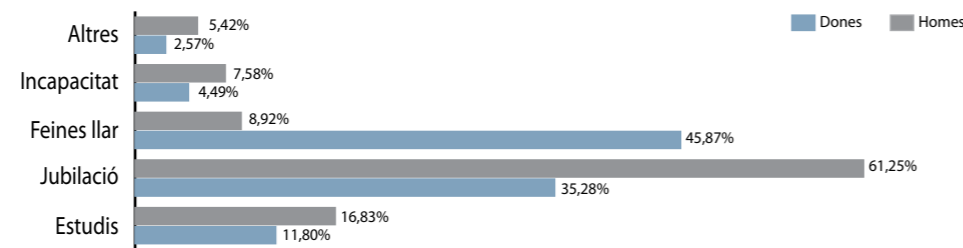
En el grup d'edat de 25 a 54 anys les dones sumen el 77 % del total d'inactius

GRÀFIC 8. POBLACIÓ INACTIVA DE LES ILLES BALEARS PER SEXE I GRUP D'EDAT, MITJANA 2007

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE, EPA

GRÀFIC 9. PERCENTATGE DE DONES INACTIVES DE LES ILLES BALEARS, SEGONS LA SITUACIÓ DE INACTIVITAT AUTOPERCEBUDA, ANY 2007

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE, EPA

Un 46 % de les dones inactives creuen que la causa de la seva situació és el fet de tenir cura de la casa i dels fills

homes, però amb menys diferència (entre el 54 % i el 62 % segons el rang d'edat). Vist d'una altra manera, entre el total d'homes inactius només un 15 % té entre 25 i 54 anys, en canvi entre les dones inactives aquest grup representa el 29 %, quasi el doble de la ràtio masculina.

En estudiar les causes percebudes d'inactivitat de les dones a través de la taula 18 de l'annex es veu que un gran percentatge (el 46 %) de la població femenina inactiva, de qualsevol edat, adduïa com a motiu per no treballar ni cercar ocupació dedicar-se a les tasques d'atenció de la llar i dels fills, mentre que només el 8,9 % dels homes esmenta aquesta causa. És a dir, sobre el total de persones que declaren aquest motiu d'inactivitat, 99.275 de mitjana el 2007, les dones suposen el 90 %: 89.325 persones. En comparació amb les dades de 2006, s'adverteix un augment de 2 punts percentuals de les dones inactives dedicades a les tasques de la llar, mentre que al contrari, els homes han baixat quasi 1 punt. Es pot llegir que, en aquest sentit, no sembla que avancem en una distribució equitativa de les càrregues familiars.

El 2007 la mitjana de població activa femenina se situa en 232.650 dones davant de 313.450 homes pel que fa a la masculina

Però també ha de dir-se que, si es comparen les dades de Balears amb les estatals, tenim més homes (el 4,6 % en el conjunt de l'Estat) i menys dones (47,2 % per a Espanya) inactives per aquesta causa. Com es veurà en

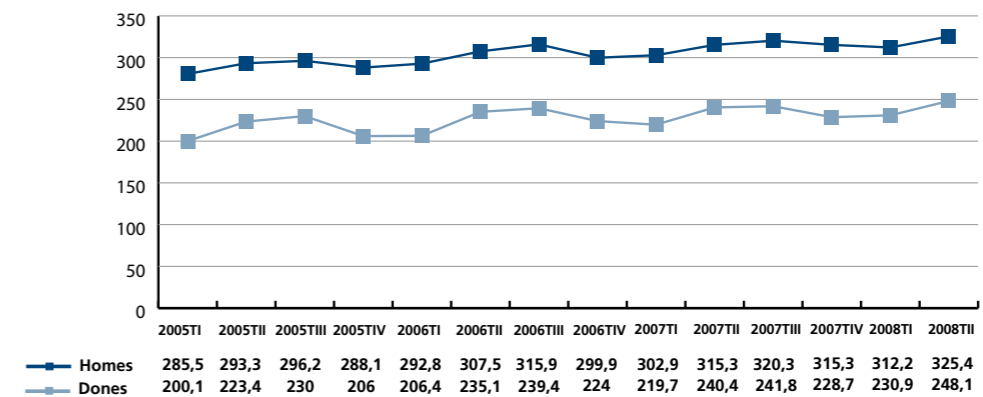
les pàgines següents, l'activitat femenina és clarament superior a les Illes que en el conjunt nacional.

També cal destacar que en el 2007, el percentatge de persones que declaren estar laboralment inactives per motius d'estudis és superior entre les dones (16,8 %, en xifres absolutes, 22.975 dones) que entre els homes (11,8 %, 18.775 en xifres absolutes). Ja s'ha vist abans que elles són més constants en els estudis i que, al contrari, ells els abandonen més prematurament per inserir-se en el mercat laboral. Amb tot, comparats aquests percentatges amb els de l'any anterior, s'aprecia que disminueix proporcionalment quasi un punt entre les dones per incrementar-se entre els homes.

Quant a la població en actiu, el gràfic següent dibuixa la seva evolució per sexes des del primer trimestre de 2005. En general, s'aprecia que ambdós sexes evolucionen de forma creixent en paral·lel, tot i que els homes mantenen una diferència favorable de 77.500 actius més en l'últim trimestre analitzat. L'estacionalitat trimestral, en aquest sentit, afecta de la mateixa manera a homes i dones.

La mitjana de població activa femenina se situa l'any 2007 en 232.650 dones enfront de 313.450 homes. Específicament, en l'últim període de 2008, el total de població activa a les Illes Balears ascendeix a 573.500

GRÀFIC 10. EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ ACTIVA A LES ILLES BALEARS, PER SEXES 1T 2005-2T 2008

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE, EPA

persones, mostrant ambdós sexes un augment del 3,2 % en relació amb el mateix trimestre de 2007. En total, les dones actives sumen 248.100 i els homes 325.400 actius.

Per al conjunt de 2007, la taxa mitjana d'activitat femenina és de 54,44 %, mentre que la masculina puja quasi 20 punts més, fins a 73,74 %. Ha de dir-se que la taxa mitjana espanyola per a les dones és, doncs, 5,5 punts inferior a la balear.

En aquest segon trimestre de 2008, pels efectes de l'estacionalitat, aquesta taxa d'activitat femenina millora 2 punts sobre la mitjana de 2007, fins a 56,7 %, molt per sobre de la mitjana

espanyola del mateix període (50,25 %). Amb tot, la diferència és decreixent en relació amb els segons trimestres d'anys anteriors, no tant perquè descendeix la taxa illenca, sinó perquè l'espanyola augmenta a un ritme major.

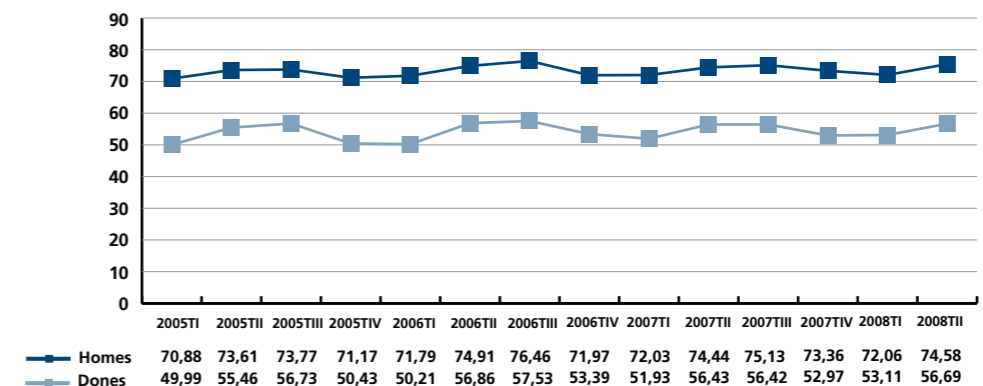
En resum, en relació amb la resta de comunitats autònomes espanyoles i fent la mitjana del primer i segon trimestre de 2008, les Illes Balears segueixen situant-se com la primera regió per taxa d'activitat femenina (54,9 %), superada únicament per la comunitat de Madrid (taxa del 56,2 %).

A la taula 19 de l'annex es desglossa la mitjana de 2007 de la població activa per sexes i grups d'edat. En gene-

Per al conjunt de 2007, la taxa mitjana d'activitat femenina és del 54,44 %, mentre que la masculina és del 73,74 %

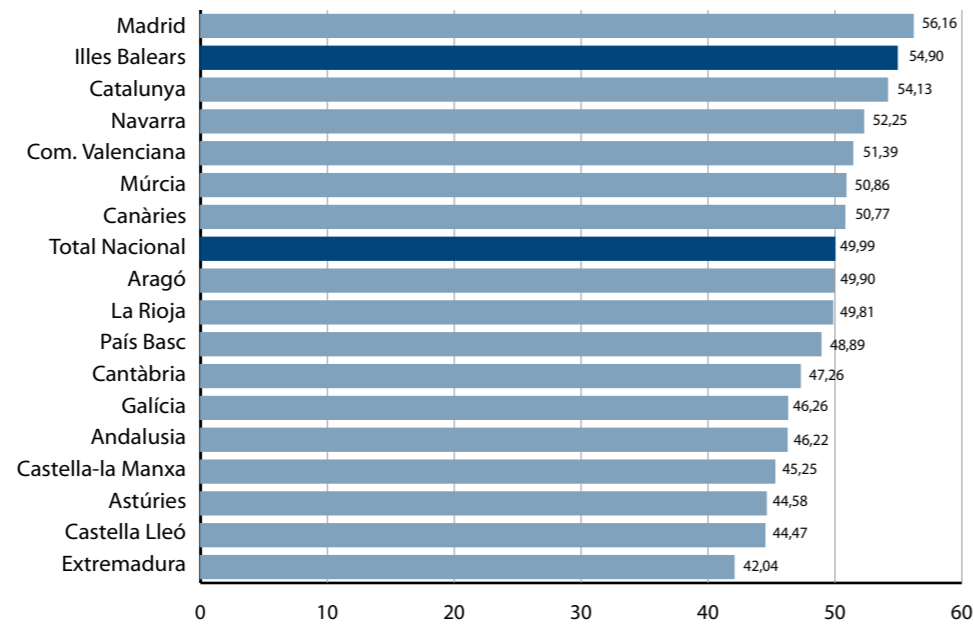
Per comparació a la resta de comunitats autònomes, les Illes continuen sent la primera regió per taxa d'activitat femenina, superada únicament per Madrid (56,2 %)

GRÀFIC 11. EVOLUCIÓ DE LA TAXA D'ACTIVITAT FEMENINA I MASCULINA A LES ILLES BALEARS, 1T 2005 - 2T2008

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE, EPA

GRÀFIC 12. RÀNKING DE COMUNITATS AUTÒNOMES PER TAXA D'ACTIVITAT, MITJANA 1R I 2N TRIMESTRE DE 2008

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE, EPA

El 42,6 % de la població activa de les Balears el 2007 eren dones. De la població activa referent al tram d'edat entre 16 i 19 anys, el 38,1 % són dones

ral, una majoria de la població activa masculina i femenina té entre 25 a 54 anys (77 % i 78 %, respectivament).

Per rangs d'edat, les diferències majors apareixen entre els joves de 16 a 19 anys, en què les dones presenten una menor participació (38,1 %) i entre els majors de 55 anys, quan de nou la presència baixa al 34,9 %. Ja s'ha vist que les joves romanen més temps que ells estudiant, fet que explica la seva tardança a incorporar-se a l'activitat laboral. Quant al grup de majors de 55 anys, correspon a una generació en què les dones assumien en grau major el rol de mestresses de casa i deixaven a mans dels homes el treball remunerat.

4.2 EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ FEMENINA OCUPADA

El 2007 presenta una mitjana de 212.850 dones ocupades sobre el total de població activa

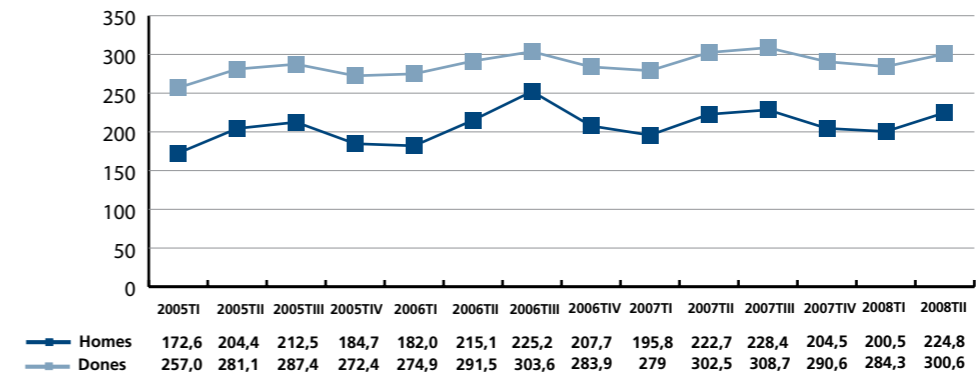
La ja esmentada taula 16 de l'annex detalla la població femenina i masculina ocupada en els quatre trimestres de 2007 i en el primer i segon trimestre del 2008.

En conjunt, el 2007 presenta una mitjana de 212.850 dones ocupades sobre el total de població activa i, avançant al segon semestre de 2008, 224.800 dones ocupades. En relació amb el mateix trimestre de 2007, la població femenina ocupada ha augmentat en 2.100 persones, mentre que la masculina ha disminuït en 1.900 persones —atribuïbles fonamentalment a la creixent desocupació generada en el sector de la construcció, com es veurà més endavant.

El gràfic 13 mostra com en els últims anys l'evolució de la població ocupada d'ambdós sexes ha progressat en paral·lel, si bé reflecteix la típica estacionalitat balear, amb una diferència favorable quasi constant de prop de 20 punts per als homes.

Efectivament, la taxa mitjana d'ocupació en el 2007 va ser per a ells de 69,4 %, mentre que elles a penes van aconseguir una taxa de 50 %. Ja en el segon trimestre de 2008, quan comença a activar-se la nostra economia turística, la taxa femenina d'ocupació ascendeix lleugerament fins al 51,37 %, mentre

GRÀFIC 13. EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ OCUPADA A LES ILLES BALEARS, PER SEXE, 1T 2005 - 2T 2008

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE, EPA

que la dels homes baixa al 68,9 %. Ha de tenir-se en compte, en aquesta última dada, l'esmentat augment de la desocupació en el sector de la construcció, que afecta majoritàriament els homes. I a la vegada, com es veurà més endavant, l'alt grau d'ocupació femenina en serveis, el sector que més es desenvolupa durant la temporada turística. En tot cas, la diferència entre ambdós sexes a penes disminueix.

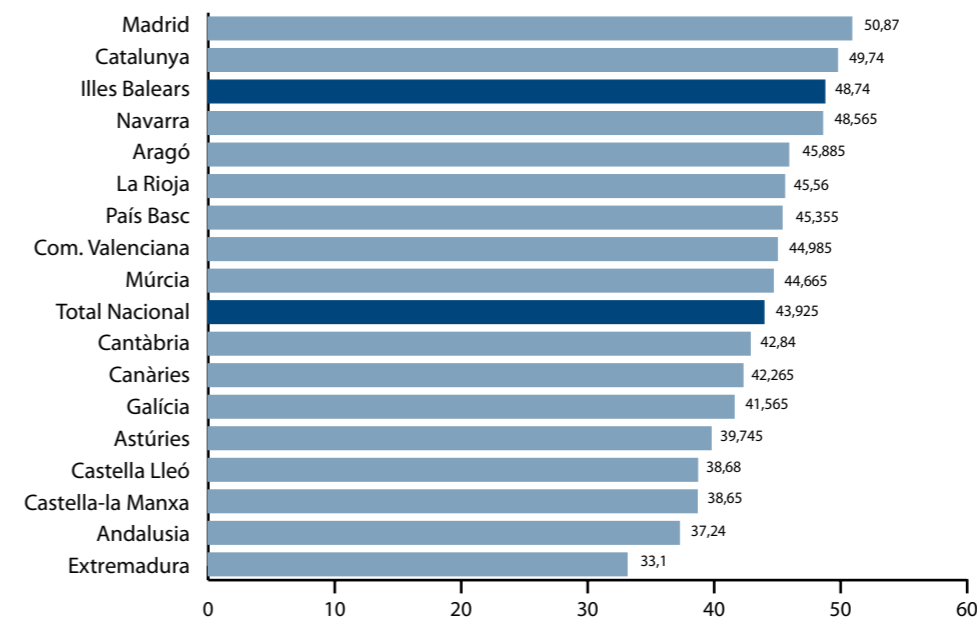
Encara així, si feim una mitjana del primer i segon trimestre de 2008, les

Illes Balears presenten la tercera millor taxa d'ocupació femenina d'Espanya, 5 punts per damunt de la mitjana situada en 43,9 %.

Si es desagrega la població mitjana ocupada el 2007 per grups d'edat (vegeu la taula 20 de l'annex), s'observa com les dones presenten percentatges menors de participació en tots els trams d'edat, amb pics mínims entre els 16-19 anys (38,5 %) i en el grup de més de 55 anys (34,5%). És precisament en aquest segment on la taxa

Fent una mitjana del primer i del segon trimestre de 2008, les Illes Balears presenten la tercera millor taxa d'ocupació femenina d'Espanya, cinc punts per sobre de la mitjana

GRÀFIC 14. RÀNKING DE COMUNITATS AUTÒNOMES PER TAXA D'OCUPACIÓ, MITJANA 1R I 2N TRIMESTRE DE 2008

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE, EPA

Les taxes d'ocupació més elevades es concentren en els dos nivells d'educació secundària

d'ocupació cau més bruscament respecte de la masculina.

Quant al nivell educatiu de la població femenina ocupada, la taula 21 de l'annex presenta, per al conjunt de l'any 2007, la distribució percentual dels ocupats per sexes. En resum, les taxes majors d'ocupació es concentren en els dos nivells d'educació secundària (35,1 % i 26,1 % per a la primera i segona etapa, respectivament), ambdós nivells majoritaris en la població activa. La diferència més significativa la trobam en el nivell d'educació superior, la taxa mitjana del qual és del 22,7 %. Desagregada per sexes, el col·lectiu d'ocupades presenta un percentatge superior que el masculí: 26,4 % enfront del 20 % respectivament.

L'EPA també permet analitzar el grau d'assalariament de les dones ocupades enfront dels homes ocupats. A la taula 22 de l'annex, que recull la mitjana per a 2007, s'aprecia que aquesta taxa en el col·lectiu femení balear és del 86,7 %, 8 punts percentuals superior a la masculina. En comparació, la taxa mitjana espanyola se situa en un 86,5 % per a elles i en un 79,4 % per a ells.

En detall, les ocupades per compte propi suposen només un 31 % del total de les 91.700 persones autoocupades, un 26 % dels 35.300 ocupadors i un 32,5 % del conjunt dels 52.300 empresaris sense assalariats o treballadors independents. Aquesta mateixa anàlisi es realitza en el capítol d'afiliats en el règim d'autònoms, en què s'observa un percentatge semblant de participació femenina. Al contrari, suposen majoria entre les persones assalariades empleades en el sector públic (54,3 % del total), que ofereix condicions millors per conciliar la vida laboral i familiar.

Les ocupades per compte propi són només el 31 % de les 91.700 persones autoocupades, el 26 % dels 35.300 ocupadors i el 32,5 % dels 52.300 empresaris sense assalariats o treballadors independents

En aquest mateix sentit s'interpreta que n'hi hagi més presència en el grup d'ocupats a temps parcial. Com mostra la taula 23 de l'annex, el percentatge de dones balears ocupades en aquest segment va ser de 19,3 % el 2007, enfront del 3,8 % masculí. Comparades aquestes xifres amb les de l'any 2005, notam que la diferent participació d'ambdós sexes en aquest tipus de jornada a penes ha disminuït 1,5 punts percentuals.

En els pròxims apartats d'ocupació i contractació registrada se n'analitzarà amb més detall la concentració en el sector de serveis i la baixa qualificació que caracteritza els llocs de treball que tendeixen a ocupar. Amb tot, a la taula 24 de l'annex —elaborada a partir de dades de l'AU per al conjunt de 2007— pot observar-se que entre els ocupats assalariats, les dones balears es concentren més en les ocupacions relacionades amb els serveis de restauració, personals i de venda a comerços (28,1 %, amb una diferència sobre els homes de més de 15 punts), a llocs que no requereixen qualificació (22,9 %, quasi 14 punts per sobre d'ells) i a llocs administratius (18,9 %, aquesta vegada amb 12 punts de diferència). Per contra, el seu pes relatiu a llocs directius és quasi quatre punts inferior al pes masculí (6,8 % davant del 10,5 %, respectivament).

Si es comparen aquestes ràtios femenines amb les del conjunt de l'Estat, veim que les dones balears superen les xifres nacionals amb diferències d'entre 4 i 3 punts quant a l'ocupació a les categories d'administratius, llocs de baixa qualificació i serveis de restauració i personals. Al contrari, tenen menor presència que les nacionals entre els professionals científics i intel·lectuals i els tècnics de suport (entre 6 i 3 punts menys, respectivament). Com ja s'ha vist en el capítol de formació, els joves balears d'ambdós sexes abandonen els estudis abans que la mitjana dels joves espanyols i, en conseqüència, aquest fet es reflecteix en el seu progrés professional.

En canvi, un aspecte positiu quant a la integració de les dones al mercat laboral balear és la taxa de temporalitat, que el 2007 va ser del 27,5 %, lleugerament inferior a la masculina (30,1 %) i a la femenina nacional (33,1 %), segons mostra la taula 25 de l'annex. A més, en relació amb la progressió des de 2005, la taxa de temporalitat femenina ha disminuït en major grau que la masculina (4,7 % vers el 2,7 %, respectivament). Aquest aspecte tornarà a desenvolupar-se en el capítol de contractació registrada a través del SOIB.

4.3 EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ FEMENINA EN ATUR

Seguint amb les dades proporcionades per l'EPA, en el conjunt de 2007 es varen registrar una mitjana de 19.850 dones aturades, enfront de 18.275 homes. En relació amb la mitjana de 2006, el col·lectiu aturat femení ha augmentat en un 6 %, mentre que el masculí ho va fer en major mesura: un 17,7 %.

En el segon trimestre de 2008, el primer col·lectiu arrossega ja 23.300 persones, mentre que el segon anota una xifra de 24.800 (vegeu taula 16 de l'annex). Si es calcula la variació interanual d'aquest últim període, s'aprecia que els homes aturats quasi s'han duplicat, mentre que les dones desocupades s'han incrementat en un 31 %. En resum, la creixent evolució de la desocupació afecta més als homes que a les dones treballadores, a causa de la concentració d'aquestes en el sector serveis, menys afectat per la desaceleració econòmica actual.

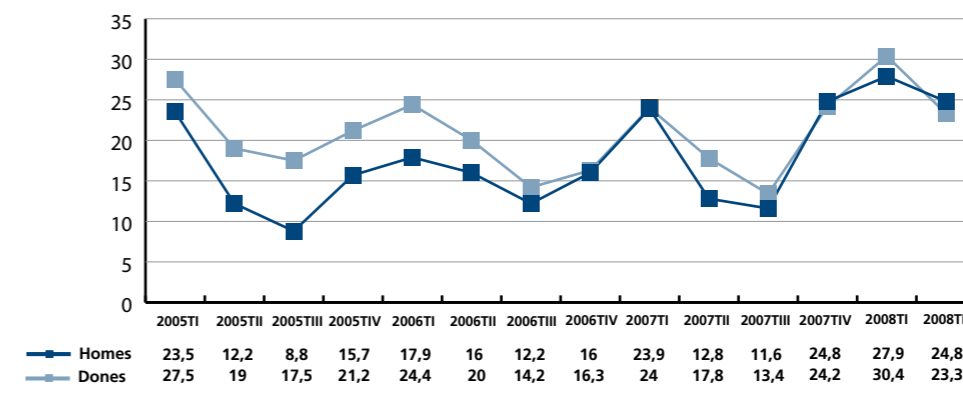
El gràfic 15 dibuixa l'evolució de la població desocupada d'ambdós sexes des del primer trimestre de 2005. S'observa així que les diferències favorables als homes han disminuït progressivament, fins a superar en volum el col·lectiu femení en el segon trimestre de 2008.

No obstant això, en termes relatius, la taxa mitjana de desocupació de les dones balears va ser de 8,6 % en 2007 enfront de la masculina de 5,8 %. Per a aquest primer semestre de 2008, la taxa mitjana de desocupació femenina se situa en 11,3 %, enfront del 8,3 % masculí. En conclusió, els homes continuen presentant una diferència a favor seu de 3 punts en termes d'in-

La taxa de temporalitat femenina va ser el 2007 del 27,5 %, lleugerament inferior a la masculina, que va ser del 30,1%. A més, la femenina ha disminuït en major grau des de 2005

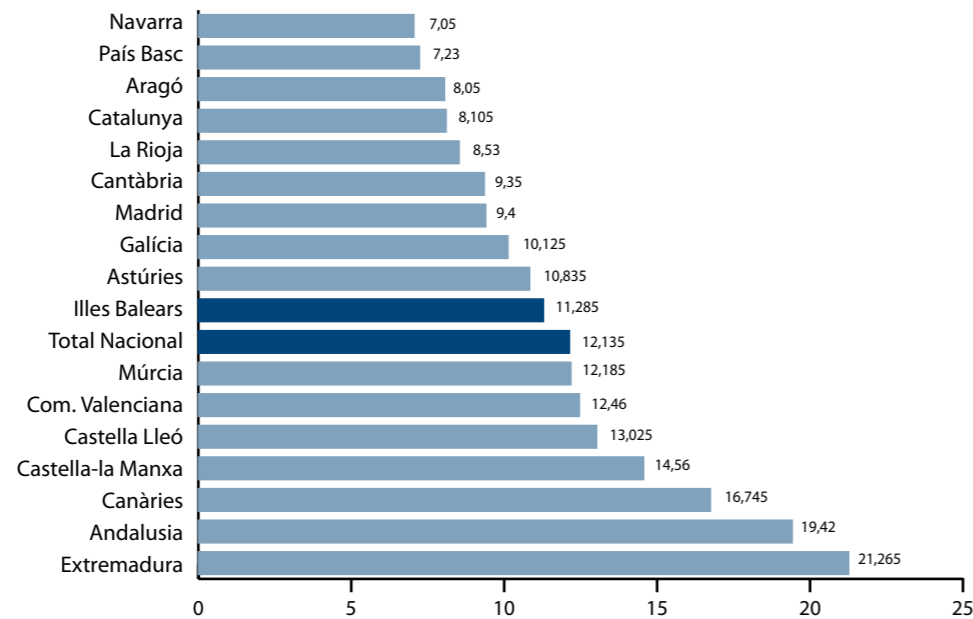
La creixent evolució de l'atur afecta més els homes que no les dones treballadores, a causa de la concentració d'aquestes últimes en el sector de serveis. En el primer semestre de 2008 la taxa mitjana d'atur femení s'ha situat en l'11,3 % davant el 8,3 % del masculí. El 2007 varen ser del 8,6 % i del 5,8 %, respectivament

GRÀFIC 15. EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ ATURADA A LES ILLES BALEARS, PER SEXE, 1T 2005 - 2T 2008

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE, EPA

GRÀFIC 16. RÀNQUING DE TAXES D'ATUR FEMENÍ PER COMUNITATS AUTÒNOMES, MITJANA 1R I 2N TRIMESTRE DE 2008

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE, EPA

Del total de la mitjana d'afiliats a la Seguretat Social el 2007, un 43,1% varen ser dones

cidència de la desocupació sobre el total de població activa.

Si es comparen aquestes xifres amb la taxa mitjana actual de desocupació femenina a Espanya (12,1 %), les Illes Balears se situen molt a prop d'aquesta, en desena posició en el rànquing regional.

Per grups d'edat, hi destaquen les aturades de 20 a 24 anys, que constitueixen el 60,3 % en aquest grup (vegeu la taula 26 de l'annex). També en el rang següent de 25 a 54 anys, les dones són majoria, encara que la diferència amb el col·lectiu masculí descendeix notablement: 52,8 %.

Si s'analitza el nivell d'estudis, s'observa que, en correspondència amb les dades analitzades sobre la població ocupada, per al conjunt de la població la taxa de desocupació menor està relacionada amb un major nivell d'estudis: 12 % entre les persones amb educació superior. No obstant això, el percentatge de desocupades en aquest nivell és també superior: 17,7 % per a

elles enfront d'un 6,1 % per als homes (vegeu la taula 27 de l'annex).

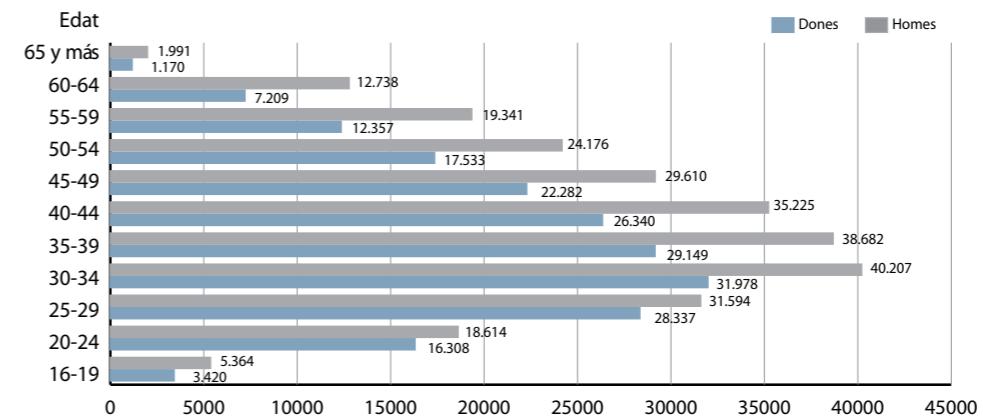
4.4 EVOLUCIÓ DE L'AFILIACIÓ FEMENINA A LA SEGURETAT SOCIAL

La xifra mitjana d'afiliats a la Seguretat Social va ser el 2007 de 455.690 persones, de les quals 196.476 eren dones, és a dir, un 43,1 % del total. Respecte de la mitjana registrada el 2006, l'ocupació del col·lectiu femení va augmentar un 3,9 %, un punt més que el masculí (2,8 %).

Quant a l'avanç en el primer semestre de 2008, les dades desglossades mes a mes apareixen a les taules 28 i 29 de l'annex. De mitjana, es registren 196.100 afiliades, i es manté inalterada la participació percentual de 2007 (43,2 %).

Si es compara la mitjana d'afiliats d'aquest primer semestre de 2008 amb l'anterior de 2007, s'aprecia un creixement global de l'ocupació feme-

GRÀFIC 17. AFILIATS PER SEXE I GRUP D'EDAT, A LES ILLES BALEARS, MITJANA DEL PRIMER SEMESTRE 2008

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social

nina del 2,3 %, enfront d'una variació insignificant en el col·lectiu masculí (0,1 %).

El major increment interanual de l'ocupació ha estat en el règim general (+2,4 %), que agrupa 159.224 afiliades de mitjana en aquest semestre, seguit de l'autònom (+7,7 %), amb 28.466 autoocupades. Al contrari, el major descens percentual apareix en el règim agrari (-70,4 %), en què les afiliades han passat de les 1.632 registrades entre gener i juny de 2007 a les 484 actuals de mitjana.

Cal anotar que aquest descens en el règim agrari ha afectat en menor mesura els homes (-35,4 %). Ells també han augmentat un 6,1 % en el règim d'autònoms —sembla que, vistes les dificultats per emprar-se com a assalariats, ambdós sexes han optat pel transvasament a aquest règim— i, curiosament, un 8,8 % en el de la llar —tot i que encara sumen només el 15,6 % del total de cotitzants.

Analitzant la població ocupada en aquest primer semestre de 2008 per grans grups d'edat (vegeu la taula 30 de l'annex), s'observa que entre els menors de 30 anys, les dones suposen un 46,4 %, percentatge que descendeix a partir d'aquesta edat —que

coincideix amb l'edat mitjana de maternitat— fins a un 42,3 %. En detall, el pes relatiu del col·lectiu femení és menor en el grup de 16 a 19 anys, amb una taxa del 39 % —etapa en què elles romanen estudiant mentre els joves hi desisteixen per a incorporar-se al mercat laboral—, i en el grup dels majors de 55 anys, on sumen un 38,7 % sobre el total. És específicament en el rang de 20 a 29 anys, una vegada acabada l'etapa d'estudiants i abans d'iniciar-se com a mares, quan el percentatge sobre el total d'afiliats és major: 47 %. L'atenció dels fills i les labors domèstiques continuen sent, com s'ha vist, vectors de la desigualtat de gènere que influeixen en aquest resultat.

La mateixa taula mostra que on ha descendit amb més força l'ocupació femenina —i la general— respecte del mateix semestre de 2007 és entre els joves menors de 30 anys i més especialment entre els de 16 a 19 anys (-10,7 % per a elles i -11,6 % per a ambdós sexes). La desacceleració econòmica afecta, doncs, de manera més notòria al segment d'edat en què el nivell de formació és menor i, per contra, major la taxa de temporalitat (45 % de mitjana en 2007 vers el 28,9 % per al total de la població ocupada balear).

Pel que fa a la població ocupada en el primer semestre de 2008, s'hi observa que entre els menors de 30 anys les dones representen el 46,4 %, percentatge que disminueix a partir d'aquesta edat fins a un 42,3 %. Entre els 20 i els 29 anys, el percentatge de dones sobre el total d'afiliats és major (47 %)

En el primer semestre de 2008, el 81 % de les dones afiliades es concentren en el règim general

Si tornam a les dades de les taules 28 i 29 de l'annex que desglossen la distribució dels afiliats i les afiliades per règims de cotització, s'observa que elles tendeixen a concentrar-se més que els homes en el règim general (81 % de les dones vers el 75 % del total d'homes en el primer semestre de 2008) i s'afilien menys com a autònoms (14 % vers el 23 %, respectivament). Sobre el total de cada règim, les dones destaquen com el 84 % de les ocupades en el règim de la llar, el 45 % del general i el 32 % dels autònoms.

Aquesta escassa participació femenina en l'autoocupació, que també s'ha analitzat a través de l'EPA-INE, a penes ha variat en els últims anys. La taula 31 reflecteix la presència absoluta i percentual en aquest règim d'afiliació des de l'any 2000: a hores d'ara, a penes ha crescut 1,3 punts. Efectivament, segons les dades de l'Associació de Joves Empresaris, a penes un 14,3 % dels associats són dones.

4.5 EVOLUCIÓ DE LA CONTRACTACIÓ FEMENINA REGISTRADA (SOIB)

Segons mostra la taula 32 de l'annex, l'any 2007 es va tancar a les Illes Balears amb un total de 440.643 contractes, dels quals un 45 % van correspondre a dones treballadores. En relació amb l'any anterior, el col·lectiu femení va registrar una disminució total de -0,4 %, mentre que el masculí va créixer un 0,6 %. En ambdós grups el tram de joves menors de 25 anys va mostrar l'evolució més negativa, mentre que el de més de 45 anys va tenir un major augment interanual d'entre el 4 % (hones) i el 7 % (dones).

Per illes (vegeu la taula 33 de l'annex), Mallorca va concentrar el 2007 la contractació del 79,7 % de dones;

Menorca, el 7,6 %; Eivissa, l'11,5 % i, finalment, Formentera, el 0,4 %. Per a una anàlisi en detall de la contractació per illes i sexes el 2007, vegeu la nostra publicació anterior *El 2007, illa per illa. Informe sobre el Mercat de Treball de les Illes Balears*, d'abril de 2008.

En aquest primer semestre de 2008, el total de contractació ha ascendit a 221.755 contractes, i es manté el 45 % de participació femenina de 2007. Si es comparen aquestes xifres amb les del primer semestre de 2007, s'aprecia que la contractació femenina ha caigut globalment en -6,8 %, quasi tres punts menys que la masculina (-9,7 %). En aquest primer semestre de 2008, el segment de població jove pateix especialment la disminució de la contractació generada per la desacceleració econòmica actual. En detall, el col·lectiu masculí menor de 25 anys assenyalava una variació interanual del -16,3 % i el femení del -14,3 %.

Quant al tipus de contracte (vegeu la taula 34 de l'annex), tant l'any 2007 com en el primer semestre de 2008, les dones presenten millors percentatges en la modalitat d'indefinit: un 15,3 % el 2008 enfront del 13,7 % per al col·lectiu masculí. Respecte del primer semestre de 2007, baixa la contractació a cadascuna de les modalitats, i és la indefinida la que presenta menys descensos (-8,9 % per als homes i -6,1 % per a les dones).

Dins el grup de contractes temporals (taula 35 de l'annex), un 50,2 % dels contractes a dones tenen una durada igual o inferior a tres mesos i un 30,3 % d'entre 3 i 12 mesos. És a dir, vuit de cada deu contractes temporals registrats durant el primer semestre de 2008 corresponents al col·lectiu femení tenen una durada inferior a dotze mesos. Els contractes del col·lectiu masculí presenten una durada major: un 38,2 % ofereixen una durada igual

o inferior a tres mesos i un 25 % d'entre 3 i 12 mesos.

Com ja s'ha vist en capítols anteriors, en els tres períodes analitzats, el sector de més contractació (vegeu la taula 36 de l'annex) per a les dones és: serveis (96 %), específicament comerç (16,4 % sobre el total de serveis) i hotelaria (37,1 %, també sobre serveis), segons dades del primer semestre de 2008. Si es comparen amb els del primer semestre 2007, s'aprecia que la contractació femenina ha descendit significativament tant en comerç (-7,3 %) com en hotelaria (-4,1 %).

Al contrari, la contractació d'homes es reparteix entre serveis (61 % el 2007) i construcció (33 % el 2007), principalment. Per això presenta més variacions interanuals en relació amb el primer semestre de 2007 a causa del fort descens (17,4 %) del sector de la construcció.

Durant l'any 2007, el 28,4 % del total de contractes registrats a dones a Balears va ser per a dones estrangeres. Durant el primer semestre de 2008, aquest percentatge se situa en el 31,2 %. Respecte dels primers sis mesos de 2007, ha abaixat el nombre de contractes entre les dones nacionals (-9,1 %) i les extracomunitàries (-3,3 %) i s'ha incrementat la contractació entre les procedents de la Unió Europea (+2 %), sobretot en activitats comercials i hoteleres. Si es desagrega la contractació femenina per zona de procedència i sector econòmic (taula 37 de l'annex), s'aprecia una major concentració de les dones estrangeres en hotelaria: un 48,5 % per a les comunitàries i un 45,1 % per a les extracomunitàries el 2007 sobre el total de contractes en el sector de serveis vers un 26,3 % per a les dones espanyoles.

Finalment, quant a les ocupacions més contractades per a homes i do-

nes (taula 38 de l'annex), es repeteix el rànquing d'anys anteriors. Se segueix marcant una forta segregació per gèneres i els llocs de baixa qualificació continuen sent majoritaris per a ambdós sexes. En la publicació esmentada *El 2007, illa per illa. Informe sobre el Mercat de Treball dels Illes Balears d'abril 2008*, es detallen els llocs més contractats per a cada sexe, illa a illa.

4.6 EVOLUCIÓ DE LES PERSONES DEMANDANTS INSCRITES (SOIB)

La taula 39 de l'annex detalla els demandants d'ocupació inscrits en el SOIB en el 2007 i en el primer semestre del 2008. L'any 2007 es va tancar amb 59.874 demandants, dels quals una majoria (56,1 %) eren dones. Per illes, Mallorca concentrava el 76 % de les dones demandants; Menorca, el 9 %; Eivissa, el 15 % i finalment, Formentera, l'1 % restant. En relació amb el 2006, es registra un increment global de 3,1 % en les dones enfront d'un 6 % en els homes, sense que hi hagi variacions notables entre les illes. En la nostra anterior publicació *El 2007, illa per illa. Informe sobre el Mercat de Treball de les Illes Balears d'abril d'enguany* pot investigar-se amb més detall i per illes la distribució per edats dels demandants d'ambdós sexes el 2007.

Quant a l'avanç del primer semestre de 2008, s'anota una mitjana de 37.955 demandants dones, i es manté intacta la distribució per illes. Comparativament, les dones representen un 54,5 % del total de demandants i han augmentat un 7,4 % en relació amb el mateix semestre de l'any anterior. Per una altra banda, els homes demandants es van incrementar en major mesura, un 22,9 %, fet relacionable, com es veurà en el capítol següent, amb l'especial

El sector de més contractació per a les dones és el de serveis, específicament comerç i hotelaria

L'any 2007 es va tancar amb 59.874 demandants, dels quals el 56,1 % varen ser dones. Durant el primer semestre de 2008 es dona una mitjana de 37.955 demandants que són dones i es manté intacta la seva distribució per illes

Mentre que l'atur femení ha crescut un 8 % durant els sis primers mesos de 2008, el masculí s'ha incrementat en un 30 %

incidència que la desocupació té en el sector de la construcció.

La taula 40 de l'annex mostra que, com en anys anteriors, les dones concentren quasi exclusivament les demandes d'ocupació en el sector serveis (92 %), mentre que els homes prefereixen dividir la recerca entre serveis (66 %) i construcció (26 %), principalment. Ja s'ha comentat en capítols anteriors aquesta típica segregació per gèneres, per la qual cosa no ens en detindrem més. Quant a les ocupacions més demandades per cadascun dels sexes, atès que a penes presenta variacions interanuals, ens remetem novament al desglossament per illes publicat a *El 2007, illa per illa. Informe sobre el Mercat de Treball de les Illes Balears*.

4.7 EVOLUCIÓ DE LA DESOCUPACIÓ FEMENINA REGISTRADA (SOIB)

L'any 2007 es va tancar a les Balears amb una mitjana de 37.243 persones inscrites en el SOIB en situació de desocupació. D'aquestes, 20.356 eren dones, la qual cosa representa que un 54,7 % del total de les persones desocupades. En els primers sis mesos de 2008, la desocupació femenina se situa de mitjana en 22.624 dones: un 52,5 % del total de desocupació registrada.

Respecte del primer semestre de 2007, la desocupació ha crescut en un 17,4 % a les illes; el 2008 no és un bon any per a les magnituds econòmiques i la xifra de desocupació registrada no n'és cap excepció. Aquest increment en les xifres de desocupació es mostra desigual per a homes i dones: mentre la desocupació femenina ha crescut en un 8 % durant aquests primers sis mesos de l'any, la masculina s'ha incrementat en un 30 %. En efecte, un

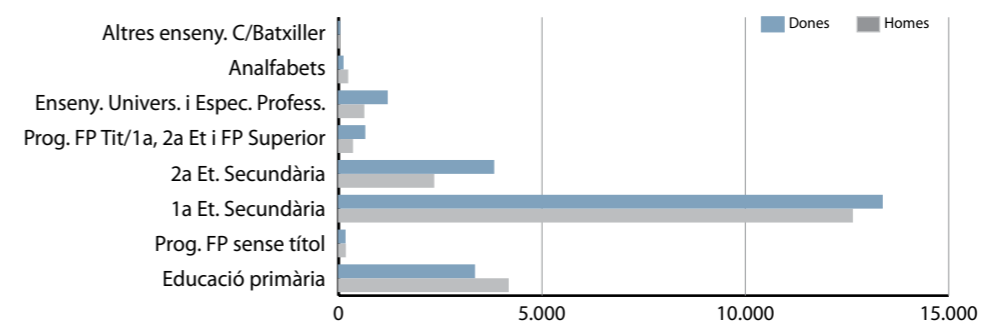
dels sectors econòmics més afectats per l'augment de la desocupació és la construcció, on el col·lectiu masculí és àmpliament majoritari.

Quant a la distribució de les dones desocupades per illes (taula 41), guarda patrons semblants a la distribució total de la desocupació: un 78,7 % del total resideixen a Mallorca, un 12,5 % a Eivissa, un 8,2 % a Menorca i el 0,6 % restant a Formentera. Respecte del primer semestre de 2007, la desocupació femenina ha pujat a totes les illes, a excepció de Formentera, on es produeix un descens del 8,2 %.

La distribució segons grups d'edat (taula 42) mostra diferències entre els homes i les dones. La desocupació masculina és més jove que la femenina. Durant el primer semestre de 2008 el 30,5 % dels homes desocupats són menors de 30 anys, percentatge que disminueix fins al 28,4 % en el col·lectiu femení. Un 50,2 % de les dones en situació de desocupació tenen entre 30 i 49 anys i el 21,4 % restant tenen 50 o més anys. Respecte del primer semestre de 2007, la desocupació femenina ha pujat sobretot en els grups de més edat: mentre el nombre de joves menors de 30 anys s'ha incrementat en un 4,3 %, el grup de majors de 50 anys ho ha fet en un 12,7 %.

Per sectors econòmics, les dones es concentren majoritàriament en serveis: un 90,9 % durant el primer semestre de 2008. La resta es reparteix de la manera següent: un 3,4 % en el sector de la indústria, un 2,6 % no han treballat anteriorment, un 2,5 % en el sector de la construcció i el 0,6 % restant en el sector agrari. Respecte del mateix període de 2007, el nombre de dones desocupades ha augmentat a tots els sectors a excepció de la indústria, en què es registra un descens del 2,4 %. El sector que presenta un major increment interanual

GRÀFIC 18. ATUR REGISTRAT A LES ILLES BALEARS, PER SEXES I NIVELL D'ESTUDIS, PRIMER SEMESTRE 2008

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

és l'agricultura (+47,8 %), seguit de la construcció (+16 %) —vegeu taula 43. En comparació, el nombre d'homes desocupats puja a tots els sectors econòmics, especialment en la construcció (+63,2 %).

Les dones desocupades (taula 44) presenten un nivell d'estudis superior al dels homes: un 16,8 % té estudis de segona etapa de secundària i un 5,2 % estudis universitaris, percentatges que es redueixen a un 11,4 % i un 3 %, respectivament, en el col·lectiu masculí. Les dones joves, com s'ha vist, romanen més temps en el sistema educatiu a causa de la seva precarietat relativa en el mercat de treball: aparentment, continuen amb la necessitat d'una major qualificació per aconseguir-ne la promoció laboral i el mateix estatus que els homes.

Malgrat el menor nivell d'estudis de les persones en desocupació de Balears comparat amb altres comunitats autònomes, la desocupació no deixa de ser una situació transitòria a les illes. Com podem veure a la taula 45 de l'annex, un 69,9 % de les persones que es trobaven desocupades durant el primer semestre de 2008 portaven inscrites menys de sis mesos. No obs-

tant això, les dones presenten més dificultats per incorporar-se al mercat de treball: en aquest col·lectiu, un 19,6 % porta més de dotze mesos en situació de desocupació, mentre que en el col·lectiu masculí aquest percentatge es redueix a un 11,7 %.

Del total de persones que es troben en desocupació durant els primers sis mesos de 2008, un 24,9 % són d'origen estranger. En concret, 10.740 persones, de les quals un 65,6 % són d'origen extracomunitari i el 34,4 % restant provenen d'algun país de la Unió Europea. La taula 46 mostra diferències significatives per sexe: del total de persones estrangeres desocupades, un 44,9 % són dones i un 55,1 % són homes. Segons la zona de procedència, entre els estrangers procedents de la Unió Europea les dones són majoria (54,9 %), mentre que entre els extracomunitaris, només representen el 39,7 %.

Respecte del 2007, la desocupació ha augmentat a cadascun dels col·lectius estudiats, amb més increments entre els homes extracomunitaris (+58,7 %) i entre les dones provinents d'algun país de la Unió Europea (+25,5 %).

Les dones desocupades presenten un nivell d'estudis superior al dels homes

Un 19,6 % de les dones desocupades fa més de 12 mesos que es troba en situació d'atur. Per al col·lectiu masculí, aquest percentatge es redueix a un 11,7 %

5. INDICADORS DE CONDICIONS DE TREBALL A ILLES BALEARS

5.1 SALARIS

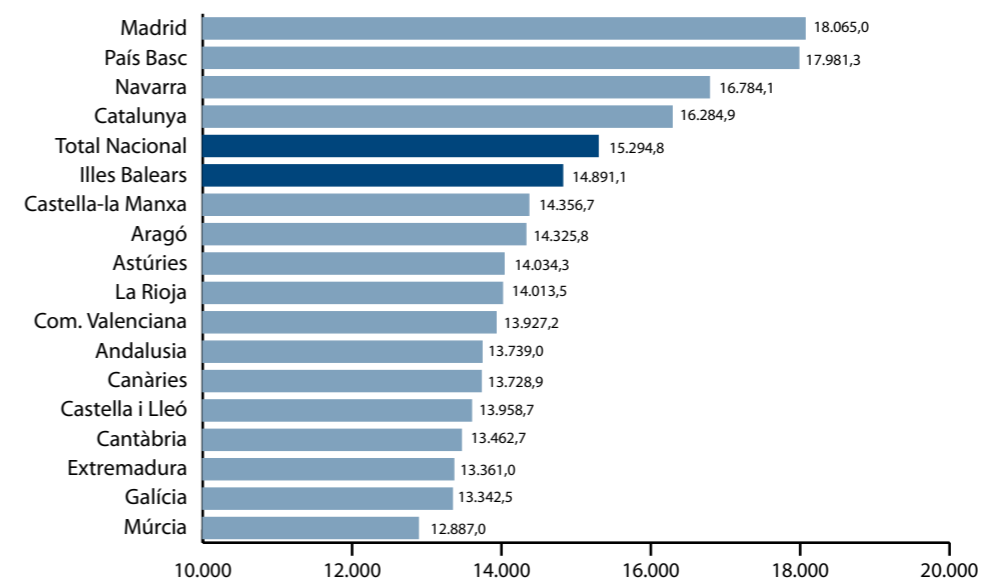
Les últimes dades disponibles a l'INE de l'Enquesta anual d'estructura salarial corresponen a 2005. L'objectiu fonamental d'aquesta operació estadística és obtenir estimacions dels guanys bruts anuals per treballador classificades per tipus jornal, sexe, edat, activitats econòmiques i ocupacions.

Segons les dades de l'INE, el salari mitjà anual de les dones a Balears el 2005 va ser de 14.809 euros mentre que per als homes va ascendir a 18.696 euros. És a dir, les dones cobren un 79,3 % del salari dels homes o, dit d'una altra manera, els homes guanyen un 26,2 % més que les dones. En el conjunt de l'Estat espanyol les diferències salarials entre homes i dones són encara més accentuades: els homes superen un 37,9 % el salari femení.

En el rànquing del conjunt d'Espanya per al conjunt de la població, les Illes se situen en desè lloc entre les comunitats autònomes amb menys salaris. No obstant això, pugen a la cinquena posició si només es comparen els salaris femenins (gràfic 14), que a Balears presenten una diferència de 475,8 per sota de la mitjana nacional. En efecte, les dones balears guanyen un 3,2 % menys que la mitjana espanyola, però les diferències en el col·lectiu masculí s'accentuen significativament i els seus salaris se situen un 12,8 % per davall de dita mitjana masculina estatal.

Hi ha una relació positiva entre l'edat dels i les treballadores i el seu nivell salarial. Els de major edat, els que tenen més antiguitat i els de més experiència al lloc de treball perceben remuneracions més elevades. Les diferències de salari entre homes i dones

GRÀFIC 19. RÀNQUING DEL SALARI BRUT ANUAL DE LES DONES, PER COMUNITATS AUTÒNOMES, ANY 2005

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta Anual d'Estructura Salarial. INE

Les diferències de sou entre homes i dones s'incrementa amb l'edat. Entre els menors de 25 anys els sous dels homes superen en un 7,5 % els de les dones, mentre que en el grup d'edat de 45 a 54 anys la diferència és del 49,7 %

també s'incrementa amb l'edat: entre els menors de 25 anys, els salaris masculins superen en un 7,5 % els femenins, mentre que en el grup d'edat de 45 a 54 anys la diferència a favor dels homes s'incrementa en un 49,7 % (vegeu la taula 47 de l'annex). Això s'explica en gran manera per la millor qualificació acadèmica i professional de les dones més joves respecte de les de major edat.

De la mateixa manera, a més edat, més diferència salarial hi ha entre les Balears i el conjunt de l'Estat a favor d'aquest últim. El mercat de treball de les Illes es caracteritza per l'oferta d'ocupacions de baixa qualificació: els joves balears poden obtenir remuneracions més altes que en altres comunitats autònomes a partir del primer contracte, però la dificultat per promocionar-se i obtenir majors qualificacions educatives i professionals provoca que els sous no pugin en la mateixa proporció que en altres zones de l'Estat amb mercats de treball més qualificats.

Els salaris difereixen notablement segons els sectors econòmics. En el sector industrial s'ofereixen majors salaris que en la construcció i serveis. La forta terciarització de l'estructura productiva i la baixa qualificació requerida en el mercat laboral de Balears influeixen significativament en les diferències salarials respecte d'altres comunitats autònomes. Les dones treballen de forma majoritària, com hem vist, en el sector serveis, per la qual cosa la diferència observada entre les Balears i la mitjana espanyola no són tan accentuades com en el cas del col·lectiu masculí.

5.2 ACCIDENTS LABORALS PER SEXE

Durant el 2007 es van comptabilitzar 28.700 accidents laborals durant la

jornada a les Balears, dels quals 7.322 els van patir dones, és a dir, un 25,5 % sobre el total d'accidents de treball. Els homes es caracteritzen per encapçalar els índexs de sinistralitat laboral més elevats a tots els grups d'edat. Això es deu en gran part a que els homes es concentren majoritàriament en ocupacions relacionades amb la construcció, sector especialment afectat per la sinistralitat laboral (vegeu la taula 48 de l'annex).

Durant els primers mesos de 2008, s'han registrat 12.512 accidents laborals durant la jornada. En aquest cas, el percentatge per a les dones disminueix fins al 24,1 %. El perfil dels homes que pateixen un accident laboral és més jove que el de les dones: només un 23 % dels que han patit un accident laboral és major de 45 anys, mentre que en el col·lectiu femení el percentatge s'eleva al 32,5 %.

Respecte del primer semestre de 2007, s'observa un descens en la sinistralitat del 7,2 %, especialment entre els homes (-8,3 %) i els treballadors més joves (-15,4 %).

Del total d'accidents laborals que van patir les dones el 2007, un 99,8 % van ser lleus. Els homes pateixen un nombre més gran d'accidents i són més greus: dels 12 accidents mortals registrats el 2007, 10 de les víctimes eren homes.

Per sectors econòmics, els accidents de treball per sexe obeeixen els patrons de segregació sectorial. Si al voltant del 90 % de les dones treballen en el sector serveis, és lògic que el 94,4 % del total dels accidents el 2007 es concentren en aquest sector. En canvi, el col·lectiu masculí es caracteritza per una major diversificació entre els sectors de la construcció i el de serveis (vegeu la taula 50 de l'annex).

Els homes es caracteritzen per encapçalar els índexs de sinistralitat laboral en tots els grups d'edat. Dels 12.512 accidents registrats en el primer semestre de 2008, un 24,1 % els varen patir les dones

6. INDICADORS DE POLÍTIQUES ACTIVES D'IGUALTAT D'OPORTUNITATS DESENVOLUPADES PER LA CONSELLERIA DE TREBALL I FORMACIÓ

A fi d'afavorir la igualtat d'oportunitats a l'àmbit del treball i empresarial, així com per promoure el desenvolupament de la responsabilitat social corporativa entre les empreses balears, la Conselleria de Treball i Formació dissenya i executa diverses mesures des de les diferents direccions generals que la conformen.

La Direcció General de Responsabilitat Social Corporativa ha dut a terme enguany l'estudi *La responsabilitat social empresarial a les Illes Balears*, publicat en format digital a la seva secció de la pàgina web de la Conselleria de Treball i Formació.

L'objectiu és detectar el coneixement sobre el concepte de responsabilitat social empresarial i conèixer la valoració que en fan la ciutadania de les Illes, els comitès d'empreses i sindicats, les empreses i altres grups d'interès.

En resum, l'estudi conclou que la gran majoria de la ciutadania de les Balears (un 89 %) no identifica el concepte de responsabilitat social empresarial (RSE). Però quan es planteja quins són els aspectes que més valoren en una empresa, realitzen una clara prioritització: la facilitació de la conciliació de la vida familiar i la laboral. El segon aspecte més valorat és la participació del personal en la presa de decisions i que es tengui en compte la seva opinió, i en tercer lloc, que es vetli per la igualtat entre homes i dones.

Entre els qui formen els comitès d'empresa el concepte de RSC és àmpliament conegut. Novament la mesura de

RSE més valorada és facilitar la conciliació de la vida familiar i laboral. Els sindicats són especialment crítics en aquesta matèria; coincideixen que per parlar de responsabilitat empresarial a les Balears cal fer complir, en primer lloc i de manera improrrogable, les lleis en matèria de riscos laborals, drets laborals, igualtat entre homes i dones i integració de persones amb discapacitats.

Quant a l'empresariat de les petites i mitjanes empreses —majoria a les Balears— els resultats de l'estudi reflecteixen el gran desconeixement que se'n té i dels procediments per implementar-les. En canvi, les empreses internacionalitzades són les que més apliquen aquestes mesures, bàsicament, centrant-se en l'acció social i el patrocini. Cal destacar que a les empreses dirigides per dones hi ha una major aplicació de totes les mesures de responsabilitat social empresarial comentades a l'estudi.

Els empresaris i empresàries que apliquen mesures de RSE reconeixen que el seu interès és una millora de la seva imatge i prestigi; a més, creuen que a mitjà i llarg termini pot suposar més productivitat, en augmentar la satisfacció dels treballadors i treballadores. L'empresariat utilitza les mesures de RSE com a eina per retenir i fidelitzar el seu capital humà.

En conclusió, l'estudi demostra que no hi ha coincidència entre la principal demanda que realitzen la ciutadania i els comitès d'empresa, d'una banda; i les mesures aplicades per l'empre-

El 89 % de la ciutadania de les Balears no identifica el concepte de responsabilitat social empresarial (RSE)

L'empresariat que aplica mesures d'RSE reconeix el seu interès en una millora de la seva imatge i del prestigi

Destaca el baix nombre d'homes que es varen acollir als ajuts de reducció de jornada o a les excedències voluntàries, per a la cura legal d'un menor de 0 a 8 anys, per tenir a càrrec seu persones discapacitades inactives o per a l'atenció directa d'un familiar

sariat, de l'altra. Si els primers opten per prioritzar la conciliació de la vida familiar i la laboral, les mesures més aplicades es relacionen amb la formació, i queda la conciliació en cinquena posició entre les prioritats de l'empresariat. En realitat, les confederacions empresarials de Balears, CAEB i PIMEM, reconeixen la dificultat a què s'enfronta el sector de serveis per dur a terme mesures de conciliació a causa de l'estacionalitat que pateixen les empreses de Balears —especialment les petites empreses.

Per informar i formar sobre aquestes i altres mesures relacionades amb el foment de la igualtat de gènere, la Direcció General de RSC ha previst el desenvolupament durant el 2008 de diverses jornades, cursos de postgrau, pràcticums, fires i congressos. En concret, el setembre començaran a Mallorca dos cursos de formació sobre RSE dirigits a periodistes i petites empreses. L'octubre s'inaugurarà un curs de lideratge de dones en economia i un postgrau sobre RSE i plans d'igualtat, tot finalitzant amb un congrés sobre Responsabilitat Social Corporativa a les PIMES. Les tres activitats descrites tindran lloc a Mallorca. Durant el mes de novembre cal destacar l'inici de diversos cursos sobre RSE i plans d'igualtat a les empreses que es desenvoluparan a Mallorca, Menorca i Eivissa. Finalment, el desembre ha d'organitzar-se a Mallorca una fira titulada *Dones Gestionant*.

D'una altra banda, la Direcció General de Treball convoca anualment ajuts públics destinats a fomentar la conciliació de la vida laboral i familiar, mitjançant les quals es pretén donar suport als treballadors i treballadores que redueixen la seva jornada de treball o que passen a la situació d'excedència voluntària per a atenció de fills o altres persones dependents en els termes prevists en els articles

37.5 i 46.3, respectivament, de l'Estatut dels treballadors, així com fomentar la contractació de treballadores per substituir el personal en situació de reducció de jornada o d'excedència voluntària. El nombre total de beneficiaris durant 2007 ha estat de 926 persones i l'import total de 1.198.216,40 €.

Aquesta línia de subvenció s'ha concedit a tota la comunitat autònoma amb una incidència desigual entre les quatre illes: un 82,3 % dels beneficiaris era de Mallorca, un 11,6 % de Menorca i el 6,1% restant de les Pitiüses (vegeu la taula 51 de l'annex). D'entre les diverses possibilitats que oferia la subvenció, la més sol·licitada ha estat la guarda de menors d'un any d'edat (un 47,4 %); i la menys sol·licitada, l'ajut per a empreses que contractaren dones desocupades per substituir les persones que haguessin reduït la jornada (vegeu la taula 52 de l'annex).

Hi destaca significativament el baix nombre d'homes que es van acollir a aquests ajuts de reducció de jornada o d'excedències voluntàries per guarda legal d'un menor de 0 a 8 anys o per tenir a càrrec una persona discapacitada inactiva o l'atenció directa a un familiar. Dels 926 beneficiaris, únicament 13 eren homes (un 1,4 %).

Un altre ajut gestionat per aquesta Direcció General de Treball és el foment de l'autoocupació de treballadors desocupats mitjançant la concessió de subvencions per a l'establiment com a treballador autònom, subvencions financeres sobre préstecs, subvencions per a assistència tècnica i subvencions per a formació. La quantia de les subvencions dirigides a l'establiment com a autònom i les financeres es fixen en atenció als diferents col·lectius: persones desocupades en general, joves de 30 anys o menors, dones, persones amb discapacitat i dones víctima

de violència de gènere. El 2007 es van presentar 256 sol·licituds i es van concedir 176 subvencions, amb un import d'1.130.517,62 €. Del total de beneficiaris de les subvencions per autoocupació cal destacar que un 48,3 % eren dones (vegeu la taula 53 de l'annex).

També la Conselleria de Treball i Formació, a través del Servei d'Ocupació de les Illes Balears (SOIB), ha realitzat per primera vegada una convocatòria dirigida a les corporacions locals amb un pressupost de dos milions d'euros. L'objectiu és contractar treballadors desocupats per a la realització d'obres i serveis d'interès general i social en matèria de conciliació de la vida familiar i laboral. Aquests ajuts han de servir per dur a terme el *Pla Concilia*, una iniciativa del Govern de les Illes Balears que té com a finalitat posar a disposició dels treballadors i de les treballadores de les Illes Balears —preferentment de l'hoteleria— un total de 9.338 places gratuïtes d'escoles d'estiu per conciliar les obligacions professionals i les familiars en aquesta època de l'any. A Menorca, s'han presentat tots els ajuntaments i es preveuen oferir 2.365 places per a aquest estiu. També s'han presentat tots els ajuntaments d'Eivissa i dos projectes de Formentera, per la qual cosa a les Pitiüses s'estimen 2.400 places per a infants a escoles d'estiu. Finalment, a Mallorca, 27 ajuntaments han presentat sol·licitud, i es preveu la creació d'aproximadament 4.600 places per a les escoles d'estiu i per als projectes de tercera edat. Es preveu la contractació d'aproximadament 400 tècnics especialistes (monitors de temps lliure, directores, socorristes, etc.) per dur a terme tots aquests serveis prevists.

Per la seva banda, la Direcció General de Salut Laboral té previst publicar el novembre d'enguany una guia de gènere i prevenció, la finalitat de la qual és el disseny i aplicació de campanyes

específiques a sectors feminitzats, en aquells que presenten major risc per a la salut de la dona i que fomenten la prevenció de l'assetjament per raó de gènere.

Finalment, cal destacar el programa *Posa't a prova*, que enguany es planteja dos objectius: en primer lloc, millorar les condicions laborals dels joves de les illes mitjançant la realització de pràctiques formatives a empreses. Aquest programa està dividit en dues actuacions: beques de dos a tres mesos d'estiu per millorar l'ocupabilitat d'estudiants universitaris o de cicles formatius; i beques de sis a dotze mesos para millorar l'ocupabilitat de titulats, universitaris o de formació professional, i treballadors en actiu ja incorporats al mercat de treball. El 2008 la convocatòria s'ha restringit com a projecte pilot a Eivissa i Formentera, on 62 estudiants ja han començat les pràctiques. El seu perfil és el següent: 30 són dones i 32 són homes, un 32,2 % són menors de 20 anys, un 58,1 % tenen entre 20 i 24 anys i el 88,8 % realitza les pràctiques a la mateixa illa d'Eivissa. Aquest pla de beques es farà extensiu el 2009 als estudiants de Menorca i el 2010 als de Mallorca.

En segon lloc, *Posa't a prova* estableix també ajuts dirigits als que hagin abandonat la formació reglada prematurament i desitgen reincorporar-se bé mitjançant les proves d'accés a la universitat per a majors de 25 anys, bé a través dels exàmens d'accés a la formació professional. En ambdós casos, amb l'acreditació de la matrícula en el curs triat, poden sol·licitar una subvenció de 600 euros com a ajut per al pagament de la matrícula i dels llibres. La convocatòria de 2008, que es publicarà en les pròximes setmanes, es dirigirà també a Eivissa i Formentera, en aplicació dels mateixos criteris del pla pilot esmentats.

El 2007, del total de beneficiaris de les subvencions per autoocupació un 48,3 % varen ser dones

7. TAULES

Taula 1. Població estimada a les Illes Balears per grups d'edat i sexe, en data 1 de gener de 2008

Población estimada en las Illes Balears por grupos de edad y sexo, a 1 de enero de 2008

RANG D'EDAT	TOTAL	DONES	% DONES	% VAR. DONES 2007
Total població	1.071.221	531.702	49,6%	3,6%
0-4 anys	56.781	27.047	47,6%	4,6%
5-9 anys	52.825	25.652	48,6%	3,9%
10-14 anys	50.068	24.431	48,8%	1,2%
15-19 anys	54.394	26.498	48,7%	2,8%
20-24 anys	68.288	33.808	49,5%	2,8%
25-29 anys	95.131	46.459	48,8%	2,5%
30-34 anys	105.389	49.773	47,2%	3,8%
35-39 anys	97.325	46.134	47,4%	4,4%
40-44 anys	89.004	42.715	48,0%	4,5%
45-49 anys	77.235	37.728	48,8%	4,0%
50-54 anys	66.260	32.995	49,8%	4,9%
55-59 anys	59.772	29.671	49,6%	4,1%
60-64 anys	53.074	26.579	50,1%	5,6%
65-69 anys	39.786	20.193	50,8%	4,0%
70-74 anys	36.495	19.454	53,3%	0,4%
75-79 anys	29.840	17.019	57,0%	2,1%
80-84 anys	21.546	13.248	61,5%	2,2%
85 i més anys	18.008	12.298	68,3%	6,7%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Padró provisional de l'INE

Taula 2. Evolució de la població a les Illes Balears per sexe, anys 2000-2008

Evolución de la población en las Illes Balears por sexo, años 2000 - 2008

Anys	POBLACIÓ ANUAL		% VAR. ANUAL	
	Homes	Dones	Homes	Dones
2000	419.095	426.535		
2001	437.340	441.287	4,4%	3,5%
2002	458.349	458.619	4,8%	3,9%
2003	474.248	473.113	3,5%	3,2%
2004	478.046	476.999	0,8%	0,8%
2005	492.642	490.489	3,1%	2,8%
2006	501.899	499.163	1,9%	1,8%
2007	517.593	513.057	3,1%	2,8%
2008	539.519	531.702	4,2%	3,6%
Variació Acumulada	120.424	105.167	28,7%	24,7%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Padró provisional de l'INE

Taula 3. Rànquing de comunitats autònomes per esperança de vida estimada i sexe, any 2008
Ranking de comunidades autónomas por esperanza de vida estimada y sexo, año 2008

DONES	ANYS	HOMES	ANYS
Total nacional	83,9	Total nacional	77,5
Navarra	85,5	Castella i Lleó	78,9
La Rioja	85,1	Castella - la Manxa	78,6
Castella i Lleó	85,1	Navarra	78,5
Madrid	84,8	Aragó	78,4
Cantàbria	84,7	Madrid	78,3
País Basc	84,6	La Rioja	78,2
Aragó	84,4	Catalunya	77,8
Galícia	84,3	País Basc	77,8
Catalunya	84,1	Illes Balears	77,7
Astúries	84,1	Galícia	77,7
Castella - la Manxa	84,1	Cantàbria	77,7
Extremadura	83,7	Extremadura	77,3
Illes Balears	83,7	Múrcia	77,1
Comunitat Valenciana	83,2	Comunitat Valenciana	77,0
Múrcia	83,0	Astúries	76,9
Canàries	82,9	Canàries	76,8
Andalusia	82,7	Andalusia	76,5

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE

Taula 4. Població estimada a les Illes Balears per nacionalitat i sexe, en data 1 de gener de 2008
Población estimada en las Illes Balears por nacionalidad y sexo, a 1 de enero de 2008

	HOMES	DONES	% DONES	% VAR. 2007 DONES
Total població	539.519	531.702	0,50	0,04
Nacionals	423.781	425.109	0,50	0,01
Estrangers	115.738	106.593	0,48	0,16
Total UE	57.096	54.682	0,49	0,14
Alemanya	16.578	16.545	0,50	-
Regne Unit	10.701	11.331	0,51	-
Itàlia	8.332	5.815	0,41	-
Total No UE	58.642	51.911	0,47	0,18
Marroc	13.333	7.143	0,35	-
Equador	6.536	6.905	0,51	-
Argentina	6.311	5.975	0,49	-
Colòmbia	4.565	5.372	0,54	-

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Padró provisional de l'INE

Taula 5. Població a les Illes Balears en data 1 de gener de 2007, per illes i sexe
Población en las Illes Balears a 1 de enero de 2007, por islas y sexo

	HOMES	DONES	% DONES	% VAR. DONES 2006
Total Illes Balears	517.593	513.057	49,8%	2,8%
Mallorca	406.942	407.333	39,5%	2,8%
Menorca	45.348	44.887	4,4%	2,0%
Eivissa	60.845	56.853	5,5%	2,9%
Formentera	4.458	3.984	0,4%	6,1%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Padró 2007, INE

Taula 6. Edat mitjana d'entrada al primer matrimoni per comunitats autònomes i sexe, 2005
Edad media de entrada al primer matrimonio por comunidades autónomas y sexo, 2005

CCAA	HOMES	DONES
Total Nacional	31,52	29,37
Andalusia	30,63	28,65
Aragó	32,10	29,73
Astúries	32,05	29,98
Canàries	32,12	29,82
Cantàbria	32,26	29,81
Castella i Lleó	32,54	30,14
Castella- la Manxa	30,87	28,70
Catalunya	31,86	29,54
Com. Valenciana	30,88	28,79
Extremadura	30,77	28,73
Galícia	31,44	29,40
Illes Balears	32,21	29,63
La Rioja	32,16	29,30
Madrid	32,16	30,34
Múrcia	30,51	28,31
Navarra	32,29	29,86
País Basc	32,99	30,67

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE

Taula 7. Rànquing de comunitats autònomes segons els divorcis registrats per cada 100 matrimonis, any 2005

Ranking de comunidades autónomas según los divorcios registrados por cada 100 matrimonios, año 2005

CCAA	DIVORCIS
Canàries	86,29
Illes Balears	66,44
Catalunya	55,75
Galícia	51,60
Astúries	51,52
Comunitat Valenciana	48,23
Total Nacional	44,94
Madrid	44,48
La Rioja	43,21
País Basc	41,73
Múrcia	39,97
Aragó	39,52
Cantàbria	38,42
Navarra	36,99
Andalusia	36,06
Castella i Lleó	34,58
Extremadura	31,44
Castella-la Manxa	30,21

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE

Taula 8. Edat mitjana de maternitat i índex sintètic de fecunditat estimat per comunitats autònomes, 2008

Edad media de maternidad e índice sintético de fecundidad estimado por comunidades autónomas, 2008

CCAA	EDAT MATERNITAT	ÍNDEX FECUNDITAT
Andalusia	30,43	1,52
Aragó	31,51	1,31
Astúries	31,41	0,99
Canàries	30,05	1,24
Cantàbria	31,64	1,25
Castella i Lleó	31,77	1,13
Castella-la Manxa	30,71	1,39
Catalunya	30,94	1,51
Comunitat Valenciana	30,74	1,41
Extremadura	30,94	1,32
Galícia	31,29	1,05
Illes Balears	30,34	1,39
Madrid	31,46	1,43
Múrcia	30,14	1,39
Navarra	31,79	1,65
País Basc	32,47	1,39
Rioja (La)	31,00	1,39
Total nacional	30,93	1,39

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE

Taula 9. Permisos de maternitat per comunitats autònomes, any 2007

Permisos de maternidad por comunidades autónomas, año 2007

CCAA	PERMISOS MATERNITAT	% DONES
Múrcia	10.655	99,37
Andalusia	59.733	98,99
Castella-la Manxa	11.507	98,97
Extremadura	5.987	98,85
Ceuta	335	98,81
Comunitat Valenciana	35.567	98,70
Canàries	13.308	98,68
Total Nacional	331.642	98,43
Madrid	54.278	98,42
Catalunya	61.705	98,41
Galícia	15.403	98,37
Illes Balears	8.155	98,32
Aragó	8.592	98,22
Astúries	5.254	98,08
La Rioja	2.125	97,98
Castella i Lleó	13.361	97,87
Cantàbria	3.747	97,81
Melilla	341	97,36
País Basc	16.264	96,38
Navarra	5.325	95,94

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Nacional de la Seguretat Social

Taula 10. Persones afiliades en excedència per cura de fills o familiars, per comunitats autònomes. Anys 2005-2007
 Personas afiliadas en excedencia por cuidado de hijos o familiares, por comunidades autónomas.
 Años 2005-2007

CCAA	PERSONES EN EXCEDÈNCIA		
	2005	2006	2007
Total Nacional	47.456	52.990	58.909
Madrid	9.726	10.818	12.271
Comunitat Valenciana	6.306	6.907	7.621
Catalunya	6.281	6.992	7.652
Castella i Lleó	5.992	6.287	6.161
Andalusia	4.303	5.317	6.417
País Basc	2.918	3.036	3.464
Navarra	1.941	2.084	2.262
Múrcia	1.916	2.351	2.784
Aragó	1.901	2.084	2.313
Castella-la Manxa	1.697	1.965	2.374
Illes Balears	1.374	1.493	1.588
Canàries	864	99	1.028
Galícia	667	767	902
La Rioja	599	628	589
Extremadura	374	479	571
Astúries	331	385	478
Cantàbria	323	372	421

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social, maig 2008, recollides en la revista Cauces (Cuaders del CES)

Taula 11. Taxes brutes de graduació en educació secundària obligatòria, per sexe. Curs 2004-2005
 Tasas brutas de graduación en educación secundaria obligatoria, por sexo. Curso 2004-2005.

	TOTAL	HOMES	DONES
Illes Balears	61,8	55,9	68,0
Total Nacional	70,4	63,7	77,5

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Avaluació del Ministeri d'Educació, Política Social i Esport

Taula 12. Percentatge de persones d'edat entre 18 i 24 anys que han abandonat el sistema educatiu, per comunitats autònomes i sexe, any 2006
 Porcentaje de personas de edad entre 18 y 24 años que han abandonado el sistema educativo, por comunidades autónomas y sexo, año 2006

CCAA	TOTAL	HOMES	DONES
País Basc	14,3	20,1	8,4
Navarra	12,0	12,6	11,2
Astúries	22,3	30,5	14,0
Cantàbria	23,7	29,7	16,5
Galícia	25,6	34,3	16,5
Castella i Lleó	24,2	30,4	17,7
Aragó	28,7	36,8	20,2
Catalunya	27,0	32,3	21,7
Madrid	25,3	27,6	23,0
Comunitat Valenciana	30,3	36,8	23,7
Total nacional	29,9	35,8	23,8
La Rioja	26,4	28,8	23,9
Illes Balears	34,9	44,7	24,3
Extremadura	35,5	45,7	24,7
Canàries	34,8	40,9	28,8
Castella-la Manxa	37,9	46,6	28,8
Andalusia	36,8	43,4	30,1
Múrcia	39,1	41,9	35,8

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Avaluació del Ministeri d'Educació, Política Social i Esport

Taula 13. Taxes brutes de graduació en estudis superiors per sexe, curs 2004-2005
 Tasas brutas de graduación en estudios superiores por sexo, curso 2004-2005

	ILLES BALEARS		TOTAL NACIONAL	
	Homes	Dones	Homes	Dones
Tècnic/a superior	6,0	7,9	15,3	19,0
Diplomat/ada universitari/ària, arquitecte/a tècnic/a i enginyer/a tècnic/a	6,0	15,2	11,9	21,0
Llicenciat/ada universitari/ària, arquitecte/a i enginyer/a	3,4	6,2	14,9	22,0

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Avaluació del Ministeri d'Educació, Política Social i Esport

Taula 14. Alumnes matriculats a la UIB, per tipus d'estudis, sexe i any acadèmic

Alumnos matriculados en la UIB por tipo de estudios, sexo y año académico

Estudis	CURS 1998-1999			CURS 2007-2008			VARIACIÓ PERCENTUAL		
	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones
Socials	8.343	3.662	4.681	6.294	2.608	3.686	-24,6	-28,8	-21,3
Tecnològics	1.230	1.005	225	1.610	1.296	314	30,9	29,0	39,6
Científics	1.339	519	820	1.581	520	1.061	18,1	0,2	29,4
Pedagogia. Magisteri	2.799	640	2.159	3.282	657	2.625	17,3	2,7	21,6
Lletres	935	290	645	566	182	384	-39,5	-37,2	-40,5
Altres	205	118	87	567	244	323	176,6	106,8	271,3
Total	14.851	6.234	8.617	13.900	5.507	8.393	-6,4	-11,7	-2,6

Font: elaboració pròpia a partir de dades facilitades per la UIB (Sequa)

Taula 15. Percentatge de dones en els poders legislatiu, executiu i a l'Administració Local, per comunitats autònomes, any 2007

Porcentaje de mujeres en los poderes legislativo, ejecutivo y en la Administración Local, por comunidades autónomas, año 2007

CCAA	PARLAMENTS AUTONÒMICS	GOVERNS AUTONÒMICS	BATLLIES
Total nacional	41,6	39,7	14,6
Andalusia	39,4	57,1	16,0
Aragó	35,8	36,4	13,4
Astúries	33,3	50,0	14,1
Canàries	40,0	45,5	12,6
Cantàbria	40,5	30,0	11,8
Castella i Lleó	43,4	46,2	13,6
Castella-la Manxa	53,2	50,0	17,5
Catalunya	36,3	26,7	12,7
Com. Valenciana	45,5	26,7	17,5
Extremadura	40,0	61,5	15,7
Galícia	33,3	40,0	8,0
Illes Balears	49,2	42,9	9,0
La Rioja	39,4	27,3	10,3
Madrid	42,5	35,3	19,6
Múrcia	39,1	25,0	13,3
Navarra	38,0	35,7	17,7
País Basc	52,0	50,0	19,9

Font: elaboració pròpia a partir de dades estadístiques procedents de diverses fonts i publicades per l'Institut de la Dona del Ministeri d'Igualtat.

Taula 16. Població activa, ocupada, aturada i total per sexes segons l'EPA-INE, 1T2007-2T2008 (en milers)

Población activa, ocupada, parada y total por sexos según la EPA-INE, 1T2007-2T2008 (en miles)

	POBLACIÓ ACTIVA		POBLACIÓ OCUPADA		POBLACIÓ ATURADA		POBLACIÓ TOTAL	
	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones
1T 2007	302,9	219,7	279,0	195,8	23,9	24,0	420,5	423,1
2T 2007	315,3	240,4	302,5	222,7	12,8	17,8	423,5	426,0
3T 2007	320,3	241,8	308,7	228,4	11,6	13,4	426,3	428,6
4T 2007	315,3	228,7	290,6	204,5	24,8	24,2	429,8	431,7
1T 2008	312,2	230,9	284,3	200,5	27,9	30,4	433,2	434,8
2T 2008	325,4	248,1	300,6	224,8	24,8	23,3	436,3	437,6

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE, EPA

Taula 17. Població inactiva de les Illes Balears segons sexe i edat, mitjanes de 2007

Población inactiva de las Illes Balears según sexo y edad, medias de 2007

	HOMES	DONES	TOTAL	% HOMES	% DONES
Mitjana persones	111.625	194.725	306.325	100%	100%
De 16 a 19 anys	13.125	15.550	28.650	12%	8%
De 20 a 24 anys	7.175	11.675	18.850	6%	6%
De 25 a 54 anys	16.825	57.050	73.875	15%	29%
55 anys i més	74.500	110.450	184.950	67%	57%

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE, EPA

Taula 18. Percentatge de població inactiva per sexes, segons la situació d'inactivitat autopercebuda, 2006- 2007

Porcentaje de población inactiva por sexos según la situación de inactividad autopercebida, 2006- 2007

	2006				2007			
	TOTAL NACIONAL		ILLES BALEARS		TOTAL NACIONAL		ILLES BALEARS	
Situació d'inactivitat	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones
Estudiant	19,0	12,9	15,4	12,6	18,3	12,6	16,8	11,8
Feines de la llar	4,3	47,5	9,7	43,8	4,6	47,2	8,9	45,9
Jubilat o prejubilat	60,4	16,1	54,9	21,2	61,0	17,1	55,0	20,0
Perceptor de pensió distinta de la de jubilació	3,2	16,4	3,1	14,7	3,5	15,7	6,2	15,3
Incapacitat permanent	7,9	5,8	9,8	5,2	7,8	6,0	7,6	4,5
Altres	5,2	1,3	7,0	2,6	4,7	1,5	5,4	2,6

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE, EPA

Taula 19. Població activa de les Illes Balears segons sexe i edat, mitjanes de 2007

Población activa de las Illes Balears según sexo y edad, medias de 2007

	HOMES	DONES	TOTAL	% HORIT. DONES	% VERT. DONES
Actius en valors absoluts	313.400	232.625	546.025	42,6%	100,0%
De 16 a 19 anys	9.150	5.625	14.775	38,1%	2,7%
De 20 a 24 anys	26.100	20.525	46.625	44,0%	8,5%
De 25 a 54 anys	240.350	186.250	426.600	43,7%	78,1%
55 anys i més	37.800	20.225	58.025	34,9%	10,6%

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE, EPA

Taula 20. Població ocupada de les Illes Balears segons sexe i edat, mitjanes de 2007

Población ocupada de las Illes Balears según sexo y edad, medias de 2007

	HOMES	DONES	TOTAL	% HORIT. DONES	% VERT. DONES
Mitjana persones	295.150	212.775	507.950	41,9%	100%
De 16 a 19 anys	7.050	4.425	11.500	38,5%	2,1%
De 20 a 24 anys	23.725	16.900	40.650	41,6%	7,9%
De 25 a 54 anys	227.750	172.150	399.875	43,1%	80,9%
55 anys i més	36.625	19.300	55.925	34,5%	9,1%

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE, EPA

Taula 21. Població ocupada de les Illes Balears segons sexe i nivell de formació, mitjanes de 2007

Población ocupada de las Illes Balears según sexo y nivel de formación, medias de 2007

	% HOMES	% DONES	AMBDS SEXES
Percentatge total	100	100	100
Analfabets	0,7	0,4	0,5
Educació primària	17,2	12,2	15,1
Educació secundària 1ª etapa	37,7	31,6	35,1
Educació secundària 2ª etapa	24,1	28,9	26,1
FP amb titulació	-	-	-
Educació superior	20,0	26,4	22,7
Doctorat	0,3	0,5	0,4

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE, EPA

Taula 22. Ocupats de les Illes Balears i mitjana espanyola, segons sexe i situació professional, mitjanes de 2007

Ocupados de las Illes Balears y media española, según sexo y situación profesional, media de 2007

	ILLES BALEARS			TOTAL NACIONAL		
	Ambdos sexes	Homes	Dones	Ambdos sexes	Homes	Dones
Total de treballadors (en milers de persones)	508,00	295,20	212,80	20.356,00	11.987,20	8.368,80
Treballadors per compte propi: total	91,70	63,40	28,30	3.586,70	2.459,20	1.127,40
Treballadors per compte propi: ocupador	35,30	26,00	9,30	1.117,90	842,60	275,30
Treballadors per compte propi: empresari sense assalariats i treballadors independents	52,30	35,30	17,00	2.167,40	1.472,50	694,90
Treballador per compte propi: membre de cooperativa	1,50	1,10	0,40	79,50	56,00	23,50
Treballador per compte propi: ajuda familiar	2,60	1,00	1,60	221,90	88,10	133,70
Assalariats: Total (en milers de persones)	416,10	231,70	184,40	16.760,00	9.521,80	7.238,30
Assalariats sector públic	57,30	26,20	31,10	2.913,00	1.391,70	1.521,30
Assalariats sector privat	358,80	205,50	153,30	13.847,00	8.130,10	5.717,00
Altra situació professional	0,20	0,10	0,10	9,30	6,20	3,10

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE, EPA

Taula 23. Ocupats per tipus de jornada i sexe, mitjana 2007

Ocupados por tipo de jornada y sexo, media 2007

	ILLES BALEARS			TOTAL NACIONAL		
	Ambdos sexes	Homes	Dones	Ambdos sexes	Homes	Dones
Total	508,0	295,2	212,8	20.356,0	11.987,2	8.368,8
Jornada completa	455,7	283,9	171,8	17.957,3	11.495,0	6.462,3
Jornada parcial	52,3	11,3	41,0	2.398,7	492,3	1.906,4

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE, EPA

Taula 24. Distribució dels ocupats per ocupació i sexe, mitjana 2007

Distribución de los ocupados por ocupación y sexo, media 2007

OCUPACIÓ	HOMES (%)	DONES (%)	TOTAL (%)
1 Direcció de les empreses i de la administració pública	10,5	6,8	9
2 Tècnics i professionals científics i intel·lectuals	7	10,2	8,3
3 Tècnics i professionals de suport	10,3	9,8	10,1
4 Empleats de tipus administratiu	6,6	18,9	11,8
5 Treballadors de serveis de restauració, personals, protecció i venedor de comerç	12,6	28,1	19,1
6 Treballadors qualificats en agricultura i pesca	2,7	0,8	1,9
7 Artesans i treballadors qualificats d'indústries manufactureres, construcció i mineria	31,3	1,8	18,9
8 Operadors d'instal·lacions i maquinària; montadors	9,4	0,7	5,7
9 Treballadors no qualificats	9,1	22,9	14,9
0 Forces armades	0,4	-	0,3
Total	100	100	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE, EPA

Taula 25. Taxa de temporalitat per comunitats autònomes i sexe, mitjana 2007

Tasa de temporalidad por comunidades autónomas y sexo, media 2007

COMUNITAT AUTÒNOMA	HOMES	DONES	TOTAL
Andalusia	43,8	46,3	44,8
Aragó	25,0	31,0	27,6
Astúries	27,9	33,2	30,2
Illes Balears	30,1	27,5	28,9
Canàries	37,4	38,2	37,7
Cantàbria	26,1	32,5	28,9
Castella i Lleó	24,9	30,5	27,3
Castella-la Manxa	31,7	38,0	34,1
Catalunya	23,0	24,5	23,7
Com. Valenciana	33,3	35,6	34,2
Extremadura	38,0	46,0	41,2
Galícia	30,6	32,4	31,4
Madrid	23,5	26,9	25,1
Múrcia	39,7	40,5	40,0
Navarra	24,3	32,1	27,7
País Basc	24,0	32,9	28,1
La Rioja	21,9	29,3	25,0
Total Nacional	30,6	33,1	31,7

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE, EPA

Taula 26. Població aturada de les Illes Balears segons sexe i edat, mitjanes 2007

Población desempleada de las Illes Balears según sexo y edad, medias 2007

	HOMES	DONES	TOTAL	% HORIZ DONES	% VERTIC DONES
Mitjana persones	18.225	19.825	38.050	52,1%	100%
De 16 a 19 anys	2.100	1.175	3.275	35,9%	5,9%
De 20 a 24 anys	2.375	3.600	5.975	60,3%	18,2%
De 25 a 54 anys	12.600	14.100	26.700	52,8%	71,1%
55 anys i més	1.150	950	2.100	45,2%	4,8%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE, EPA

Taula 27. Població aturada de les Illes Balears segons sexe i nivell de formació, mitjanes 2007

Población desempleada de las Illes Balears según sexo y nivel de formación, medias 2007

	% HOMES	% DONES	AMB DOS SEXES
Percentatge total	100,0%	100,0%	100,0%
Analfabets	1,2%	0,6%	0,9%
Educació primària	21,3%	16,8%	19,0%
Educació secundària 1ª etapa	53,4%	39,2%	46,0%
Educació secundària 2ª etapa	18,0%	25,6%	22,0%
FP amb titulació	-	-	-
Educació superior	6,1%	17,7%	12,2%
Doctorat	-	-	-

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE, EPA

Taula 28. Evolució de les dones treballadores d'alta en la Seguretat Social a les Illes Balears, per règim de cotització. Mitjana 2007- 1er sem. 2008

Evolución de las mujeres trabajadoras de alta en la Seguridad Social en las Illes Balears, por régimen de cotización. Media 2007 - 1er sem. 2008

	MITJANA ANY 2007	VAR. % 06	GEN. 08	FEB. 08	MARÇ 08	ABR. 08	MAIG 08	JUNY 08	VAR. % GEN-JUNY 07
Règim agrari	1.624	-1,1%	488	492	487	481	481	474	-70,4%
Règim autònom	27.035	3,3%	27.107	27.267	27.828	28.549	29.744	30.301	7,7%
Règim general	159.975	5,6%	137.173	141.098	148.315	162.452	181.228	185.076	2,4%
Règim llar	7.534	-21,0%	7.416	7.459	7.555	7.629	7.845	7.897	-1,2%
Règim mar	309	3,0%	238	248	274	269	337	390	0,2%
Total	196.476	3,9%	172.422	176.564	184.459	199.380	219.635	224.138	2,3%

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social

Taula 29. Evolució dels homes treballadors d'alta en la Seguretat Social a les Illes Balears per règim de cotització. Mitjana 2007- 1er sem. 2008

Evolución de los hombres trabajadores de alta en la Seguridad Social en las Illes Balears por régimen de cotización. Media 2007 - 1er sem. 2008

	MITJANA ANY 2007	VAR. % 06	GEN. 08	FEB. 08	MARÇ 08	ABR. 08	MAIG 08	JUNY 08	VAR. % GEN-JUNY 07
Règim agrari	2.820	-5,5%	1.592	1.749	1.800	1.842	1.916	1.971	-35,4%
Règim autònom	57.269	3,9%	57.917	58.293	58.999	59.830	61.103	61.513	6,1%
Règim general	196.032	2,9%	176.378	180.911	186.093	194.658	208.868	211.251	-1,2%
Règim llar	1.300	-26,1%	1.343	1.359	1.386	1.401	1.453	1.500	8,8%
Règim mar	1.793	-2,2%	1.445	1.509	1.592	1.647	1.971	2.083	-1,9%
Total	259.214	2,8%	238.675	243.821	249.870	259.378	275.311	278.318	0,1%

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social

Taula 30. Treballadors d'alta en la Seguretat Social a les Illes Balears per sexe i edat, mitjana de gener a juny de 2008

Trabajadores de alta en la Seguridad Social en las Illes Balears por sexo y edad, media de enero a junio de 2008

EDAT	HOMES	DONES	% DONES	TOTAL	VAR. % DONES 07	VAR. % TOTAL 07
16-19	5.364	3.420	38,9%	8.783	-10,70%	-11,58%
20-24	18.614	16.308	46,7%	34.922	-3,09%	-4,12%
25-29	31.594	28.337	47,3%	59.931	-2,04%	-3,32%
30-34	40.207	31.978	44,3%	72.185	1,66%	0,42%
35-39	38.682	29.149	43,0%	67.830	3,54%	2,75%
40-44	35.225	26.340	42,8%	61.564	4,28%	3,29%
45-49	29.610	22.282	42,9%	51.892	3,84%	2,48%
50-54	24.176	17.533	42,0%	41.709	7,35%	3,72%
55-59	19.341	12.357	39,0%	31.698	6,05%	3,48%
60-64	12.738	7.209	36,1%	19.947	8,86%	6,33%
65 i més	1.991	1.170	37,0%	3.161	9,18%	10,43%
No consta	21	18	45,1%	39	-47,24%	-46,57%
Total	257.562	196.100	43,23	453.662	2,34%	1,03%

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social

Taula 31. Evolució dels afiliats a la Seguretat Social en el règim d'autònoms a les Illes Balears per sexe, 2000-2007

Evolución de los afiliados en la Seguridad Social en el régimen de autónomos en las Illes Balears por sexo, 2000-2007

ANYS	HOME	DONA	TOTAL	% DONES
2000	51.087	22.893	74.209	30,8%
2001	52.117	23.402	75.715	30,9%
2002	52.516	23.565	76.234	30,9%
2003	53.114	24.408	77.252	31,6%
2004	53.485	24.808	78.296	31,7%
2005	54.103	25.533	79.637	32,1%
2006	55.107	26.163	81.271	32,2%
2007	57.269	27.035	84.305	32,1%

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social

Taula 32. Contractes registrats a les Illes Balears per sexe i edat, 2007-2008

Contratos registrados en las Illes Balears por sexo y edad, 2007-2008

EDAT	TOTAL ANY 2007			% VAR. 06		GENER-JUNY 2008		GENER-JUNY 2007		% VAR. 07	
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones
<25	60.657	59.307	119.964	-4,4%	-1,4%	26.752	25.850	31.959	30.146	-16,3%	-14,3%
25-44	143.918	109.851	253.769	2,0%	-1,6%	74.112	58.783	80.573	61.863	-8,0%	-5,0%
45 o més	37.586	29.324	66.910	4,1%	7,0%	20.109	16.149	21.502	16.124	-6,5%	0,2%
Total	242.161	198.482	440.643	0,6%	-0,4%	120.973	100.782	134.034	108.133	-9,7%	-6,8%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Taula 33. Evolució de la contractació registrada a les Illes Balears per illes i sexe, 2007-2008

Evolución de la contratación registrada en las Illes Balears por islas y sexo, 2007-2008

CONTRACTACIÓ ILLES BALEARS	TOTAL ANY 2007	% VAR. 06	GEN. 08	FEB. 08	MARÇ 08	ABR. 08	MAIG 08	JUNY 08	GEN-JUN 08	VAR. % 07
Total contractació	440.643	0,2%	30.476	31.263	29.809	40.604	50.253	39.350	221.755	-8,4%
Total Dones	198.482	-0,4%	12.040	13.076	13.375	18.908	24.553	18.830	100.782	-6,8%
Mallorca	158.283	0,1%	10.017	11.215	11.291	15.160	17.603	13.612	78.898	-7,2%
Menorca	15.154	3,4%	751	664	735	1.524	2.646	1.587	7.907	-9,6%
Eivissa	22.767	4,0%	1.220	1.150	1.265	2.044	3.852	3.349	12.880	-0,2%
Formentera	1.476	0,5%	32	34	56	131	427	245	925	2,3%
Altres Comunitats	802	-73,5%	20	13	28	49	25	37	172	-71,0%
Total Homes	242.161	0,6%	18.436	18.187	16.434	21.696	25.700	20.520	120.973	-9,7%
Mallorca	187.147	1,1%	14.110	14.551	13.196	16.882	18.212	14.512	91.463	-10,5%
Menorca	18.230	-4,3%	1.151	1.211	1.035	1.521	2.750	1.634	9.302	-12,2%
Eivissa	33.992	4,3%	3.053	2.319	2.024	3.023	4.273	4.098	18.790	-3,6%
Formentera	1.867	-10,2%	102	89	82	175	382	266	1.096	-2,4%
Altres Comunitats	925	-49,9%	20	17	97	95	83	10	322	-46,6%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Taula 34. Contractes registrats a les Illes Balears per tipus de contracte i sexe, 2007-2008

Contratos registrados en las Illes Balears por tipo de contrato y sexo, 2007-2008

CONTRACTACIÓ	ANY 2007		% VAR. 06		GEN-JUN08		VAR. % 07	
	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones
Indefinitos	31.268	28.177	-0,6%	3,6%	16.599	15.394	-8,9%	-6,1%
Formatius	1.332	901	-9,8%	-25,7%	468	249	-30,1%	-40,7%
Temporals	209.561	169.404	0,9%	-0,8%	103.906	85.139	-9,8%	-6,8%
Total	242.161	198.482	0,6%	-0,4%	120.973	100.782	-9,7%	-6,8%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Taula 35. Contractes temporals registrats a les Illes Balears per durada del contracte i sexe, 2007-2008

Contratos temporales registrados en las Illes Balears por durada del contrato y sexo, 2007-2008

DURADA DEL CONTRACTE	TOTAL ANY 2007			% VAR. 06		GEN-JUN 08		VAR. % 07	
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones
Indeterminats	77.725	33.413	111.138	3,3%	8,4%	37.156	16.341	-12,1%	-2,1%
<= 3 mesos	89.397	95.093	184.490	0,4%	-3,3%	39.724	42.743	-9,4%	-7,5%
3 a 6 mesos	32.507	32.998	65.505	-4,2%	-2,8%	20.796	21.374	-7,8%	-9,2%
6 a 12 mesos	8.187	7.396	15.583	-2,4%	2,4%	5.180	4.399	-10,2%	-6,5%
12 a 18 mesos	208	140	348	6,1%	-11,4%	77	77	-9,4%	22,2%
18 a 24 mesos	244	68	312	22,0%	-26,1%	162	42	35,0%	31,3%
> 24 mesos	1.293	296	1.589	75,9%	13,8%	811	163	61,9%	37,0%
Total	209.561	169.404	378.965	0,9%	-0,8%	103.906	85.139	-9,8%	-6,8%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Taula 36. Contractes registrats a les Illes Balears per sector econòmic i sexe, 2007-2008

Contratos registrados en las Illes Balears por sector económico y sexo, 2007-2008

SECTORS ECONÒMICS	ANY 2007			% VAR. 06		GEN-JUN 08		% VAR. 07	
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones
Agricultura i pesca	3.262	652	3.914	0,9%	2,2%	1.899	330	6,3%	-6,8%
Indústria	11.315	4.079	15.394	-1,0%	-1,2%	5.374	1.892	-15,1%	-14,7%
Construcció	79.785	4.180	83.965	1,9%	-2,7%	36.291	1.898	-17,4%	-19,3%
Serveis	147.799	189.571	337.370	0,1%	-0,3%	77.409	96.662	-5,6%	-6,3%
Comerç	22.067	31.178	53.245	-2,1%	3,4%	10.865	15.842	-9,9%	-7,3%
Hoteleria	49.169	60.778	109.947	-1,4%	-1,6%	31.317	35.817	2,5%	-4,1%
Altres	76.563	97.615	174.178	1,7%	-0,7%	35.227	45.003	-10,5%	-7,7%
Total	242.161	198.482	440.643	0,6%	-0,4%	120.973	100.782	-9,7%	-6,8%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Taula 37. Contractes registrats a les Illes Balears entre les dones, per sector econòmic i zona de procedència, 2007-2008

Contratos registrados en las Illes Balears entre las mujeres, por sector económico y zona de procedencia, 2007-2008

CONTRACTES PER A DONES	ANY 2007			% VAR. 06			GEN-JUN 08			% VAR. 07		
	Nacionals	UE	No UE	Nacionals	UE	No UE	Nacionals	UE	No UE	Nacionals	UE	No UE
Sectors econòmics												
Agricultura i pesca	379	59	214	17,0%	-25,3%	-8,9%	167	36	127	-22,3%	28,6%	14,4%
Indústria	3.146	310	623	-3,4%	-4,6%	13,9%	1.412	171	309	-17,8%	-5,5%	-3,4%
Construcció	2.786	311	1.083	-3,9%	-29,6%	13,6%	1.139	146	613	-26,5%	-18,9%	-1,6%
Serveis	135.725	21.861	31.985	-6,0%	17,6%	17,7%	66.648	12.530	17.484	-8,5%	2,4%	-3,5%
Comerç	24.500	2.624	4.054	-1,6%	18,7%	33,5%	12.071	1.579	2.192	-9,9%	5,4%	-
Hoteleria	35.758	10.596	14.424	-12,7%	22,0%	19,1%	20.367	6.523	8.927	-8,0%	5,4%	-0,9%
Altres	75.467	8.641	13.507	-3,9%	12,4%	12,2%	34.210	4.428	6.365	-8,3%	-2,7%	-7,9%
Total	142.036	22.541	33.905	-5,9%	16,0%	17,2%	69.366	12.883	18.533	-9,1%	2,0%	-3,3%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Taula 38. Deu ocupacions amb més contractació entre les dones a les Illes Balears, mitjana de gener a juny de 2008

Diez ocupaciones con más contratación entre las mujeres en las Illes Balears, media de enero a junio de 2008

CODI CNO	OCUPACIÓ	CONTRACTES	% DEL TOTAL
9121	PERSONAL LIMPIEZA OFICIN/HOTELES/SIMILA.	22.271	22,1%
5020	CAMAREROS, BARMANES Y ASIMILADOS	14.870	14,8%
5330	DEPENDIENTES Y EXHIBID.EN TIENDAS,ALMAC.	12.906	12,8%
5010	COCINEROS Y PREPARADORES DE COMIDAS	4.733	4,7%
4400	OTROS AUX. ADTIVOS CON ATENCION PUBLICO	3.855	3,8%
4210	TAQUIGRAFOS Y MECANOGRAFOS	3.642	3,6%
5111	AUXILIARES DE ENFERMERIA HOSPITALARIA	2.327	2,3%
4522	RECEPCIONISTAS ESTABL.DISTINTO A OFICIN.	2.274	2,3%
2720	ENFERMEROS	1.790	1,8%
5143	GUIAS Y AZAFATAS DE TIERRA	1.423	1,4%
	Total 10 ocupacions	70.091	69,5%
	Total contractes dones	100.782	100,0%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Taula 39. Evolució dels demandants inscrits a les Illes Balears per illes i sexe, 2007-2008

Evolución de los demandantes inscritos en las Illes Balears por islas y sexo, 2007-2008

ILLES BALEARS	ANY 2007	% VAR. 06	GEN. 08	FEB. 08	MARÇ 08	ABR. 08	MAIG 08	JUNY 08	MITJANA 1R SEM. 08	VAR. % 1R SEM. 07
Total demandants	59.874	4,4%	89.268	82.684	76.313	65.802	51.807	52.269	69.691	13,9%
Total dones	33.560	3,1%	49.964	46.749	42.975	35.912	26.341	25.789	37.955	7,4%
Mallorca	25.413	4,1%	37.383	34.794	31.317	26.418	20.686	20.506	28.517	8,2%
Menorca	2.880	2,1%	4.171	3.983	4.056	3.524	2.175	2.121	3.338	6,3%
Eivissa	4.968	-0,7%	7.892	7.472	7.125	5.547	3.336	3.031	5.734	4,2%
Formentera	300	-1,0%	518	500	477	423	144	131	366	5,4%
Total homes	26.314	6,0%	39.304	35.935	33.338	29.890	25.466	26.480	31.736	22,9%
Mallorca	20.034	5,6%	29.797	27.179	25.027	22.577	20.012	20.837	24.238	23,7%
Menorca	2.182	7,4%	3.223	2.988	2.901	2.711	1.964	2.101	2.648	21,3%
Eivissa	3.845	7,1%	5.871	5.389	5.061	4.297	3.317	3.359	4.549	20,0%
Formentera	253	7,0%	413	379	349	305	173	183	300	19,0%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Taula 40. Demandants inscrits a les Illes Balears per sector econòmic i sexe, mitjana de gener a juny de 2008

Demandantes inscritos en las Illes Balears por sector económico y sexo, media de enero a junio de 2008

SECTOR ECONÒMIC	GENER-JUNY 2007	GENER-JUNY 2008	VAR. ABS.	VAR. (%)
Total demandants	61.175	69.691	8.516	13,9%
Total dones	35.353	37.955	2.603	7,4%
Agricultura i pesca	157	199	43	27,4%
Indústria	1.248	1.257	8	0,7%
Construcció	655	759	103	15,8%
Serveis	32.642	35.001	2.359	7,2%
Sense ocupació anterior	651	740	89	13,7%
Total homes	25.822	31.736	5.913	22,9%
Agricultura i pesca	340	484	144	42,2%
Indústria	1.406	1.639	233	16,6%
Construcció	5.280	8.205	2.926	55,4%
Serveis	18.474	20.924	2.450	13,3%
Sense ocupació anterior	323	484	161	49,8%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Taula 41. Evolució de l'atur registrat a les Illes Balears per illes i sexe, 2007-2008

Evolución del paro registrado en las Illes Balears por islas y sexo, 2007-2008

ATUR REGISTRAT	MITJANA 2007	% VAR. 06	GEN. 08	FEB. 08	MARÇ 08	ABR. 08	MAIG 08	JUNY 08	VAR. ABS. 07	VAR. % 07
Dones										
Total Illes Balears	20.356	1,1%	27.432	26.461	24.490	21.807	18.098	17.453	1.676	8,0%
Mallorca	16.027	2,3%	21.389	20.641	18.919	17.003	14.601	14.262	1.466	9,0%
Menorca	1.601	-1,1%	2.297	2.165	2.135	1.875	1.341	1.269	144	8,4%
Eivissa	2.592	-3,6%	3.549	3.463	3.260	2.788	2.078	1.864	79	2,9%
Formentera	136	-8,9%	197	192	176	141	78	58	-13	-8,2%
Homes										
Total Illes Balears	16.888	5,5%	23.086	21.874	20.694	19.426	18.341	19.476	4.723	30,0%
Mallorca	13.063	4,7%	17.895	17.017	16.095	15.244	14.502	15.394	3.751	30,6%
Menorca	1.313	9,3%	1.841	1.742	1.664	1.550	1.335	1.467	365	29,5%
Eivissa	2.371	8,0%	3.165	2.947	2.778	2.484	2.383	2.493	584	27,5%
Formentera	140	7,6%	185	168	157	148	121	122	23	18,2%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Taula 42. Atur registrat a les Illes Balears per sexe i edat, mitjana de gener a juny de 2008

Paro registrado en las Illes Balears por sexo y edad, media de enero a junio de 2008

EDAT	HOMES	DONES	TOTAL	VAR. % 07 HOMES	VAR. % 07 DONES	VAR. % 07 TOTAL
<= 17	343	261	604	18,7%	-10,6%	4,0%
18-24	2.967	2.854	5.821	28,8%	3,8%	15,2%
25-29	2.928	3.313	6.241	26,2%	6,1%	14,7%
30-34	3.062	3.624	6.686	34,1%	5,3%	16,8%
35-39	2.622	3.230	5.852	40,1%	11,5%	22,7%
40-44	2.113	2.464	4.576	38,0%	5,8%	18,5%
45-49	1.763	2.045	3.809	42,5%	11,9%	24,3%
50-54	1.524	1.799	3.322	30,3%	9,0%	17,8%
55 i més anys	3.162	3.033	6.195	14,8%	15,1%	14,9%
Total	20.483	22.624	43.106	30,0%	8,0%	17,4%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Taula 43. Atur registrat a les Illes Balears per sector econòmic i sexe, mitjana de gener a juny de 2008

Paro registrado en las Illes Balears por sector económico y sexo, media de enero a junio de 2008

SECTOR ECONÒMIC	GENER-JUNY 2007	GENER-JUNY 2008	VAR. ABS.	VAR. (%)
Dones				
Agricultura i pesca	91	134	43	47,8%
Indústria	799	780	-19	-2,4%
Construcció	497	577	80	16,0%
Serveis	19.022	20.555	1.533	8,1%
Sense ocupació anterior	539	578	39	7,3%
Total	20.948	22.624	1.676	8,0%
Homes				
Agricultura i pesca	198	330	132	66,9%
Indústria	874	1.072	199	22,7%
Construcció	4.177	6.819	2.642	63,2%
Serveis	10.250	11.885	1.635	15,9%
Sense ocupació anterior	261	378	116	44,5%
Total	15.760	20.483	4.723	30,0%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Taula 44. Atur registrat a les Illes Balears per nivell d'estudis i sexe, mitjana de gener a juny de 2008

Paro registrado en las Illes Balears por nivel de estudios y sexo, media de enero a junio de 2008

NIVELL D'ESTUDIS	HOMES	%	DONES	%	TOTAL	%
Educació primària	4.166	20,3%	3.338	14,8%	7.504	17,4%
Prog. FP sense títol	162	0,8%	154	0,7%	316	0,7%
1a. etapa secundària	12.629	61,7%	13.362	59,1%	25.990	60,3%
Prog. FP Tit/1a. Et	15	0,1%	16	0,1%	31	0,1%
2a. etapa secundària	2.335	11,4%	3.810	16,8%	6.146	14,3%
Prog. PF. Tit/2a. Et	1	-	5	-	6	-
FP Superior	322	1,6%	619	2,7%	941	2,2%
Altres Enseny. C/Batxiller	17	0,1%	23	0,1%	40	0,1%
Ensenyament Univers.	610	3,0%	1.183	5,2%	1.793	4,2%
Espec. professional	3	-	6	-	9	-
E. Univers. 3r. cicle	3	-	3	-	7	-
Sense assignar	0	-	1	-	1	-
Analfabets	219	1,1%	104	0,5%	323	0,7%
Total	20.483	100,0%	22.623	100,0%	43.106	100,0%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Taula 45. Atur registrat a les Illes Balears per durada de la demanda i sexe, mitjana de gener a juny de 2008

Paro registrado en las Illes Balears por duración de la demanda y sexo, media de enero a junio de 2008

DURADA	HOMES	%	DONES	%	TOTAL	%
Menys de 3 mesos	10.367	50,6%	8.777	38,8%	19.143	44,4%
Entre 3 i 6 mesos	5.012	24,5%	5.990	26,5%	11.001	25,5%
Entre 6 i 9 mesos	1.881	9,2%	2.295	10,1%	4.176	9,7%
Entre 9 i 12 mesos	832	4,1%	1.139	5,0%	1.971	4,6%
Entre 12 i 15 mesos	505	2,5%	840	3,7%	1.344	3,1%
Entre 15 i 24 mesos	897	4,4%	1.572	6,9%	2.468	5,7%
Més de 24 mesos	991	4,8%	2.012	8,9%	3.003	7,0%
Total	20.483	100,0%	22.624	100,0%	43.106	100,0%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Taula 46. Atur registrat a les Illes Balears per sexe i lloc de procedència, mitjana de gener a juny de 2008

Paro registrado a las Illes Balears por sexo y lugar de procedencia, media de enero a junio de 2008

	HOMES	DONES	TOTAL	VAR. % 07 HOMES	VAR. % 07 DONES	VAR. % 07 TOTAL
Nacionals	14.567	17.799	32.366	22,2%	5,3%	12,3%
UE-27	1.666	2.024	3.690	44,1%	25,5%	33,3%
No UE	4.250	2.800	7.050	58,7%	15,0%	37,9%
Total	20.483	22.624	43.106	30,0%	8,0%	17,4%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Taula 47. Salari brut anual (euros) a les Illes Balears per sexe i edat, any 2005

Salario bruto anual (euros) en las Illes Balears por sexo y edad, año 2005

	TOTES LES EDATS	MENORS DE 25 ANYS	25-34 ANYS	35-44 ANYS	45-54 ANYS	55 I MÉS ANYS
Ambdós sexes						
Total Espanya	18.676,92	12.638,99	16.646,42	20.268,53	23.403,89	24.089,06
Balears (Illes)	17.018,24	13.000,25	16.402,30	18.220,80	20.914,56	18.201,10
Homes						
Total Espanya	21.093,92	13.758,40	18.265,42	23.029,23	26.601,12	26.201,53
Balears (Illes)	18.696,42	13.452,68	17.662,42	20.133,60	24.135,32	-18.687,35
Dones						
Total Espanya	15.294,83	11.225,61	14.727,46	16.382,68	18.076,32	18.416,12
Balears (Illes)	14.819,07	12.512,80	14.985,54	15.675,93	16.119,17	

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'enquesta anual d'estructura salarial (INE 2005)

Taula 48. Accidents de treball en jornada a les Illes Balears segons sexe i edat, 2007-2008

Accidentes de trabajo en jornada en las Illes Balears según sexo y edad, 2007-2008

EDAT		TOTAL ANY 2007	VAR. % 06	GEN. 08	FEB. 08	MARÇ 08	ABR. 08	MAIG 08	JUNY 08	VAR. ABS. 07	VAR. % 07
16-29	Homes	7.082	-1,0	387	505	408	554	458	510	-559	-16,5
	Dones	2.133	-4,7	105	91	92	141	116	179	-92	-11,3
	Total	9.216	-1,9	492	596	500	695	574	689	-647	-15,4
30-45	Homes	9.629	0,9	605	807	695	808	741	836	-212	-4,5
	Dones	3.153	8,4	157	198	167	247	254	290	-62	-4,5
	Total	12.782	2,7	762	1.005	862	1.055	995	1.126	-274	-4,5
més de 45	Homes	4.666	7,6	319	380	335	397	378	372	-93	-4,1
	Dones	2.036	11,7	137	149	139	141	211	203	41	4,4
	Total	6.702	8,9	456	529	474	538	589	575	-52	-1,6
Total	Homes	21.378	1,7	1.311	1.692	1.438	1.759	1.577	1.718	-864	-8,3
	Dones	7.322	5,5	399	438	398	529	581	672	-113	-3,6
	Total	28.700	2,7	1.710	2.130	1.836	2.288	2.158	2.390	-977	-7,2

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Conselleria de Treball i Formació

Taula 49. Accidents de treball en jornada de les treballadores a les Illes Balears per grau de lesió, gener a juny de 2008

Accidentes de trabajo en jornada de las trabajadoras en las Illes Balears por grado de lesión, enero a junio de 2008

GRAU	TOTAL ANY 2007			GENER-JUNY 2008		
	Homes	Dones	Var. % 06 dones	Homes	Dones	Var. % 07 dones
Lleus	21.189	7.304	5,9%	9413	3012	-3,4%
Greus	179	16	-36,0%	76	7	-36,4%
Mortals	10	2	100,0%	8	-	-
Total	21.378	7.322	5,8%	9497	3019	-3,5%

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Conselleria de Treball i Formació

Taula 50. Accidents de treball en jornada de les treballadores a les Illes Balears per sector d'activitat, gener a juny de 2008

Accidentes de trabajo en jornada de las trabajadoras en las Illes Balears por sector de actividad, enero a junio de 2008

Sector	TOTAL ANY 2007			GENER-JUNY 2008		
	Homes	Dones	Var. % 06 dones	Homes	Dones	Var. % 07 dones
Agricultura	418	54	58,8%	203	30	0,0%
Indústria	2.880	296	19,4%	1.334	119	-19,6%
Construcció	8.684	63	6,8%	3.967	37	32,1%
Serveis	9.396	6.909	5,0%	3.993	2.833	-3,1%
TOTAL	21.378	7.322	5,8%	9.497	3.019	-3,5%

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Conselleria de Treball i Formació

Taula 51. Beneficiaris i pressupost executat en mesures de conciliació laboral per la Conselleria de Treball i Formació, per illes i sexe, any 2007

Beneficiarios y presupuesto ejecutado en medidas de conciliación laboral por la Conselleria de Treball i Formació por islas y sexo, año 2007

	BENEFICIARIS			PRESSUPOST (EUROS)
	Homes	Dones	Empreses	
Mallorca	9	753	-	987.948
Menorca	3	104	1	135.663
Eivissa i Formentera	1	55	0	74.605
Total Balears	13	912	-	1.198.216

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Conselleria de Treball i Formació

Taula 52. Nombre de beneficiaris i pressupost executat per motius de reducció de la jornada o excedència per la conciliació de la vida laboral i familiar, any 2007

Número de beneficiarios y presupuesto ejecutado por motivos de reducción de la jornada o excedencia para la conciliación de la vida laboral y familiar, año 2007

	BENEFICIARIS	PRESSUPOST EXECUTAT
Cura d'un menor d'1 any	439	592.034,56 €
Cura d'un menor entre 1 i 2 anys	232	300.206,87 €
Cura d'un menor entre 2 i 3 anys	91	116.078,27 €
Cura d'un menor entre 3 i 4 anys	71	92.020,65 €
Cura d'un menor entre 4 i 5 anys	59	66.963,50 €
Cura d'un menor entre 5 i 6 anys	21	15.351,00 €
Cura d'un familiar	12	14.736,55 €
Empreses. Substitució d'una treballadora en reducció de jornada	1	825,00 €

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Conselleria de Treball i Formació

Taula 53. Beneficiaris i pressupost executat en les ajudes per l'auto ocupació de la Conselleria de Treball i Formació per illes, any 2007

Beneficiarios y presupuesto ejecutado en las ayudas para la autoocupación de la Conselleria de Treball i Formació por islas, año 2007

	BENEFICIARIS		PRESSUPOST (EUROS)
	Homes	Dones	
Mallorca	74	76	962.853,62
Menorca	8	6	95.664,00
Eivissa i Formentera	9	3	72.000,00
Total Balears	91	85	1.130.517,62

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Conselleria de Treball i Formació

8. ÍNDEX DE TAULES I GRÀFICS

- Taula 01 Població estimada a les Illes Balears per grups d'edat i sexe, en data 1 de gener de 2008
- Taula 02 Evolució de la població a les Illes Balears per sexe, anys 2000-2008
- Taula 03 Rànquing de comunitats autònomes per esperança de vida estimada i sexe, any 2008
- Taula 04 Població estimada a les Illes Balears per nacionalitat i sexe, en data 1 de gener de 2008
- Taula 05 Població a les Illes Balears en data 1 de gener de 2007, per illes i sexe
- Taula 06 Edat mitjana d'entrada al primer matrimoni per comunitats autònomes i sexe, 2005
- Taula 07 Rànquing de comunitats autònomes segons els divorcis registrats per cada 100 matrimonis, any 2005
- Taula 08 Edat mitjana de maternitat i índex sintètic de fecunditat estimat per comunitats autònomes, 2008
- Taula 09 Permisos de maternitat per comunitats autònomes, any 2007
- Taula 10 Persones afiliades en excedència per cura de fills o familiars, per comunitats autònomes. Anys 2005-2007
- Taula 11 Taxes brutes de graduació en educació secundària obligatòria, per sexe. Curs 2004-2005
- Taula 12 Percentatge de persones d'edat entre 18 i 24 anys que han abandonat el sistema educatiu, per comunitats autònomes i sexe, any 2006
- Taula 13 Taxes brutes de graduació en estudis superiors per sexe, curs 2004-2005
- Taula 14 Alumnes matriculats a la UIB, per tipus d'estudis, sexe i any acadèmic
- Taula 15 Percentatge de dones en els poders legislatiu, executiu i a l'Administració Local, per comunitats autònomes, any 2007
- Taula 16 Població activa, ocupada, aturada i total per sexes segons l'EPA-INE, 1T 2007-2T 2008
- Taula 17 Població inactiva de les Illes Balears segons sexe i edat, mitjanes de 2007
- Taula 18 Percentatge de població inactiva per sexes, segons la situació d'inactivitat auto percebuda, 2006-2007
- Taula 19 Població activa de les Illes Balears segons sexe i edat, mitjanes de 2007
- Taula 20 Població ocupada de les Illes Balears segons sexe i edat, mitjanes de 2007
- Taula 21 Població ocupada de les Illes Balears segons sexe i nivell de formació, mitjanes de 2007
- Taula 22 Ocupats de les Illes Balears i mitjana espanyola, segons sexe i situació professional, mitjanes de 2007
- Taula 23 Ocupats per tipus de jornada i sexe, mitjana 2007
- Taula 24 Distribució dels ocupats per ocupació i sexe, mitjana 2007
- Taula 25 Taxa de temporalitat per comunitats autònomes i sexe, mitjana 2007
- Taula 26 Població aturada de les Illes Balears segons sexe i edat, mitjanes de l'any 2007
- Taula 27 Població aturada de les Illes Balears segons sexe i nivell de formació, mitjanes de l'any 2007
- Taula 28 Evolució de les dones treballadores d'alta en la Seguretat Social a les Illes Balears per règim de cotització. Mitjana 2007-1er sem. 2008
- Taula 29 Evolució dels homes treballadors d'alta en la Seguretat Social a les Illes Balears, per règim de cotització. Mitjana 2007-1er sem.2008
- Taula 30 Treballadors d'alta en la Seguretat Social a les Illes Balears per sexe i edat, mitjana de gener a juny de 2008
- Taula 31 Evolució dels afiliats a la Seguretat Social en el règim d'autònoms a les Illes Balears per sexe, 2000-2007
- Taula 32 Contractes registrats a les Illes Balears per sexe i edat, 2007-2008
- Taula 33 Evolució de la contractació registrada a les Illes Balears per illes i sexe, 2007-2008
- Taula 34 Contractes registrats a les Illes Balears per tipus de contracte i sexe, 2007-2008
- Taula 35 Contractes temporals registrats a les Illes Balears per durada del contracte i sexe, 2007-2008
- Taula 36 Contractes registrats a les Illes Balears per sector econòmic i sexe, 2007-2008

Taula 37	Contractes registrats a les Illes Balears entre les dones, per sector econòmic i zona de procedència, 2007-2008
Taula 38	Deu ocupacions amb més contractació entre les dones a les Illes Balears, mitjana de gener a juny 2008
Taula 39	Evolució dels demandants inscrits a les Illes Balears per illes i sexe, 2007-2008
Taula 40	Demandants inscrits a les Illes Balears per sector econòmic i sexe, mitjana de gener a juny de 2008
Taula 41	Evolució de l'atur registrat a les Illes Balears per illes i sexe, 2007-2008
Taula 42	Atur registrat a les Illes Balears per sexe i edat, mitjana de gener a juny de 2008
Taula 43	Atur registrat a les Illes Balears per sector econòmic i sexe, mitjana de gener a juny de 2008
Taula 44	Atur registrat a les Illes Balears per nivell d'estudis i sexe, mitjana de gener a juny de 2008
Taula 45	Atur registrat a les Illes Balears per durada de la demanda i sexe, mitjana de gener a juny de 2008
Taula 46	Atur registrat a les Illes Balears per sexe i lloc de procedència, mitjana de gener a juny de 2008
Taula 47	Salari brut anual (euros) a les Illes Balears per sexe i edat, any 2005
Taula 48	Accidents de treball en jornada a les Illes Balears segons sexe i edat, 2007-2008
Taula 49	Accidents de treball en jornada de les treballadores a les Illes Balears per grau de lesió, gener a juny de 2008
Taula 50	Accidents de treball en jornada de les treballadores a les Illes Balears per sector d'activitat, gener a juny de 2008
Taula 51	Beneficiaris i pressupost executat en mesures de conciliació laboral per la Conselleria de Treball i Formació, per illes i sexe, any 2007
Taula 52	Nombre de beneficiaris i pressupost executat per motius de reducció de la jornada o excedència per la conciliació de la vida laboral i familiar, any 2007
Taula 53	Beneficiaris i pressupost executat en les ajudes per l'auto ocupació de la Conselleria de Treball i Formació per illes, any 2007

GRÀFICS

Gràfic 01	Piràmide de població de les Illes Balears, en data 1 de gener de 2008
Gràfic 02	Rànquing de comunitats autònomes, per índex d'envelliment de la població femenina, any 2007
Gràfic 03	Rànquing de comunitats autònomes per edat de les dones en el primer matrimoni, 2005
Gràfic 04	Rànquing de comunitats autònomes per edat de les dones al primer fill, 2008
Gràfic 05	Persones afiliades en excedència per cura de fills o familiars, per comunitats autònomes. Anys 2005-2007
Gràfic 06	Temps dedicat a les tasques domèstiques a les Illes Balears, per sexes
Gràfic 07	Participació percentual de les dones en els parlaments i governs autonòmics i a les batllies, per comunitats autònomes, 2007
Gràfic 08	Població inactiva de les Illes Balears per sexe i grup d'edat, mitjana 2007
Gràfic 09	Percentatge, causes d'inactivitat auto percebuda per sexes, mitjana 2007
Gràfic 10	Evolució de la població activa a les Illes Balears, per sexes 1T 2005-2T 2008
Gràfic 11	Evolució de la taxa d'activitat femenina i masculina a les Illes Balears
Gràfic 12	Rànquing de comunitats autònomes per taxa d'activitat mitjana 1r i 2n trimestre, 2008
Gràfic 13	Evolució de la població ocupada a les Illes Balears, per sexe, 1T 2005 -2T 2008
Gràfic 14	Rànquing de comunitats autònomes per taxa d'ocupació, mitjana 1r i 2n trimestre 2008
Gràfic 15	Evolució de la població aturada per sexe a les Illes Balears, 1T 2005 - 2T 2008
Gràfic 16	Rànquing de taxes d'atur femení per comunitats autònomes, mitjana 1r i 2n trimestre de 2008
Gràfic 17	Afiliats per sexe i edat, a les Illes Balears, mitjana del primer semestre 2008
Gràfic 18	Atur registrat a les Illes Balears, per sexe i nivell d'estudis, primer semestre 2008
Gràfic 19	Rànquing del salari brut anual de les dones per comunitats autònomes, any 2005

9. RELACIONS DE FONTS I INDICADORS

Per elaborar aquest informe s'han consultat les fonts següents:

- Enquesta de població activa de l'INE.
- Padró municipal. Població en data 1 de gener de 2007 i padró provisional en data 1 de gener de 2008. INE.
- Institut d'Avaluació. Ministeri d'Educació, Política Social i Esport.
- Dades facilitades pel Servei d'Estadística i Qualitat Universitària (Sequa), de la Universitat de les Illes Balears (UIB).
- Dades d'afiliació de la Tresoreria General de la Seguretat Social.
- Institut de la Dona. Ministeri d'Igualtat.
- Observatori Jove d'Habitatge a Espanya (OBJOVI). Consell de la Joventut d'Espanya.
- Registre d'atur, demandants i contractes del SOIB.
- Enquesta anual d'estructura salarial. INE 2005.
- Quaderns Gadeso. Núm 117, març 2008.
- Revista Cauces. Quaderns del Consell Econòmic i Social.
- Accidents de treball de la Direcció General de Salut Laboral de la Conselleria de Treball i Formació.
- Dades sobre subvencions en matèria de conciliació i auto ocupació, de la Direcció General de Treball de la Conselleria de Treball i Formació.
- Dades de l'estudi La Responsabilitat Social Empresarial a les Illes Balears, de la Direcció General de Responsabilitat Social Corporativa de la Conselleria de Treball i Formació.
- Dades de subvencions en matèria de conciliació de la vida laboral i familiar del SOIB.
- Programa *Posa't a Prova* de la Direcció General de Polítiques Actives, Ocupació i Formació de la Conselleria de Treball i Formació.

1. PRESENTACIÓN

Desde la constitución del actual Gobierno de las Illes Balears, la Consejería de Trabajo y Formación ha dirigido una buena parte de sus esfuerzos a la implementación en nuestra comunidad de la Ley Orgánica 3/2007 para la igualdad efectiva de mujeres y hombres. Y es que las Illes Balears –a pesar de que la incorporación de las mujeres al trabajo haya tenido una importante progresión en los últimos años- cuentan con una tasa de paro femenino más elevada que la masculina correspondiente.

Nuestra voluntad no es otra que lograr que las Illes Balears, el año 2010, estén por encima de la media europea en cuanto a ocupabilidad de mujeres, y que ésta, además, cumpla con los requisitos de excelencia, trabajo no precario y mayor cualificación que establece la Estrategia de Lisboa. Concretamente, queremos incrementar en 10.000 el número de mujeres de alta en la Seguridad Social, ser un referente nacional en la implantación de planes de igualdad en las empresas de menos de 250 personas trabajadoras, ser una comunidad puntera en la flexibilidad horaria y en la instauración de medidas de conciliación de la vida laboral, familiar y personal, así como ser una comunidad puntera en la incorporación de la responsabilidad social empresarial en el ámbito de la igualdad.

En este sentido hemos desarrollado iniciativas como la convocatoria de ayudas para el establecimiento de planes de igualdad en las pymes, la incorporación de la perspectiva de género en la prevención de riesgos laborales o la incorporación de la igualdad en el diálogo con las organizaciones empresariales y sindicales. Tenemos muchos más proyectos, pero la promoción de acciones positivas y el impulso de la igualdad de trato y de oportunidades entre mujeres y hombres en el acceso al trabajo, la retribución y la promoción es cosa de todos y todas.

HBLE. SRA. JOANA M. BARCELÓ MARTÍ
Consejera de Trabajo y Formación

2. RESUMEN EJECUTIVO

Según el avance provisional del INE, a 1.1.2008 la población de Illes Balears asciende a 1.071.221 personas, de las que un 49% son mujeres. Este porcentaje aumenta según se avanza en los tramos de edad, hasta alcanzar el 68,3% entre los habitantes mayores de 85 años. Efectivamente, las mujeres baleares tienen una mayor esperanza de vida que los hombres de nuestra región, a pesar de lo cual Illes Balears presenta uno de los índices de envejecimiento femenino más bajos de España: 75 mujeres mayores de 64 años por cada 100 menores de 20 años.

Durante su proceso de formación, las jóvenes isleñas presentan menores tasas de abandono escolar que ellos (23,3% vs. 44,7% respectivamente) y mejores tasas brutas de graduación en estudios superiores (9,8% frente a 5,1%). Ello no impide que, entre los matriculados universitarios de la UIB, siga apreciándose una clara segregación por género: ellas son un 80% del alumnado en los estudios relacionados con ciencias de la educación, mientras que ellos presentan el mismo porcentaje en los estudios de tipo tecnológico. Con todo, el dato más destacable de este capítulo es la distancia que nos separa de la media estatal: 6,2 licenciadas baleares frente a 22 españolas de media por cada 100 mujeres jóvenes.

El INE también nos informa que las mujeres baleares se casan a una edad media de 29,6 años, son madres a los 30,3 años y tienen 1,4 hijos de media. Los tres datos son relevantes por cuanto marcan hitos en su proceso de incorporación al mercado laboral y ascenso profesional. A partir del momento en que deciden vivir en pareja y/o formar una nueva familia, asumen la mayor parte de la carga de las tareas domésticas y de cuidado de los hijos, reduciéndose voluntaria o involuntariamente su actividad laboral y, con ella, su participación en las estructuras de poder económico y político. En este sentido y sólo a modo de ejemplo, únicamente un 9% de las alcaldías baleares están representadas por mujeres.

Efectivamente, la encuesta de población activa del INE refiere que, entre el colectivo inactivo laboralmente en 2007, las mujeres suman 194.700 personas, el 63,6% del total. Su tasa media de inactividad es casi 20 puntos superior a la masculina: 45,6% vs. 26,3%. Entre los motivos que declaran para no trabajar, una mayoría del 46% aduce dedicarse al cuidado del hogar y de los hijos, causa que sólo un 8,9% de los hombres menciona.

En cuanto a la población femenina en activo, la media de 2007 se situó en 232.650 mujeres, ascendiendo a 248.100 en el segundo trimestre de 2008, gracias al desarrollo estacional de la temporada turística. Si nos atenemos a un año completo, el conjunto de 2007, su tasa media de actividad alcanzó el 54,4%, 5,5 puntos por encima de la femenina nacional pero todavía 20 puntos por debajo de la masculina balear.

Estas diferencias se mantienen entre la población ocupada en las Islas: si ellas consiguen una tasa media del 50%, ellos superan el 69%. Cabe aquí anotar que las ocupadas por cuenta propia apenas representan un 31% del total de auto-ocupados, un 26% de los empleadores y un 32,5% del conjunto de empresarios sin asalariados. Además, su peso relativo en puestos directivos es casi cuatro puntos inferior al masculino (6,8% vs. 10,5%). En cambio, son mayoría (53%) entre los asalariados del sector público –que ofrece mejores condiciones para la conciliación de la vida familiar y laboral- y entre las personas que trabajan a tiempo parcial (19,3% frente al 3,8% masculino en 2007). Si se comparan sus ratios con las medias estatales, se advierte que tienen mayor presencia que el resto de españolas en puestos de carácter administrativo y de baja cualificación (entre 4 y 3 puntos, por este orden) y menor entre los profesionales científicos y técnicos de apoyo (entre 6 y 3 puntos, respectivamente). Debe precisarse que esta cuestión responde no sólo a su menor nivel formativo, sino también a la oferta de ocupaciones de baja cualificación típica de nuestro mercado laboral.

Mientras permanecen ocupadas, según informa el INE para el año 2005, su salario medio es de 14.809 euros, un 26,2% inferior a la media masculina balear y un 3,2% (475,8 euros) por debajo de la media femenina estatal. La diferencia con los hombres baleares se incrementa con la edad, mostrando un pico máximo en el tramo de 45 a 54 años, cuando ellos ganan un 49,7% más. De todos modos, en esta comparación con el conjunto del Estado, las mujeres baleares salen ganando con respecto a los hombres, pues su salario medio es un 12,8% inferior a la media nacional.

La otra cara de la moneda nos la ofrece la distribución de la población desempleada según la EPA, que estima una media de 19.850 mujeres en paro en 2007, incrementándose a 23.300 en el segundo trimestre de 2008. Aunque el paro ha aumentado en ambos sexos, las mujeres han sufrido menos este ascenso (31% para ellas vs. casi 50% para ellos) gracias a su concentración en el sector servicios, que hasta julio ha resistido mejor el embate de la desaceleración económica iniciada en el sector de la construcción. Con todo, no debe dejar de anotarse que su tasa media de paro sigue siendo tres puntos superior a la masculina: 8,6% vs. 5,8% en el conjunto de 2007 y 11,3% vs. 8,3% en el segundo trimestre de 2008. Tanto entre los parados como entre las paradas, el grupo de jóvenes menores de 25 años es el más afectado, debido a su baja cualificación profesional y a su mayor temporalidad contractual, como se verá en los datos de contratación del SOIB.

Así, pasando a los datos de afiliación a la Seguridad Social, se aprecia que en 2007 las mujeres suponían 196.476 ocupadas, un 43,1% del total, proporción que se mantiene en el primer semestre de 2008. Comparando este último período con el mismo en 2007, las afiliadas aumentaron en 2,3% mientras que los ocupados apenas registran variación. Si se desagregan los datos por grandes grupos de edad, se observa que en el grupo de 20 a 29 años las mujeres alcanzan su máxima representación porcentual, el 47% del total, porcentaje que desciende a partir de ese tramo –coincidente con la edad media de matrimonio y maternidad. No nos detendremos más en este aspecto, ya desarrollado, excepto para destacar que el 98% de los permisos de maternidad en Baleares fueron solicitados por mujeres.

De su lado, de la contratación registrada en 2007 y primer semestre de 2008, un 45% correspondió a mujeres; 198.482 en este último período. La modalidad de contratación indefinida sigue siendo ligeramente más favorable a las mujeres (15,3%) que a los hombres (13,7%) pero, a cambio, en los contratos temporales ellas aceptan en mayor medida (50,2%) que ellos (38,2%) duraciones iguales o inferiores a tres meses. Ya se ha dicho que el sector servicios concentra el 96% de los contratos ofrecidos a las mujeres y, por una vez, esta segregación les resulta conveniente, pues el mayor descenso interanual se registra en la construcción (-17,4% vs. primer semestre de 2007). En cuanto a las ocupaciones más ofertadas para ambos sexos, se repite el ranking de años anteriores: en resumen, camareras, dependientas de comercio y personal de limpieza para ellas con la variante de peón de la construcción en el ranking masculino.

En cuanto al paro registrado por el SOIB, el año 2007 se cerró con una media de 20.356 mujeres, un 54,7% del total de desempleados. En el primer semestre de 2008 la media se sitúa en el 52,2%, con 22.624 desempleadas. Es destacable que, por la ya referida concentración de las mujeres en el sector servicios (90,9% de las paradas), el incremento interanual con respecto al primer semestre de 2007 les ha sido más favorable: un 8% para ellas frente al aumento del 30% para el colectivo masculino. También puede señalarse que un 50,2% del colectivo femenino en situación de desempleo tiene entre 30 y 49 años y que su nivel de estudios, como ya se ha visto, es superior al masculino. En cifras globales, la situación de paro es mayoritariamente transitoria: un 69,9% de los desocupados en el primer semestre de 2008 llevaban inscritos menos de 6 meses, aunque existen diferencias por sexo. Un 19,6% de las mujeres sigue en paro 12 meses después, mientras que este porcentaje se reduce al 11,7% entre los hombres.

El estudio termina ofreciendo un breve resumen de las políticas activas desarrolladas por la Consejería de Trabajo y Formación durante 2007 y el primer semestre de 2008 a favor de la conciliación de la vida familiar y laboral y la promoción entre nuestros jóvenes estudiantes de prácticas formativas en empresas a través del proyecto *Posa't a Prova*.

3. CONTEXTO DEMOGRÁFICO Y SOCIAL DE LA MUJER BALEAR

3.1. EVOLUCIÓN DEMOGRÁFICA DE LA POBLACIÓN FEMENINA

Según el avance provisional del padrón del INE, a 1.1.2008 la población de las Illes Balears asciende a poco más de un millón de personas, la mitad de las cuales son mujeres (49,6%). En comparación con los datos definitivos del 1.1.2007, la población femenina habría crecido el último año en 18.645 personas -apenas un 3,6%-mientras que la masculina se incrementaría algo más: 21.926 personas, un 4,2% (ver tabla1 del anexo).

De hecho, si se observa la evolución desde el año 2.000 (tabla 2 del anexo), la variación anual y acumulada por las mujeres es menor que la de los hombres. En este período, el grupo femenino ha crecido en 105.167 personas, un 24,7%; mientras que el masculino lo ha hecho en 120.424

personas, un 28,7%. La relación global entre hombres y mujeres, se ha mantenido pues ligeramente favorable a los hombres.

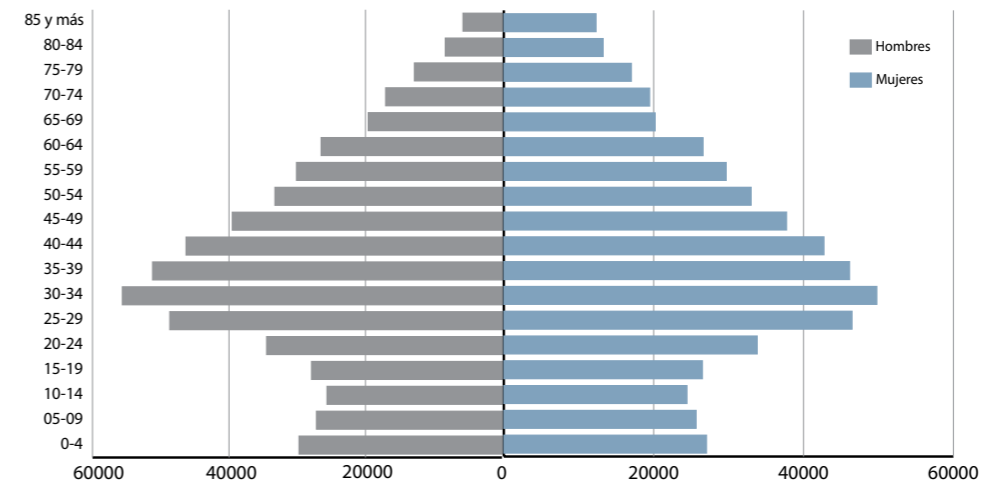
Una mirada más pormenorizada a las cohortes del año 2008 (tabla 1 del anexo) permite comprobar que la proporción entre sexos es ligeramente menor a la media referida hasta el grupo de edad de entre 60 y 64 años, a partir del que aumenta progresivamente hasta que las mujeres llegan a suponer el 68,3% de los habitantes mayores de 85 años.

Efectivamente, las mujeres balears tienen una mayor esperanza de vida que los hombres isleños -83,7 años vs. 77,74 años estimados por el INE para el 2008-, si bien comparada dicha edad con la del conjunto del Estado resulta algo inferior, mientras que la de los hombres supera -por décimas, eso sí- dicho promedio estatal (ver tabla 3 del anexo).

A 1 de enero de 2008 el 49,6% de la población de las Balears son mujeres, un 3,6% más que a 1 de enero de 2007

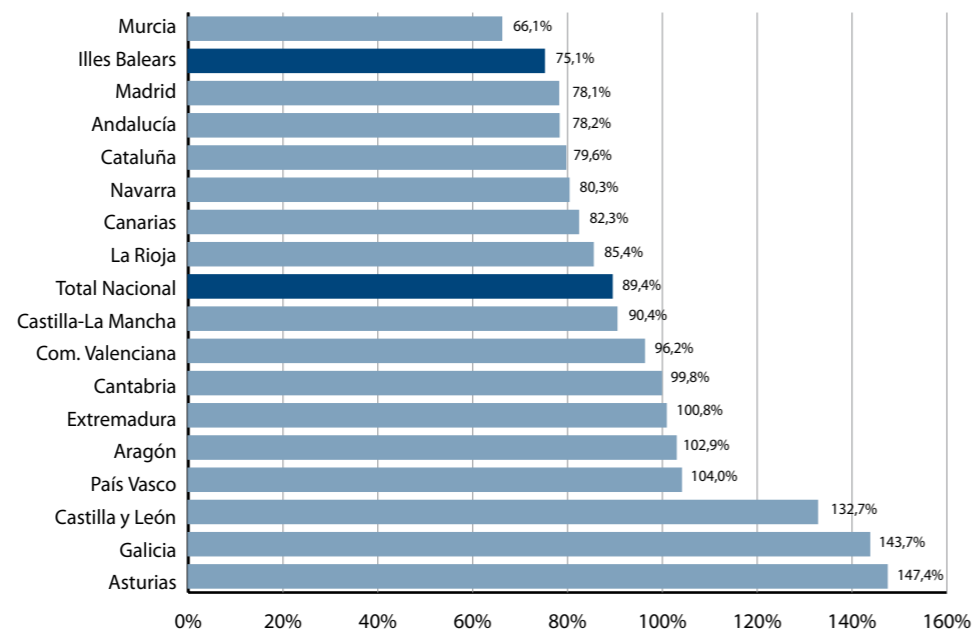
La esperanza de vida de las mujeres de las Balears es de 83,7 años, mientras que la de los hombres es de 77,74 años

GRÁFICO 1. PIRÁMIDE DE POBLACIÓN DE LAS ILLES BALEARS, A 1 DE ENERO DE 2008

Fuente: elaboración propia a partir de datos del INE

GRÁFICO 2. RANKING DE COMUNIDADES AUTÓNOMAS POR ÍNDICE DE ENVEJECIMIENTO DE LA POBLACIÓN FEMENINA, AÑO 2007

Fuente: elaboración propia a partir de datos del padrón 2007, INE

Las Islas muestran uno de los índices de envejecimiento femenino más bajos a 1 de enero de 2007 con 75 mujeres mayores de 64 años por cada 100, menores de 20 años

Así, ya que en conjunto las mujeres baleares viven más tiempo que los hombres, presentan un mayor índice de envejecimiento: 79,3% vs. 53,5% respectivamente. Pero si se listan las diferentes comunidades autónomas españolas, las Islas muestran uno de los índices de envejecimiento femenino más bajos a 1.1.2007, última fecha del padrón que permite la comparación: 75 mujeres mayores de 64 años por cada 100 menores de 20 años.

Por otro lado, de las 531.702 mujeres residentes a las Islas a inicios de 2008, 106.593 eran de nacionalidad extranjera, cifra que supone el 47,9% de los habitantes extranjeros y un 20% sobre la total de la población femenina de la comunidad. Destacan por su contribución numérica las nacionales de siete países: Alemania, Reino Unido, Marruecos, Ecuador, Argentina, Italia y Colombia, que juntas suman más del 55% de dicha población extranjera femenina. Sobre las cifras del padrón del año 2007, se aprecia un crecimiento de casi el 16% de mujeres extranjeras, especialmente de las pro-

venientes de países no comunitarios (tabla 4 del anexo).

En cuanto a su distribución por islas referida también al padrón definitivo de 2007, muestra que de las 513.057 mujeres registradas entonces, el 79,4% del total de ellas residía en Mallorca, el 8,7% en Menorca, el 11% en Ibiza y menos del 1% restante en Formentera. Por islas, la proporción por sexos también se presenta equilibrada con la excepción de Formentera, donde las mujeres son sólo el 47,2% de la población (tabla 5 del anexo). No se hace mención a su distribución por municipios, que se publica en el *Anuario Estadístico Municipal de las Illes Balears 2007*, si bien puede destacarse que no hay diferencias notables entre ambos sexos en ninguno de los municipios.

3.2 LA MUJER BALEAR Y LA FAMILIA

Por su relevancia en la incorporación de la mujer al mercado de trabajo, cabe detenerse en algunas otras esta-

dísticas relacionadas con el contexto social, ya que el inicio de la vida en pareja y la maternidad constituyen dos variables muy significativas a la hora de explicar su relación con la actividad, el empleo y el paro.

Según recoge el OBJOVI, la tasa de emancipación residencial de la población joven de las Illes Balears era en 2007 la segunda más alta de España (51,7%), solo por detrás de Cataluña (52,4%), si bien ha decrecido lentamente desde el 2006 debido, principalmente, al endurecimiento de las condiciones de acceso a la vivienda. De hecho, se afirma, el esfuerzo económico que debería asumir una persona joven para adquirir una vivienda libre a las Islas supone más del 87% de su salario. Pero al no desglosarse los datos por sexo, resulta necesario acudir a otras fuentes.

EL INE informa que en 2005 (última fecha disponible), las mujeres baleares se casaban por primera vez a los 29,6 años, mientras que los hombres

esperaban dos años y medio más para decidirse (32,2 años). De hecho, los hombres de las Islas tardan algo más que los del resto del Estado al avenirse al compromiso, mientras que nuestras mujeres casi igualan la media nacional (tabla 6 del anexo).

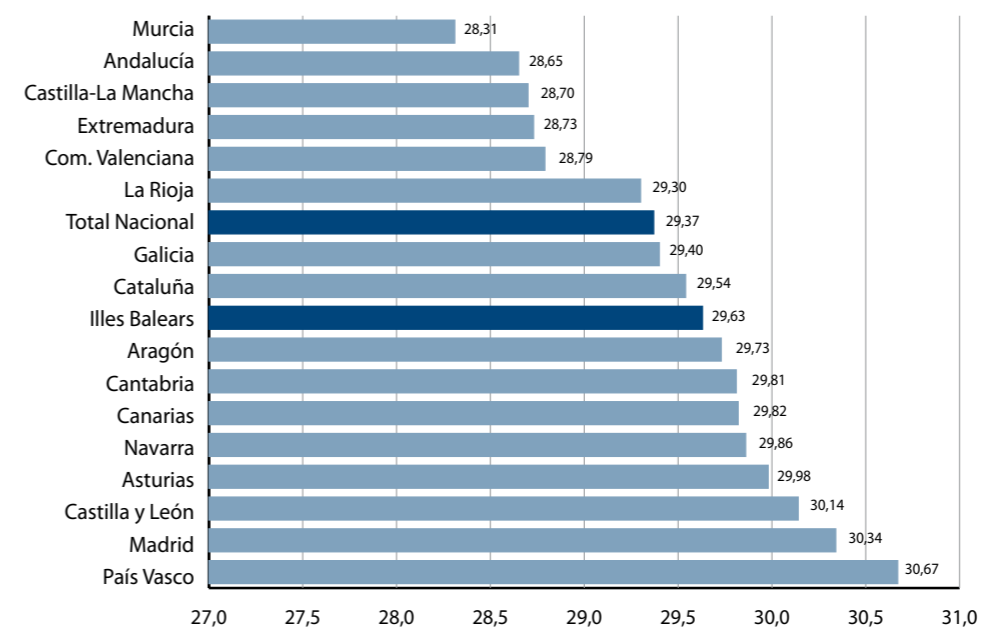
Quizá por eso o por otros motivos, las Illes Balears presentan dicho año la segunda tasa de divorcios más alta del Estado (ver tabla 7 al anexo), solo por detrás de Canarias. Pero esta es una cuestión que no se tratará aquí con mayor detalle.

También hay que anotar, según muestra la tabla 8 del anexo, que la edad media de maternidad en las Islas es de 30,34 años y que, de promedio, las mujeres baleares tienen 1,39 hijos (ambos datos estimados del INE para el 2008; para el 2006, último dato definitivo, se calculaba en 30,37 años y 1,35 hijos de media). En cuanto a la primera cifra, nos sitúa entre las cinco primeras comunidades autónomas españolas por juventud de las madres.

Según el OBJOVI la tasa de emancipación de la población joven de las Islas Baleares era en 2007 la segunda más alta de España (51,7%)

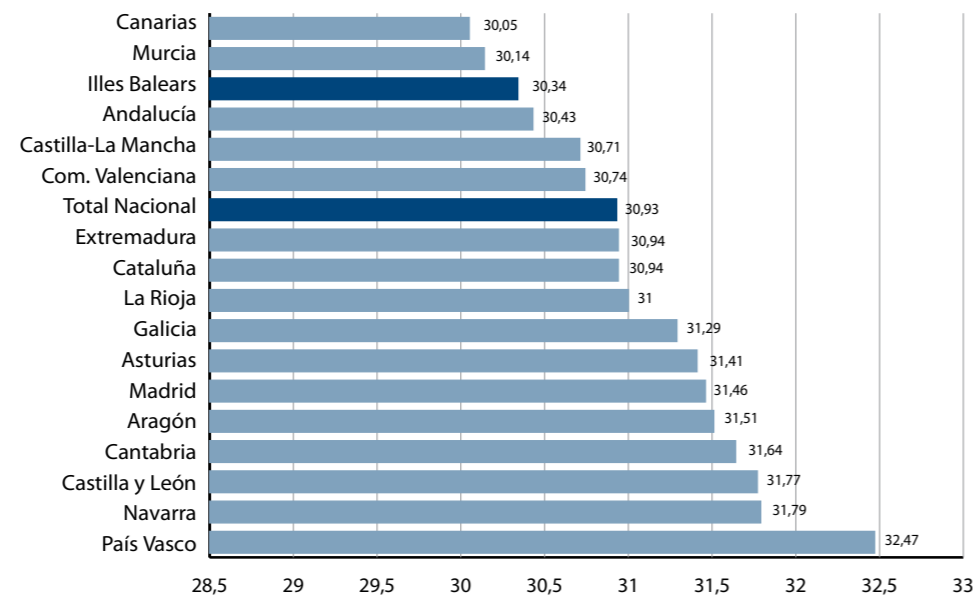
El esfuerzo económico que debería asumir una persona joven para adquirir una vivienda libre a las Islas supone más del 87% de su salario

GRÁFICO 3. RANKING DE COMUNIDADES AUTÓNOMAS POR EDAD DE LAS MUJERES EN EL PRIMER MATRIMONIO, 2005

Fuente: elaboración propia a partir de datos del padrón 2007, INE

GRÁFICO 4. RANKING DE COMUNIDADES AUTÓNOMAS POR EDAD DE LAS MUJERES AL PRIMER HIJO, 2008

Fuente: elaboración propia a partir de datos del padrón 2007, INE

La edad media de maternidad de las mujeres de las Islas es de 30,34 años y en promedio tienen 1,39 hijos

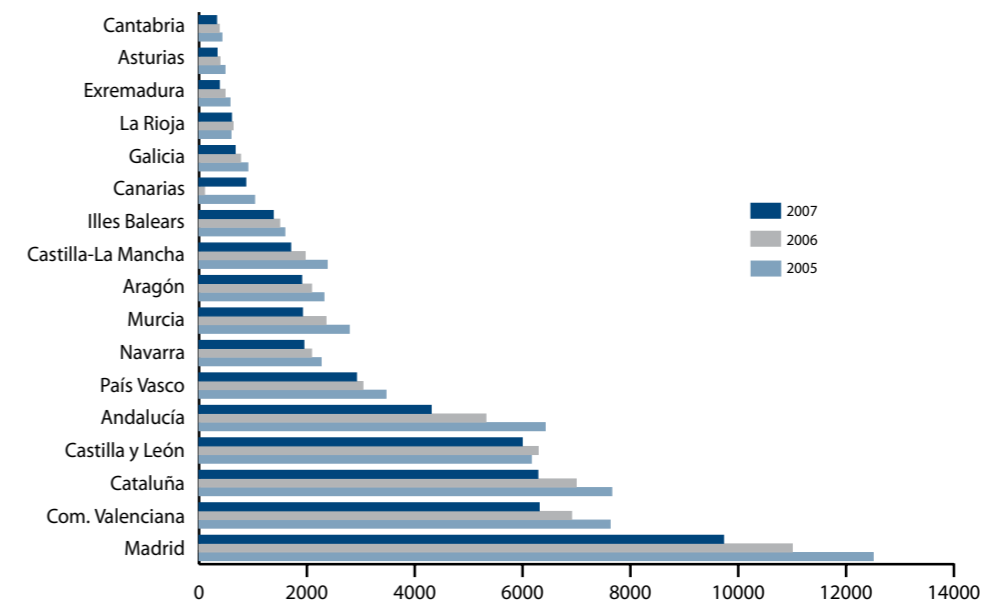
Si se comparan estas cifras con las del año 1.991, se aprecia que tanto las mujeres como los hombres han optado por retrasar más de cuatro años la unión conyugal (el hombre se casaba entonces a los 28,03 años y las mujeres a los 25,54 años). No hay, en este sentido, diferencias notables entre los sexos.

En cuanto a la segunda cifra, es idéntica a la media estatal, colocándonos por delante de catalanas y madrileñas pero detrás de vascas y canarias. Sí se aprecian aquí diferencias en la evolución del número de hijos a lo largo de los últimos años: si en 1.990 las mujeres se atrevían con una media de 1,6 hijos, en 1.998 descienden a 1,2 hijos para volver a subir a 1,45 en 2.002 y, más o menos, mantener hasta hoy dicha cifra. Las subidas responden tanto a los ciclos económicos expansivos –que animan a afrontar los costes añadidos que implica un nuevo hijo– como, sobre todo, a la llegada de mujeres inmigrantes con culturas familiares más expansivas. No parece en cambio que pueda relacionarse

con un progreso en el reparto de las cargas familiares, que siguen siendo mayoritariamente soportadas por ellas.

Así, si bien no se dispone de un estudio específico de las Illes Balears, para el conjunto del Estado el CIS ha publicado una encuesta realizada en 2006 en la que el 53,7% de las mujeres entrevistadas declaran que desearían tener 2,2 hijos de media, cuando de hecho se ha visto que el mismo año tenían 1,4. La principal razón que aducían para no tener más hijos estaba relacionada con las preocupaciones y la pérdida de nivel adquisitivo que comporta. Una vez llegados los hijos, el 40,5% de las mujeres de 25 a 34 años aseguraba que este hecho había reducido su actividad laboral; el 35,8% que había interrumpido su trabajo durante más de un año; el 26% que había limitado sus posibilidades de promoción y el 14,1% que había dejado de trabajar definitivamente. En resumen, para el 58% de las entrevistadas la maternidad era un obstáculo para su trayectoria profesional.

GRÁFICO 5. PERSONAS AFILIADAS EN EXCEDENCIA POR CUIDADO DE HIJOS O FAMILIARES, POR COMUNIDADES AUTÓNOMAS. AÑOS 2005-2007

Fuente: Tesorería General de la Seguridad Social, mayo de 2008. Recogido de la revista Cauces. Cuadernos del CES.

Efectivamente, como muestra la tabla 9 del anexo, el 98,32% de los permisos de maternidad del año 2007 fueron solicitados en las Baleares por mujeres –en una proporción similar a la media estatal del 98,43%–, sin que desde el año 2004 (98,66%) se aprecie un avance en la participación del hombre.

Si, de otro lado, se analizan las excedencias de personas afiliadas a la Seguridad Social para el cuidado de los hijos o familiares en los últimos tres años (2005-2007), se advierte que no alcanzan 60.000 para toda España, correspondiendo sólo 1.588 a las Baleares en 2007, con un crecimiento de apenas el 15% desde 2005. La fuente no desagrega el sexo de las personas por comunidades autónomas, pero informa que siguen siendo mayoritariamente mujeres que probablemente añaden este tiempo a su baja por maternidad. En este sentido, destaca que la duración media de las excedencias es de 7 meses y medio, muy por debajo de las duraciones máximas reconocidas legalmente para estos supuestos. De forma similar se verá en el

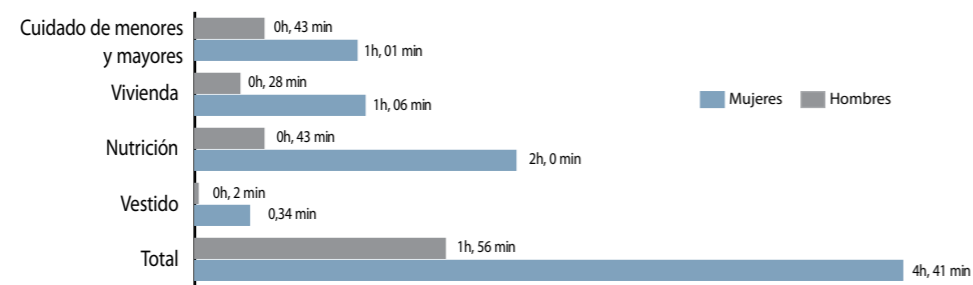
apartado de empleo que la reducción de jornada por cuidado de los hijos o familiares es también un derecho básicamente ejercido por las mujeres, si bien en mayor medida que las excedencias.

Así pues, a pesar de las mejoras introducidas por la Ley Orgánica 3/2007 de 22 de marzo para la Igualdad Efectiva, la incidencia de estos derechos es aún muy escasa, especialmente en la empresa privada. Y se puede pensar que, si en la fase expansiva de la economía apenas no se ha desarrollado con fuerza, en los dos siguientes años, para los que se prevé una desaceleración económica, tenderá a reducirse a las cifras iniciales.

Regresando a las Islas y para acabar, no podemos dejar de mencionar la encuesta publicada en los Barómetros Gadeso N° 117 de marzo 2008, donde se compara la dedicación media de las mujeres baleares a las tareas domésticas y de cuidado de las personas dependientes frente a la de los hombres: en total 4h. 41 min. para ellas frente a 1h. 56 min. para ellos.

El 98,32% de los permisos de maternidad solicitados en las Baleares el año 2007 fueron solicitados por mujeres. Desde el año 2004 no se aprecia un avance en la participación del hombre

GRÁFICO 6. TIEMPO DEDICADO A LAS TAREAS DOMÉSTICAS EN LAS ILLES BALEARS, POR SEXOS

Fuente: Cuadernos Gadeso. Núm. 117, marzo de 2008

La dedicación media para las tareas domésticas y de cuidado de las personas dependientes en las Balears es de 4 horas 41 minutos en el caso de las mujeres y de 1 hora 56 minutos en el de los hombres

Específicamente, en el cuidado de los menores y mayores dependientes las mujeres isleñas declaran invertir diariamente 1h.1min de medio, subiendo a 1h. 23min. para las mujeres con dedicación exclusiva al hogar. No conocemos la cuantificación económica de estas tareas de cuidado informal para las Illes Balears, pero el Instituto de la Mujer ha valorado los efectos totales (directos, indirectos e inducidos) para el conjunto de España en el 4,62% del PIB y el 9,05% de la ocupación.

En los apartados siguientes se desarrollarán con mayor detalle algunas de estos datos y otros sobre la actividad laboral femenina y sus dificultades por afrontar la conciliación de la vida familiar con el trabajo. Pero valgan estas primeras notas por hacernos conscientes de la necesidad de introducir la mirada de género en el análisis de las desigualdades laborales.

3.3 ESTUDIOS Y FORMACIÓN DE LA MUJER BALEAR

También resultan de especial relevancia los datos referidos al nivel de estudios y la formación de las mujeres, pues están íntimamente ligadas con sus posibilidades de inserción en el mercado laboral y de progreso profesional. Segun ya referimos en el

estudio *Els i les joves en el mercat de treball de les Illes Balears. Any 2007 i avanç del 2008*, nuestra comunidad autónoma presenta para el conjunto de los sexos unas tasas de escolarización, de idoneidad, de abandono escolar prematuro y de estudios superiores, muy desventajosas respecto a las del conjunto de España. Pero las diferencias por sexos resultan muy significativas.

Así, en cuanto a las tasas brutas de graduación en educación secundaria obligatoria (tabla 11 del anexo), las Islas aparecen en situación desventajosa con respecto a la media nacional: en el curso 2004-2005, el número de graduados supuso el 70,4% de la población de 15 años para el conjunto del Estado y sólo el 61,8% para las Balears. Pero las mujeres presentan tasas 12,1 puntos superiores a los hombres en las Islas.

Si, en edad más avanzada, se mira el porcentaje de abandono escolar prematuro, Baleares se sitúa como a la quinta comunidad autónoma con el peor ratio nacional: 34,9% frente a la media de 29,9% de España. Sin embargo, de nuevo, la tasa de abandono femenino es claramente inferior a la masculina: 23,3% vs. 44,7% y, en este caso, muy próxima a la media de las mujeres españolas (23,8%). La tabla 12 del anexo detalla los resultados por comunidades autónomas.

En lo concerniente a las tasas brutas de graduación en estudios universitarios (véase la tabla 13 del anexo), las mujeres isleñas también superan sobradamente a nuestros hombres: por cada hombre joven que se diploma o licencia en una carrera universitaria, de arquitectura o ingeniería, hay aproximadamente dos mujeres jóvenes. Eso sí: las mujeres del resto del estado español también duplican y triplican las tasas de nuestras féminas. La comparación más escandalosa se aprecia en las tasas de licenciaturas: 6,2% entre las mujeres balears y 22% de media entre las españolas.

Por otro lado, si se analiza el número de alumnos matriculados a la Universidad de las Illes Balears (UIB) en el curso 2007-2008, se advierte que un 60,4% eran mujeres y el restante 39,6% hombres. Frente al año académico anterior, la cifra de jóvenes matriculados descendió un 11,7%, mientras que entre las jóvenes el descenso fue más suave: sólo un 2,6%. Siendo pues las cifras negativas aún son más favorables a las mujeres que a los hombres. Pero si se observa la distribución de los sexos según los tipos de estudio, se aprecia que persiste una fuerte segregación por género.

Efectivamente, en los estudios relacionados con las ciencias de la educación (magisterio, pedagogía, etc.) un 80% son mujeres, grupo que también es mayoría (67,8%) en los estudios de letras. En cambio, los hombres tienen más presencia en los de cariz tecnológico, sumando el 80,5% de este alumnado (véase tabla 14 del anexo).

No cabe pues escudarse en las diferencias educativas favorables a la población femenina vs. la masculina balear, sino reconocer que, tanto desde una perspectiva de participación numérica como de igualdad de género estamos a gran distancia de los hitos

propuestos como objetivos europeos para el 2010.

3.4 PARTICIPACIÓN DE LA MUJER BALEAR EN EL PODER POLÍTICO

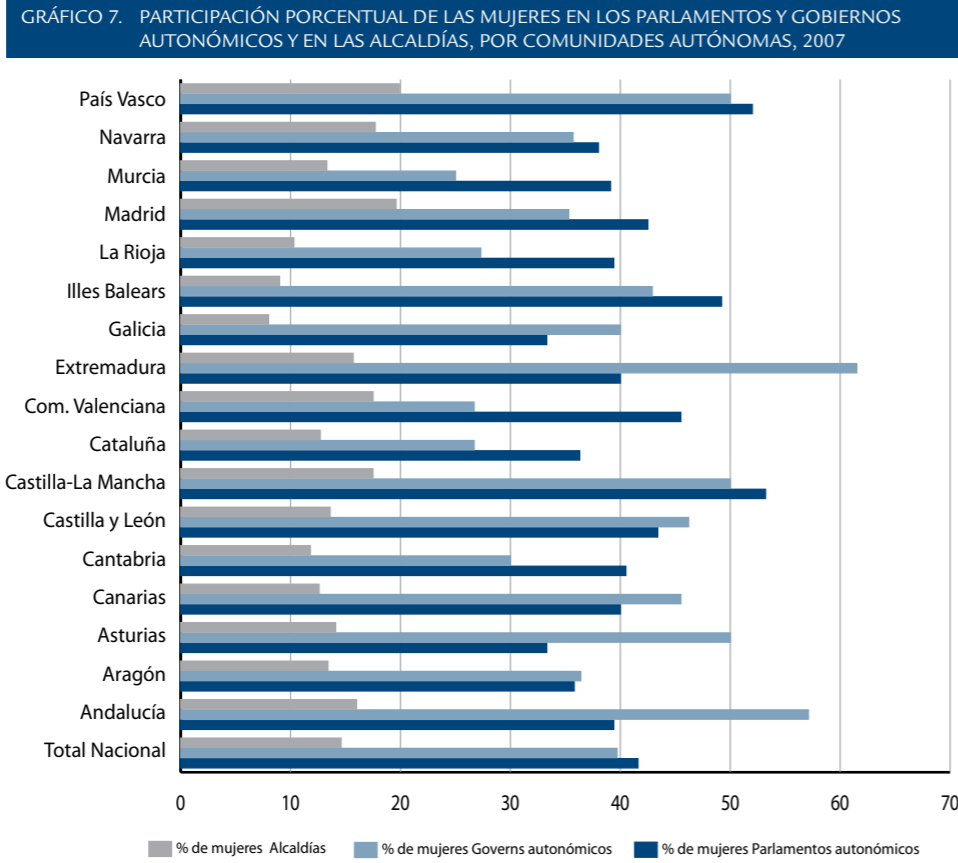
El objetivo de este estudio no es el de revisar la representación de la mujer en las instituciones políticas de nuestra comunidad, sino ahondar en los obstáculos y oportunidades que se le presentan en el mercado laboral. Aún así, no hemos querido dejar de mencionar brevemente este aspecto, porque explica y al tiempo es consecuencia de las dificultades de las mujeres a la hora de participar en el mercado de trabajo y, por lo tanto, de estar presentes en las estructuras de poder económico y político.

En cuanto a su representación en las estructuras de poder económico local, a la hora de redactar este informe no se dispone de información suficiente para realizar un análisis riguroso de su representación en las presidencias y consejos de directivos de las mayores empresas regionales. Esperamos que, de cara al próximo informe, sea posible ofrecer una aproximación más amplia y precisa sobre esta cuestión.

En lo que concierne a su representación política, la tabla 15 del anexo muestra para las diferentes comunidades autónomas el porcentaje relativo de mujeres en los parlamentos regionales, gobiernos autonómicos y alcaldías españolas. Como se puede observar, en el Parlamento de las Islas se había alcanzado el equilibrio de cargos representados por hombres y mujeres (49,2%) y se estaba cerca en las Consejerías del Gobierno (42,9%). En los dos supuestos se supera la media nacional, alrededor del 41% y 39% respectivamente. Téngase en cuenta que Illes Balears fue la primera comu-

La tasa de abandono escolar prematuro es inferior para las mujeres que para los hombres. Las mujeres isleñas también superan a los hombres en lo que concierne a las tasas brutas de graduación en estudios universitarios

En las Islas tan sólo un 9% de las alcaldías en 2007 eran encabezadas por mujeres. La media nacional era del 14%. En el ranking de dicho año somos la segunda comunidad autónoma con menor porcentaje relativo de representación femenina en los municipios

Fuente: elaboración propia, a partir de datos estadísticos de varias fuentes, publicadas por el Instituto de la Mujer del Ministerio de Igualdad.

nidad autónoma en desarrollar una ley de paridad electoral, promulgada en el año 2002.

Pero en las alcaldías, donde no se ha aplicado ninguna normativa reguladora ni consensado una estrategia política global, la diferencia de peso entre ambos sexos es muy notable. En las Islas tan sólo un 9% de las alcaldías eran encabezadas por mujeres, frente a una media nacional del 14%. De hecho, en el

ranking de dicho año 2007 somos la segunda comunidad autónoma con el menor porcentaje relativo de representación femenina en los municipios, sólo por detrás de Galicia. Si, como se afirma habitualmente, los ayuntamientos son las instituciones que, por su cercanía, mejor reflejan los intereses ciudadanos y mayor influencia tienen sobre sus usos cotidianos, la igualdad de género no forma parte de ninguno de ambos en las Balears.

4. INDICADORES DE ACTIVIDAD, DE OCUPACIÓN Y DE PARO DE LAS MUJERES BALEARES

4.1 EVOLUCIÓN DE LA POBLACIÓN FEMENINA INACTIVA Y ACTIVA

La tabla 16 del anexo muestra, según los datos de la encuesta de población activa (EPA-INE), la evolución de la población total, activa, ocupada y parada por sexos desde el primer trimestre de 2007 al segundo de 2008.

Si se realiza la media de 2007, se obtiene un total de 194.700 mujeres inactivas y de 111.575 hombres inactivos. Las mujeres suponen entonces el 63,6% del total de población inactiva. Por otro lado, sobre el total de la población mayor de 16 años, la tasa media de inactividad femenina se sitúa casi 20 puntos por encima de la masculina: 45,6% frente al 26,3%.

De otro lado, en este último trimestre de 2008 se registran 248.100 mujeres en situación de actividad y las restan-

tes 189.500 están, por lo tanto, laboralmente inactivas. En comparación, se registran en el mismo trimestre 325.400 hombres activos y 110.900 inactivos.

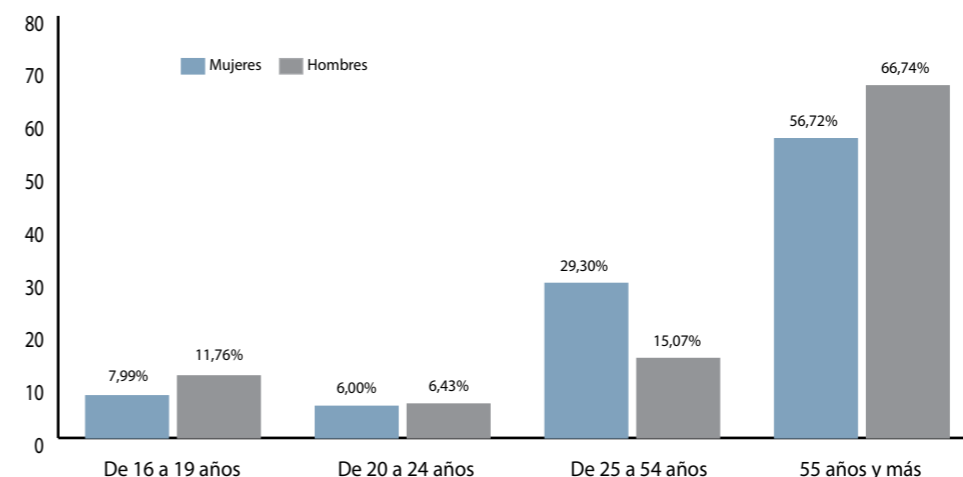
Para evitar los efectos de la estacionalidad, se compara esta cifra con la del mismo período de 2007, cuando se registraban 185.600 mujeres inactivas. El incremento interanual es del 2,1%, equivalente a 3.900 mujeres inactivas más. El crecimiento es ligeramente inferior al de los hombres inactivos (2,5%) y mucho menor a la variación interanual del segundo trimestre de 2007 vs. 2006 (4% para las mujeres y 5,2% para los hombres inactivos).

Si se desglosan los grupos de edad de las personas inactivas por sexos y su distribución porcentual (véase tabla 17 del anexo), se observa que en el grupo de edad entre 25 y 54 años las mujeres suman el 77% del total de in-

En 2007 se ha dado una media de 194.700 mujeres inactivas y 111.575 hombres inactivos. Las mujeres suponen el 63,6% del total de la población inactiva

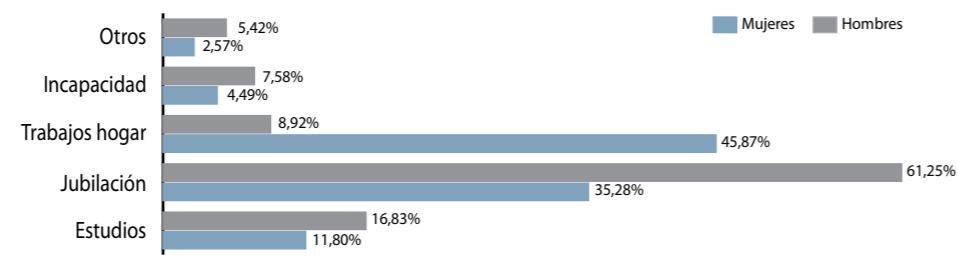
En el grupo de edad de entre 25 y 54 años las mujeres suman el 77% del total de inactivos

GRÁFICO 8. POBLACIÓN INACTIVA DE LAS ILLES BALEARS POR SEXO Y GRUPO DE EDAD, MEDIA 2007

Fuente: elaboración propia a partir de datos del INE, EPA

GRÁFICO 9. PORCENTAJE DE MUJERES INACTIVAS DE LAS ISLAS BALEARES, SEGÚN LA SITUACIÓN DE INACTIVIDAD AUTOPERCIBIDA, AÑO 2007

Fuente: elaboración propia a partir de datos del INE, EPA

Un 46% de las mujeres inactivas aduce la causa de su inactividad al hecho de tener que cuidar del hogar y los hijos

activos. En los otros grupos de edad su peso porcentual es también superior al de los hombres, pero con menor diferencia (entre el 54% y el 62% según el rango de edad). Visto de otra manera, entre el total de hombres inactivos sólo un 15% tiene entre 25 y 54 años, cuando entre las mujeres inactivas este grupo representa el 29%, casi el doble del ratio masculino.

Al estudiar las causas autopercebidas de inactividad de las mujeres a través de la tabla 18 del anexo se ve que el mayor porcentaje (un 46%) de la población femenina inactiva, de cualquiera edad, aducía como motivo para no trabajar ni buscar empleo dedicarse a tareas de cuidado del hogar y de los hijos, mientras que sólo el 8,9% de los hombres menciona esta causa. Es decir, sobre el total de personas que declaran este motivo de inactividad, 99.275 de media en 2007, las mujeres suponen el 90%: 89.325 personas. En comparación a los datos de 2006, se advierte un aumento de 2 puntos porcentuales de las mujeres inactivas dedicadas a dichas tareas del hogar, mientras que al contrario los hombres han bajado casi 1 punto. Léase que, en este sentido, no parece que avancemos en una distribución equitativa de las cargas familiares.

Pero también debe decirse que, si se comparan los datos de Baleares con los nacionales, tenemos más hombres (4,6% en el conjunto del Estado) y menos mujeres (47,2% para España) in-

activas por esta causa. Como se verá en las páginas siguientes, la actividad femenina es claramente superior en las Islas que en el conjunto nacional.

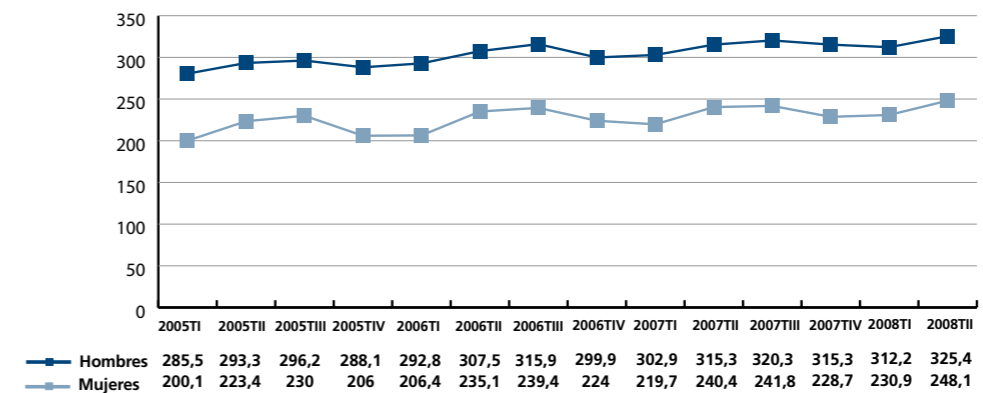
Hay también que destacar que en 2007 el porcentaje de personas que declaran estar laboralmente inactivas por motivos de estudios es superior entre las mujeres (16,8%, cifras absolutas 22.975 mujeres) que entre los hombres (11,8%, 18.775 cifras absolutas). Ya se ha visto antes de que ellas son más constantes en los estudios y que, al contrario, ellos los abandonan más prematuramente para insertarse en el mercado laboral. Con todo, comparados estos porcentajes con los del año anterior, se aprecia que disminuye proporcionalmente casi un punto entre las mujeres para incrementarse entre los hombres.

En cuanto a la población en activo, el gráfico siguiente dibuja su evolución por sexos desde el primer trimestre de 2005. En general, se aprecia que ambos sexos evolucionan de forma creciente en paralelo, manteniendo los hombres una diferencia favorable de 77.500 activos más en el último trimestre analizado. La estacionalidad trimestral, en este sentido, afecta de igual manera a hombres y mujeres.

La media de población activa femenina se sitúa pues en 2007 en 232.650 mujeres frente a 313.450 hombres. Específicamente en el último período de 2008, el total de población activa

La media de población activa femenina se sitúa en 2007 en 232.650 mujeres frente a 313.450 hombres

GRÁFICO 10. EVOLUCIÓN DE LA POBLACIÓN ACTIVA EN LAS ILLES BALEARS, POR SEXOS 1T 2005-2T 2008

Fuente: elaboración propia a partir de datos del INE, EPA

en las Illes Balears asciende a 573.500 personas, mostrando ambos sexos un aumento del 3,2% en relación al mismo trimestre de 2007. En total, las mujeres activas suman 248.100 y el hombres 325.400 activos.

Para el conjunto de 2007, la tasa media de actividad femenina es de 54,44%, mientras que la masculina sube casi 20 puntos más, hasta 73,74%. Debe decirse que la tasa media española para las mujeres es entonces 5,5 puntos inferior a la balear.

En este segundo trimestre de 2008, por los efectos de la estacionalidad, dicha tasa de actividad femenina mejora 2 puntos sobre la media de 2007, hasta 56,7%, muy por encima de la

media española del mismo período (50,25%). Con todo, la diferencia es decreciente en relación a los segundos trimestres de años anteriores, no tanto porque descienda la tasa isleña, sino porque la española aumenta a un mayor ritmo.

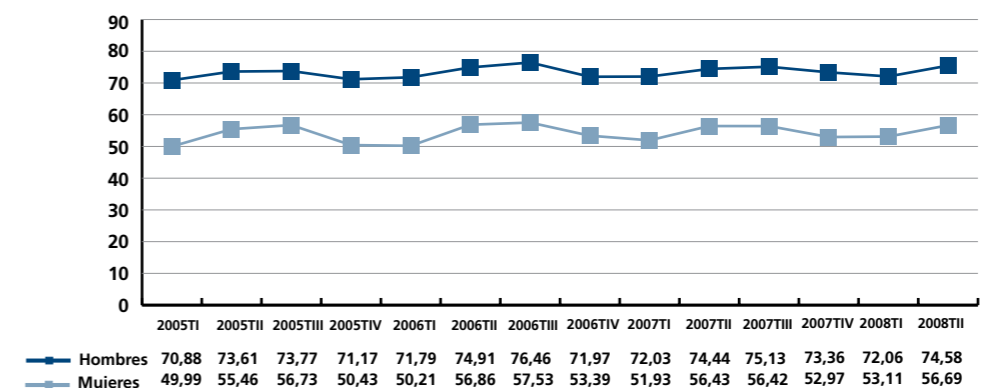
En resumen, en relación al resto de comunidades autónomas españolas y realizando la media del primer y segundo trimestre de 2008, Illes Balears sigue situándose como la primera región por tasa de actividad femenina (54,9%), superada únicamente por la comunidad de Madrid (tasa del 56,2%).

En la tabla 19 del anexo se desglosa la media de 2007 de la población activa por sexos y grupos de edad. En gene-

Para el conjunto de 2007 la tasa media de actividad femenina es de 54,44% mientras que la masculina es del 73,74%

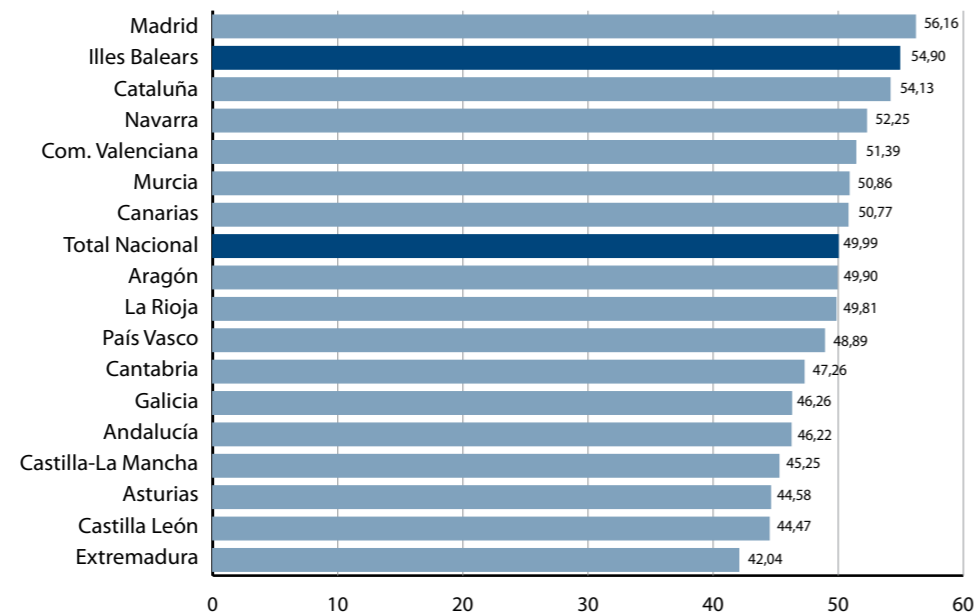
En comparación con el resto de comunidades autónomas, las Islas siguen situándose como la primera región por tasa de actividad femenina, superada únicamente por Madrid (56,2%)

GRÁFICO 11. EVOLUCIÓN DE LA TASA DE ACTIVIDAD FEMENINA Y MASCULINA EN LAS ILLES BALEARS, 1T 2005- 2T2008

Fuente: elaboración propia a partir de datos del INE, EPA

GRÁFICO 12. RANKING DE COMUNIDADES AUTÓNOMAS POR TASA DE ACTIVIDAD, MEDIA 1º Y 2º TRIMESTRE DE 2008

Fuente: elaboración propia a partir de datos del INE, EPA

El 42,6% de la población activa de las Baleares en el 2007 eran mujeres. De la población activa de entre 16 y 19 años, el 38,1% son mujeres

ral, una mayoría de la población activa masculina y femenina tiene entre 25 a 54 años (77% y 78%, respectivamente).

Por rangos de edad, las mayores diferencias aparecen entre los jóvenes de 16 a 19 años, donde las mujeres presentan una menor participación (38,1%) y entre los mayores de 55 años, cuando de nuevo su presencia baja al 34,9%. Ya se ha visto que las jóvenes permanecen más tiempo que ellos estudiando, hecho que explica su mayor tardanza para incorporarse a la actividad laboral. En cuanto al grupo de mayores de 55 años, corresponde a una generación donde las mujeres asumían en mayor medida el rol de amas de casa, dejando en manos de los hombres el trabajo remunerado.

4.2 EVOLUCIÓN DE LA POBLACIÓN FEMENINA OCUPADA

El 2007 presenta una media de 212.850 mujeres ocupadas sobre su total de población activa

La ya mencionada tabla 16 del anexo detalla la población femenina y mas-

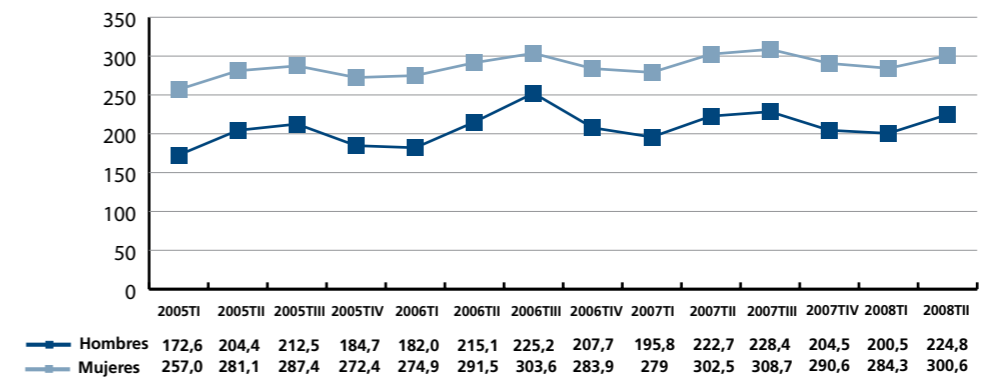
culina ocupada en los cuatro trimestres de 2007 y en el primer y segundo trimestre del 2008.

En conjunto, el 2007 presenta una media de 212.850 mujeres ocupadas sobre su total de población activa y, avanzando al segundo semestre de 2008, 224.800 mujeres ocupadas. En relación al mismo trimestre de 2007, la población femenina ocupada ha aumentado en 2.100 personas, mientras que la masculina ha disminuido en 1.900 personas -atribuibles fundamentalmente al creciente desempleo generado en el sector de la construcción, como se verá más adelante.

El gráfico 13 muestra cómo en los últimos años la evolución de la población ocupada de ambos sexos ha progresado en paralelo, si bien reflejando la típica estacionalidad balear, con una diferencia favorable casi constante de cerca de 20 puntos para los hombres.

Efectivamente, la tasa media de ocupación en el 2007 fue para ellos de

GRÁFICO 13. EVOLUCIÓN DE LA POBLACIÓN OCUPADA EN LAS ILLES BALEARS, POR SEXO, 1T 2005 - 2T 2008

Fuente: elaboración propia a partir de datos del INE, EPA

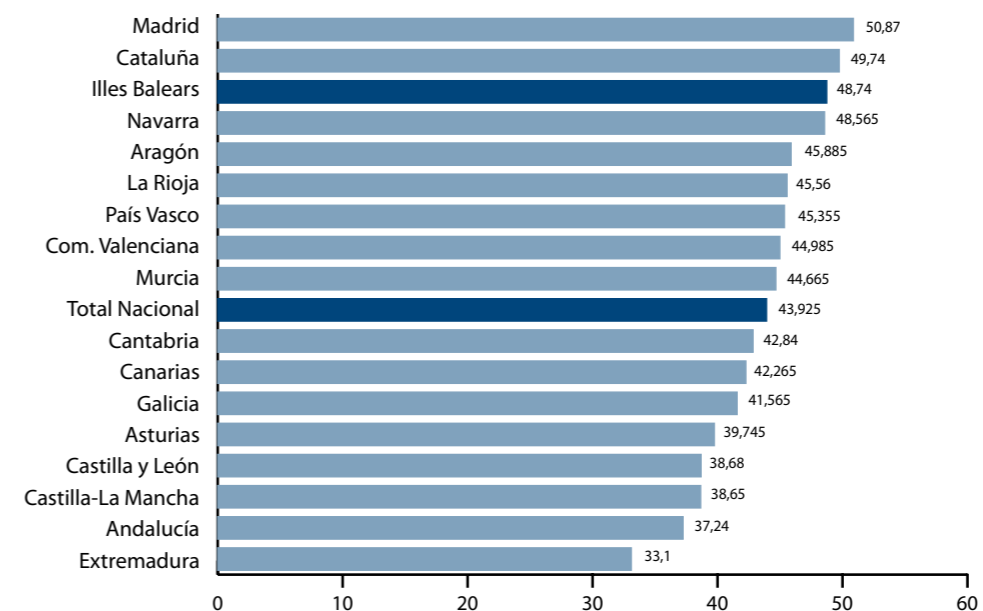
69,4%, mientras que ellas apenas alcanzaron una tasa de 50%. Ya en el segundo trimestre de 2008, cuando comienza a activarse nuestra economía turística, la tasa femenina de ocupación asciende ligeramente hasta el 51,37%, mientras que la de los hombres baja a 68,9%. Debe tenerse en cuenta, en este último dato, el mencionado aumento del desempleo en el sector de la construcción, que afecta mayoritariamente a los hombres. Y a su vez, como se verá más

adelante, el alto grado de ocupación femenina en servicios, el sector que más se desarrolla durante la temporada turística. En todo caso, la diferencia entre ambos sexos apenas disminuye.

Aún así, realizando una media del primer y segundo trimestre de 2008, Illes Balears presenta la tercera mejor tasa de ocupación femenina de España, 5 puntos por encima de la media situada en 43,9%.

Realizando una media del primer y segundo trimestre de 2008, las Islas Baleares presentan la tercera mejor tasa de ocupación femenina de España, 5 puntos por encima de la media

GRÁFICO 14. RANKING DE COMUNIDADES AUTÓNOMAS POR TASA DE OCUPACIÓN, MEDIA 1º Y 2º TRIMESTRE DE 2008

Fuente: elaboración propia a partir de datos del INE, EPA

Las mayores tasas de ocupación se concentran en los dos niveles de educación secundaria

Si se desagrega la población media ocupada en 2007 por grupos de edad (véase la tabla 20 del anexo), se observa cómo las mujeres presentan menores porcentajes de participación en todos los tramos de edad, con picos mínimos entre los 16 y 19 años (38,5%) y en el grupo de más de 55 años (34,5%). Es precisamente en este segmento donde su tasa de ocupación cae más bruscamente con respecto a la masculina.

En cuanto al nivel educativo de la población femenina ocupada, la tabla 21 del anexo presenta, para el conjunto del año 2007, la distribución porcentual de los ocupados por sexos. En resumen, las mayores tasas de ocupación se concentran en los dos niveles de educación secundaria (35,1% y 26,1% para la primera y segunda etapa, respectivamente), ambos niveles mayoritarios en la población activa. La diferencia más significativa se da en el nivel de educación superior, cuya tasa media es del 22,7%. Desagregada por sexos, el colectivo de ocupadas presenta un porcentaje superior que el masculino: 26,4% vs. 20% respectivamente.

La EPA permite también analizar el grado de asalarización de las mujeres ocupadas vs. los hombres ocupados. En la tabla 22 del anexo, que recoge la media para 2007, se aprecia que la tasa en el colectivo femenino balear es del 86,7%, 8 puntos porcentuales superior a la masculina. En comparación, la tasa media española se sitúa en 86,5% para ellas y en 79,4% para ellos.

En detalle, las ocupadas por cuenta propia son solo un 31% del total de las 91.700 personas auto-ocupadas, un 26% de los 35.300 empleadores y un 32,5% de los 52.300 empresarios sin asalariados o trabajadores independientes. Este

mismo análisis se realiza en el capítulo de afiliados en el régimen de autónomos, en el que se observa un porcentaje similar de participación femenina. Al contrario, suponen mayoría entre las personas asalariadas empleadas en el sector público (54,3% del total), que ofrece mejores condiciones para conciliar la vida laboral y familiar.

En este mismo sentido se interpreta su mayor presencia en el grupo de ocupados a tiempo parcial. Como muestra la tabla 23 del anexo, el porcentaje de mujeres baleares ocupadas en este segmento fue de 19,3% en 2007, frente al 3,8% masculino. Comparadas estas cifras con las del año 2005, se advierte que la diferente participación de ambos sexos en este tipo de jornada apenas ha disminuido 1,5 puntos porcentuales.

En los próximos apartados de ocupación y contratación registrada se analizará con mayor detalle su concentración en el sector de servicios y la baja cualificación que caracteriza los puestos de trabajo que tienden a ocupar. Con todo, en la tabla 24 del anexo –elaborada a partir de datos de la EPA para el conjunto del 2007– puede observarse que entre los ocupados asalariados, las mujeres baleares muestran una mayor concentración en las ocupaciones relacionadas con los servicios de restauración, personales y de venta en comercios (28,1%, con una diferencia sobre los hombres de más de 15 puntos), en puestos que no requieren cualificación (22,9%, casi 14 puntos por encima de ellos) y en puestos administrativos (18,9%, esta vez con 12 puntos de diferencia). Por contra, su peso relativo en puestos directivos es casi cuatro puntos inferior al peso masculino (6,8% vs. 10,5% respectivamente).

Si se comparan estos ratios femeninos con los del conjunto del Estado, se ad-

vierte que las mujeres baleares superan las cifras nacionales con diferencias de entre 4 y 3 puntos en cuanto a su ocupación en las categorías de administrativos, puestos de baja cualificación y servicios de restauración y personales. Por el contrario, tienen menor presencia que las nacionales entre los profesionales científicos e intelectuales y los técnicos de apoyo (entre 6 y 3 puntos menos respectivamente). Como ya se ha visto en el capítulo de formación, los jóvenes baleares de ambos sexos abandonan los estudios antes que la media de los jóvenes españoles, y en consecuencia este hecho se refleja en su progreso profesional.

En cambio, un aspecto positivo en cuanto a la integración de las mujeres en el mercado laboral balear es su tasa de temporalidad, que en 2007 fue del 27,5%, ligeramente inferior a la masculina (30,1%) y a la femenina nacional (33,1%), según muestra la tabla 25 del anexo. Además, en relación a su progresión desde 2005, la tasa de temporalidad femenina ha disminuido en mayor grado que la masculina (4,7% vs. 2,7% respectivamente). Este aspecto volverá a desarrollarse en el capítulo de contratación registrada a través del SOIB.

4.3 EVOLUCIÓN DE LA POBLACIÓN FEMENINA EN PARO

Siguiendo con los datos proporcionados por la EPA, en el conjunto de 2007 se registró un promedio de 19.850 mujeres paradas, frente a 18.275 hombres. En relación a la media del 2006, el colectivo parado femenino ha aumentado en un 6%, mientras que el masculino lo hizo en mucha mayor medida: un 17,7%.

En el segundo trimestre de 2008, el primer colectivo arrastra ya a 23.300

personas, mientras que el segundo anota una cifra de 24.800 (véase tabla 16 del anexo). Si se calcula la variación interanual de este último periodo, se aprecia que los hombres parados casi se han duplicado, mientras que las mujeres desempleadas se han incrementado en un 31%. En resumen, la creciente evolución del desempleo está afectando en mayor grado a los hombres que a las mujeres trabajadoras, debido a la concentración éstas en el sector servicios, afectado en menor grado por la actual desaceleración económica.

El gráfico 15 dibuja la evolución de la población desempleada de ambos sexos desde el primer trimestre de 2005. Se observa así que las diferencias favorables a los hombres han ido disminuyendo progresivamente, hasta ser superar en volumen al colectivo femenino en el segundo trimestre de 2008.

Sin embargo, en términos relativos, la tasa media de paro de las mujeres baleares fue en 2007 de 8,6% frente a la masculina de 5,8%. Para este primer semestre de 2008, la tasa media de paro femenina se sitúa en 11,3%, frente al 8,3% de la masculina. En conclusión, los hombres siguen presentando una diferencia a su favor de 3 puntos en términos de incidencia del desempleo sobre su total de población activa.

Si se comparan estas cifras con la actual tasa media de desempleo femenino en España (12,1%), Illes Balears se sitúa muy cerca de ésta, en décima posición en el ranking regional.

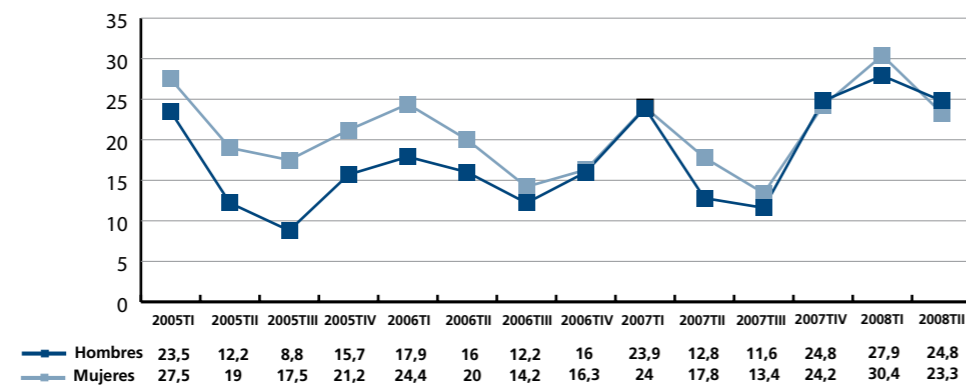
Por grupos de edad, destacan las paradas de 20 a 24 años, que constituyen el 60,3% en este grupo (véase la tabla 26 del anexo). También en el siguiente rango de 25 a 54 años las mujeres son mayoría, aunque la dife-

La tasa de temporalidad femenina fue en 2007 de 27,5% ligeramente inferior a la masculina, del 30,1%. Además, la femenina ha disminuido en mayor medida desde 2005

La creciente evolución del desempleo está afectando en mayor grado a los hombres que a las mujeres trabajadoras, debido a la concentración de éstas en el sector servicios

En el primer semestre de 2008 la tasa media de paro femenina se sitúa en 11,3% frente al 8,3% de la masculina. En 2007 fueron de 8,6% y 5,8% respectivamente

GRÁFICO 15. EVOLUCIÓN DE LA POBLACIÓN DESEMPLEADA EN LAS ILLES BALEARS, POR SEXO, 1T 2005 - 2T 2008

Fuente: elaboración propia a partir de datos del INE, EPA

rencia con el colectivo masculino desciende notablemente: 52,8%.

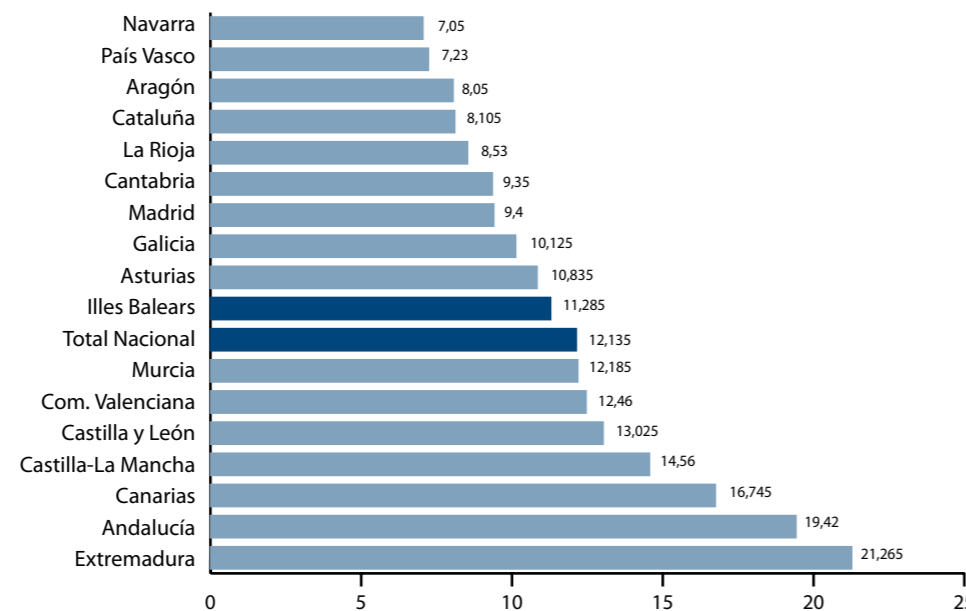
Si se analiza su nivel de estudios, se observa que, en correspondencia con los datos analizados sobre la población ocupada, para el conjunto de la población la tasa de paro menor está relacionada con un mayor nivel de estudios: 12% entre las personas con educación superior. Sin embargo, el porcentaje de desempleadas en este nivel es también mayor: 17,7% para

ellas frente a un 6,1% para los hombres (véase la tabla 27 del anexo).

4.4. EVOLUCIÓN DE LA AFILIACIÓN FEMENINA EN LA SEGURIDAD SOCIAL

La cifra media de afiliados a la Seguridad Social fue en 2007 de 455.690 personas, sumando las mujeres 196.476 personas, un 43,1% sobre el menciona-

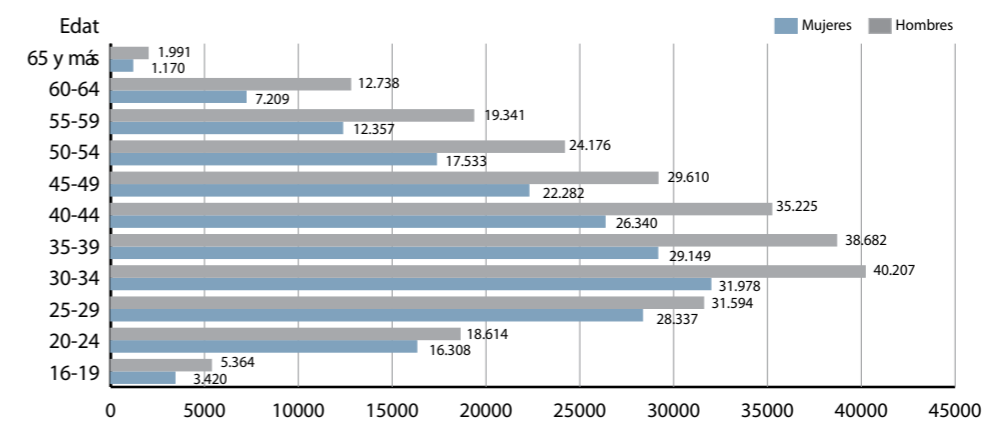
GRÁFICO 16. RANKING DE TASAS DE PARO FEMENINO POR COMUNIDADES AUTÓNOMAS, MEDIA 1ER Y 2º TRIMESTRE DE 2008

Fuente: elaboración propia a partir de datos del INE, EPA

Del total de la media de afiliados a la Seguridad Social en 2007 un 43,1% fueron mujeres

GRÁFICO 17. AFILIADOS POR SEXO Y GRUPO DE EDAD, EN LAS ILLES BALEARS, MEDIA DEL PRIMER SEMESTRE 2008

Fuente: elaboración propia a partir de datos de la Tesorería General de la Seguridad Social

do total. Respecto a la media registrada en 2006, la ocupación del colectivo femenino aumentó un 3,9%, un punto más que el masculino (2,8%).

En cuanto a su avance en el primer semestre de 2008, los datos desglosados mes a mes aparecen en las tablas 28 y 29 del anexo. En promedio, se registran 196.100 afiliadas, manteniéndose inalterada su participación porcentual del 2007 (43,2%).

Si se compara la media de afiliados de este primer semestre de 2008 con el anterior de 2007, se aprecia un crecimiento global de la ocupación femenina del 2,3%, frente a una variación insignificante en el colectivo masculino (0,1%).

El mayor incremento interanual del empleo se ha producido en el régimen general (+2,4%), que agrupa a 159.224 afiliadas de media en este semestre, seguido del autónomo (+7,7%), con 28.466 autoocupadas. Al contrario, el mayor descenso porcentual aparece en el régimen agrario (-70,4%), en que las afiliadas han pasado de las 1.632 registradas entre enero y junio de 2007 a las 484 actuales de media.

Cabe anotar que este descenso en el régimen agrario ha afectado en mucha menor medida a los hombres (-35,4%).

Ellos también han aumentado un 6,1% en el régimen de autónomos –parece que, dadas las dificultades para emplearse como asalariados, ambos sexos han optado por el transvase a este régimen- y, curiosamente, un 8,8% en el del hogar –aunque aún suman solamente el 15,6% de su total de cotizantes.

Analizando la población ocupada en este primer semestre de 2008 (véase tabla 30 del anexo) por grandes grupos de edad, se observa que entre los menores de 30 años las mujeres suponen un 46,4%, porcentaje que desciende a partir de esa edad hasta un 42,3%. En detalle, el peso relativo del colectivo femenino es menor en el grupo de 16 a 19 años, con una tasa del 39% –etapa en la que ellas permanecen estudiando mientras los jóvenes desisten para incorporarse al mercado laboral-, y en el grupo de los mayores de 55 años, donde suman un 38,7% sobre el total. Es específicamente en el rango de 20 a 29 años, una vez terminada la etapa de estudiantes y antes de iniciarse como madres, cuando su porcentaje sobre el total de afiliados es mayor: 47%. El cuidado de los hijos y las labores domésticas siguen siendo, como se ha visto, vectores de la desigualdad de género que influyen en este resultado.

De la población ocupada en el primer semestre de 2008, se observa que entre los menores de 30 años las mujeres suponen el 46,4%, porcentaje que desciende a partir de esa edad hasta un 42,3%. Entre los 20 y 29 años, es cuando el porcentaje de mujeres sobre el total de afiliados es mayor (47%)

El 81% de las mujeres afiliadas, se concentran en el régimen general, en el primer semestre de 2008

La misma tabla muestra que donde ha descendido con más fuerza la ocupación femenina -y la general- respecto al mismo semestre de 2007 es entre los jóvenes menores de 30 años y más especialmente entre los de 16 a 19 años (-10,7% para ellas y -11,6% para ambos sexos). La desaceleración económica afecta pues de modo más notorio al segmento de edad en el cual el nivel de formación es menor y, por contra, mayor la tasa de temporalidad (45% de media en 2007 vs. 28,9% para el total de la población ocupada balear).

Volviendo a los datos de las tablas 28 y 29 del anexo que desglosan la distribución de los afiliados y afiliadas por regímenes de cotización, se observa que ellas tienden a concentrarse en mayor medida que los hombres en el régimen general (81% de las mujeres vs 75% del total de hombres en el primer semestre de 2008) y se afilian menos como autónomas (14% vs. 23%, respectivamente). Sobre el total de cada régimen, las mujeres destacan como el 84% de las ocupadas en el régimen del hogar, el 45% del general y el 32% de los autónomos.

Esta escasa participación femenina en el auto-empleo, que también se ha analizado a través de la EPA-INE, apenas ha variado en los últimos años. La tabla 31 refleja su presencia absoluta y porcentual en este régimen de afiliación desde el año 2.000: a día de hoy, apenas ha crecido 1,3 puntos. Efectivamente, según los datos de la Asociación de Joves Empresarís, apenas un 14,3% de sus asociados son mujeres.

4.5 EVOLUCIÓN DE LA CONTRATACIÓN FEMENINA REGISTRADA (SOIB)

Según muestra la tabla 32 del anexo, el año 2007 se cerró en las Illes Balears con un total de 440.643 contrato, de

los cuales un 45% correspondieron a mujeres trabajadoras. En relación al año anterior, el colectivo femenino registró un decremento total del -0,4%, mientras que el masculino creció en 0,6%. En ambos grupos el tramo de jóvenes menores de 25 años mostró la evolución más negativa, mientras que el de mayores de 45 años disfrutó del mayor aumento interanual de entre el 4% (hombres) y el 7% (mujeres).

Por islas (véase tabla 33 del anexo), Mallorca concentró en 2007 la contratación del 79,7% de mujeres; Menorca, el 7,6%; Eivissa, el 11,5% y finalmente Formentera el 0,4%. Para un análisis en detalle de la contratación por islas y sexos en 2007, véase nuestra anterior publicación *El 2007, illa per illa. Informe sobre el Mercat de Treball de les Illes Balears* de abril 2008.

En este primer semestre de 2008, el total de contratación ha ascendido a 221.755 contratos, manteniéndose el 45% de participación femenina visto para 2007. Si se comparan estas cifras con las del primer semestre de 2007, se aprecia que la contratación femenina ha caído globalmente en -6,8%, casi tres puntos menos que la masculina (-9,7%). En este primer semestre de 2008 el segmento de población joven está sufriendo especialmente la disminución de la contratación generada por la desaceleración económica actual. En detalle, el colectivo masculino menor de 25 años señala una variación interanual del -16,3% y el femenino del -14,3%.

En cuanto al tipo de contrato (véase tabla 34 del anexo), tanto en el año 2007 como en el primer semestre de 2008, las mujeres presentan mejores porcentajes en la modalidad de indefinido: un 15,3% en 2008 frente al 13,7% para el colectivo masculino. Respecto al primer semestre de 2007, baja la contratación en cada una de

las modalidades, siendo la indefinida la que presenta los menores descensos (-8,9% para los hombres y -6,1% para las mujeres).

Dentro del grupo de contratos temporales (tabla 35 del anexo), un 50,2% de los contratos a mujeres tienen una duración igual o inferior a tres meses y un 30,3% de entre 3 y 12 meses. Es decir: ocho de cada diez contratos temporales registrados durante el primer semestre de 2008 correspondientes al colectivo femenino tienen una duración inferior a doce meses. Los contratos del colectivo masculino presentan una duración mayor: un 38,2% ofrecen una duración igual o inferior a tres meses y un 25% de entre 3 y 12 meses.

Como ya se ha visto en capítulos anteriores, el sector de mayor contratación (véase tabla 36 del anexo) para las mujeres es, en los tres períodos analizados, servicios (96%), específicamente comercio (16,4% sobre el total de servicios) y hostelería (37,1%, también sobre servicios), según datos del primer semestre de 2008. Si se comparan con los del primer semestre 2007, se aprecia que la contratación femenina ha descendido significativamente tanto en comercio (-7,3%) como en hostelería (-4,1%).

Por el contrario, la contratación de hombres se reparte entre servicios (61% en 2007) y construcción (33% en 2007), principalmente. De aquí que presente mayores variaciones interanuales en relación al primer semestre de 2007 debido al fuerte descenso (17,4%) del sector de la construcción.

Durante el año 2007 el 28,4% del total de contratos registrados a mujeres en Baleares fue para mujeres extranjeras. Durante el primer semestre de 2008 este porcentaje se sitúa en el 31,2%. Respecto a los primeros seis

meses de 2007, ha bajado el número de contratos entre las mujeres nacionales (-9,1%) y las extracomunitarias (-3,3%) y se ha incrementado la contratación entre las procedentes de la Unión Europea (+2%), sobre todo en actividades comerciales y hoteleras. Si se desagrega la contratación femenina por zona de procedencia y sector económico (tabla 37 del anexo), se aprecia una mayor concentración de las mujeres extranjeras en hostelería: un 48,5% para las comunitarias y un 45,1% para las extracomunitarias en 2007 sobre el total de contratos en el sector de servicios vs. un 26,3% para las mujeres españolas.

Finalmente, en cuanto a las ocupaciones más contratadas para hombres y mujeres (tabla 38 del anexo), se repite el ranking de años anteriores. Sigue marcándose una fuerte segregación por géneros y los puestos de baja cualificación siguen siendo mayoritarios para ambos sexos. En la mencionada publicación. *El 2007, illa per illa. Informe sobre el Mercat de Treball de les Illes Balears* de abril 2008 se detallan los puestos más contratados para cada sexo isla a isla.

4.6 EVOLUCIÓN DE LAS PERSONAS DEMANDANTES INSCRITAS (SOIB)

La tabla 39 del anexo detalla los demandantes de empleo inscritos en el SOIB en el 2007 y en el primer semestre de 2008. El año 2007 se cerró con 59.874 demandantes, de los que una mayoría (56,1%) eran mujeres. Por islas, Mallorca concentraba el 76% de las mujeres demandantes; Menorca, el 9%; Eivissa el 15% y finalmente, Formentera, el 1% restante. En relación a 2006, se registra un incremento global de 3,1% en las mujeres frente a un 6% en los hombres, sin que se produzcan

El sector de mayor contratación para las mujeres es servicios, específicamente comercio y hostelería

El año 2007 se cerró con 59.874 demandantes, de los que el 56,1% eran mujeres

En el primer semestre de 2008 el total de contrataciones ha ascendido a 221.755 contratos, manteniéndose el 45% de participación femenina visto para 2007

Durante el primer semestre se anota un promedio de 37.955 demandantes mujeres, manteniéndose intacta su distribución por islas

variaciones notables entre las islas. En nuestra anterior publicación *El 2007, illa per illa. Informe sobre el Mercat de Treball de les Illes Balears* de abril de este año puede investigarse con más detalle y para cada una de las islas la distribución por edades de los demandados de ambos sexos en 2007.

En cuanto al avance del primer semestre de 2008, se anota un promedio de 37.955 demandantes mujeres, manteniéndose intacta su distribución por islas. Comparativamente, las mujeres representan un 54,5% del total de demandantes y han aumentado un 7,4% en relación al mismo semestre del año anterior. Por su parte, los hombres demandantes se incrementaron en mucha mayor medida, un 22,9%, hecho relacionable, como se verá en el capítulo siguiente, con la especial incidencia que el desempleo está teniendo en el sector de la construcción.

La tabla 40 del anexo muestra que, como en años anteriores, las mujeres concentran casi exclusivamente sus demandas de empleo en el sector servicios (92%), mientras que los hombres prefieren dividir su búsqueda entre servicios (66%) y construcción (26%), principalmente. Ya se ha comentado en capítulos anteriores esta típica segregación por géneros, por lo que no nos detendremos más ella. En cuanto a las ocupaciones más demandadas por cada uno de los sexos, dado que apenas presenta variaciones interanuales, nos remitimos de nuevo al desglose por islas publicado en *El 2007, illa per illa. Informe sobre el Mercat de Treball de les Illes Balears*.

4.7 EVOLUCIÓN DEL PARO FEMENINO REGISTRADO (SOIB)

Mientras el paro femenino ha crecido un 8% en los seis primeros meses de 2008, el masculino se ha incrementado en un 30%

El año 2007 se cerró en las Baleares con una media de 37.243 personas

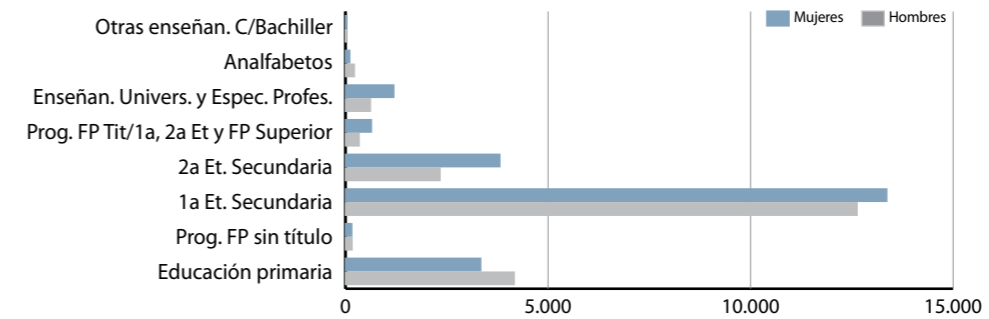
inscritas en el SOIB en situación de paro. De éstas, 20.356 eran mujeres, lo que representa que un 54,7% del total de las personas desempleadas. En los primeros seis meses de 2008, el paro femenino se sitúa de media en 22.624 mujeres: un 52,5% del total de paro registrado.

Respecto al primer semestre de 2007 el paro ha crecido en un 17,4% en las Islas; el 2008 no está siendo un buen año para las magnitudes económicas y la cifra de paro registrado no es una excepción. Este incremento en las cifras de desempleo se muestra desigual para hombres y mujeres: mientras el paro femenino ha crecido en un 8% durante estos primeros seis meses del año, el masculino se ha incrementado en un 30%. En efecto, uno de los sectores económicos más afectados por el aumento del paro es la construcción, donde el colectivo masculino es ampliamente mayoritario.

En cuanto a la distribución de las mujeres desempleadas por islas (tabla 41), guarda patrones similares a la distribución total del paro: un 78,7% del total de ellas residen en Mallorca, un 12,5% en Ibiza, un 8,2% en Menorca y el 0,6% restante en Formentera. Respecto al primer semestre de 2007 el paro femenino ha subido en todas las islas a excepción de Formentera, donde se produce un descenso del 8,2%.

La distribución según grupos de edad (tabla 42) muestra diferencias entre los hombres y las mujeres. El paro masculino es más joven que el femenino. Durante el primer semestre de 2008 el 30,5% de los hombres desempleados son menores de 30 años, porcentaje que disminuye hasta el 28,4% en el colectivo femenino. Un 50,2% de las mujeres en situación de paro tienen entre 30 y 49 años y el 21,4% restante tienen 50 o más años. Res-

GRÁFICO 18. PARO REGISTRADO EN LAS ILLES BALEARNS, POR SEXOS Y NIVEL DE ESTUDIOS, PRIMER SEMESTRE 2008

Fuente: elaboración propia a partir de datos del SOIB

pecto al primer semestre de 2007, el desempleo femenino ha subido sobre todo en los grupos de mayor edad: mientras el número de jóvenes menores de 30 años se ha incrementado en un 4,3%, el grupo de mayores de 50 años lo ha hecho en un 12,7%.

Por sectores económicos, las mujeres se concentran mayoritariamente en servicios: un 90,9% durante el primer semestre de 2008. El resto se reparte del siguiente modo: un 3,4% en el sector de la industria, un 2,6% no han trabajado anteriormente, un 2,5% en el sector de la construcción y el 0,6% restante en el sector agrario. Respecto al mismo período de 2007, el número de mujeres desempleadas ha aumentado en todos los sectores a excepción de la industria, donde se registra un descenso del 2,4%. El sector que presenta el mayor incremento interanual es la agricultura (+47,8%), seguido de la construcción (+16%) -véase tabla 43. En comparación, el número de hombres desempleados sube en todos los sectores económicos, especialmente en la construcción (+63,2%).

Las mujeres desempleadas (tabla 44) presentan un nivel de estudios superior al de los hombres: un 16,8% tiene estudios de segunda etapa de secundaria y un 5,2% estudios universitarios, porcentajes que se reducen a un

11,4% y un 3% respectivamente en el colectivo masculino. Las mujeres jóvenes, como se ha visto, permanecen más tiempo en el sistema educativo debido a su precariedad relativa en el mercado de trabajo: aparentemente, siguen necesitando mayor cualificación para conseguir su promoción laboral y el mismo status que los hombres.

Pese al menor nivel de estudios de las personas en desempleo de Baleares comparado con otras comunidades autónomas, el paro no deja de ser una situación transitoria en las Islas. Como podemos ver en la tabla 45 del anexo, un 69,9% de las personas que se encontraban desempleadas durante el primer semestre del 2008 llevaban inscritas menos de seis meses. No obstante, las mujeres presentan más dificultades para incorporarse al mercado de trabajo: en este colectivo un 19,6% lleva más de doce meses en situación de paro, mientras que en el colectivo masculino este porcentaje se reduce a un 11,7%.

Del total de personas que se encuentran en paro durante los primeros seis meses de 2008, un 24,9% son de origen extranjero. En concreto, 10.740 personas, de las que un 65,6% son de origen extracomunitario y el 34,4% restante provienen de algún país de la Unión Europea. La tabla 46 muestra

Las mujeres desempleadas presentan un nivel de estudios superior al de los hombres

Un 19,6% de las mujeres desempleadas lleva más de 12 meses en situación de paro. Para el colectivo masculino, este porcentaje se reduce a un 11,7%

diferencias significativas por sexo: del total de personas extranjeras desempleadas, un 44,9% son mujeres y un 55,1% son hombres. Según la zona de procedencia, entre los extranjeros procedentes de la Unión Europea las mujeres son mayoría (54,9%), mientras que entre los extracomunitarios solamente representan el 39,7%.

Respecto a 2007 el paro ha aumentado en cada uno de los colectivos estudiados, produciéndose los mayores incrementos entre los hombres extracomunitarios (+58,7%) y entre las mujeres provenientes de algún país de la Unión Europea (+25,5%).

5. INDICADORES DE CONDICIONES DE TRABAJO EN LAS ILLES BALEARS

5.1 SALARIOS

Los últimos datos disponibles en el INE de la Encuesta Anual de Estructura Salarial corresponden a 2005. El objetivo fundamental de esta operación estadística es obtener estimaciones de las ganancias brutas anuales por trabajador clasificadas por tipo jornada, sexo, edad, actividades económicas y ocupaciones.

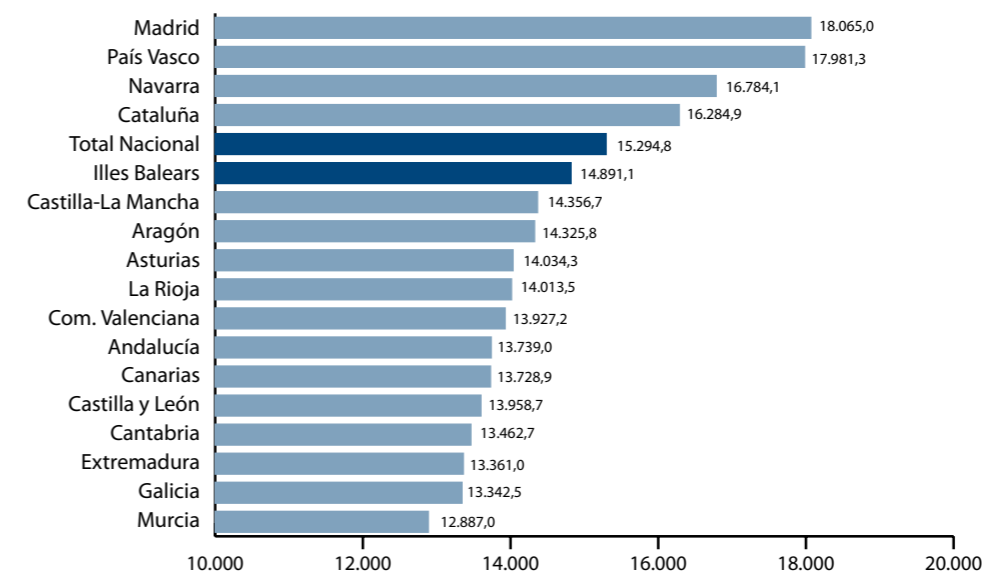
Según los datos del INE el salario medio anual de las mujeres en Baleares en 2005 fue de 14.809 euros mientras que para los hombres ascendió a 18.696 euros. Es decir: las mujeres cobran un 79,3% del salario de los hombres o, dicho de otra manera, los hombres ganan un 26,2% más que las mujeres. En el conjunto de España las diferencias salariales entre hombres y mujeres son todavía más acentuadas: los hombres mejoran un 37,9% el salario femenino.

En el ranking del conjunto de España para el conjunto de la población las Islas se sitúan en décimo lugar entre las comunidades autónomas con menores salarios. Sin embargo, suben a la quinto posición si sólo se comparan los salarios femeninos (gráfico 14), que en Baleares presentan una diferencia de 475,8 por debajo de la media nacional. En efecto, las mujeres baleares ganan un 3,2% menos que la media española, pero las diferencias en el colectivo masculino se acentúan significativamente y sus salarios se sitúan un 12,8% por debajo de dicha media masculina nacional.

Existe una relación positiva entre la edad de los y las trabajadoras y su nivel salarial. Los de mayor edad, los que tienen más antigüedad y los de más experiencia en el puesto de trabajo perciben remuneraciones más elevadas. Las diferencias de salario entre hombres

El salario medio anual de las mujeres en Baleares en 2005 fue de 14.809 euros mientras que para los hombres ascendió a 18.696 euros

GRÁFICO 19. RANKING DEL SALARIO BRUTO ANUAL DE LAS MUJERES, POR COMUNIDADES AUTÓNOMAS, 2005

Fuente: elaboración propia a partir de la Encuesta Anual de Estructura Salarial. INE

Las diferencias de salario entre hombres y mujeres incrementan con la edad. Entre los menores de 25 años los salarios masculinos superan en un 7,5% a los femeninos, mientras que en el grupo de edad de 45 a 54 años la diferencia es del 49,7%

y mujeres también se incrementa con la edad: entre los menores de 25 años los salarios masculinos superan en un 7,5% a los femeninos, mientras que en el grupo de edad de 45 a 54 años la diferencia a favor de los hombres se incrementa a un 49,7% (ver tabla 47 del anexo). Ello se explica en gran medida por la mejor cualificación académica y profesional de las mujeres más jóvenes con respecto a las de mayor edad.

De la misma forma, a más edad, más diferencia salarial se produce entre las Baleares y el conjunto del Estado a favor de este último. El mercado de trabajo de las Islas se caracteriza por su oferta de ocupaciones de baja cualificación: los jóvenes baleares pueden obtener remuneraciones más altas que en otras comunidades autónomas a partir del primer contrato, pero su dificultad para promocionarse y obtener mayores cualificaciones educativas y profesionales provoca que sus sueldos no suban en la misma proporción que en otras zonas del Estado con mercados de trabajo más cualificados.

Los salarios difieren notablemente según los sectores económicos. En el sector industrial se ofrecen mayores salarios que en la construcción y servicios. La fuerte tercerización de la estructura productiva y la baja cualificación requerida en el mercado laboral de Baleares influyen significativamente en las diferencias salariales respecto otras comunidades autónomas. Las mujeres trabajan de forma mayoritaria, como hemos visto, en el sector servicios, por lo cual la diferencias observadas entre Baleares y la media española no son tan acentuadas como en el caso del colectivo masculino.

5.2 ACCIDENTES LABORALES POR SEXO

Durante 2007 se contabilizaron 28.700 accidentes laborales en jornada en las

Baleares, de los cuales 7.322 los sufrieron mujeres, es decir un 25,5% sobre el total de accidentes de trabajo. Los hombres se caracterizan por encabezar los índices de siniestralidad laboral más elevados en todos los grupos de edad. Esto se debe en gran parte a que los hombres se concentran mayoritariamente en empleos relacionados con la construcción, sector especialmente afectado por la siniestralidad laboral (véase la tabla 48 del anexo).

Durante los primeros meses de 2008, se han registrado 12.512 accidentes laborales en jornada. En este caso, el porcentaje para las mujeres disminuye hasta el 24,1%. El perfil de los hombres que sufren un accidente laboral es más joven que el de las mujeres: sólo un 23% de los que han sufrido un accidente laboral es mayor de 45 años, mientras que en el colectivo femenino el porcentaje se eleva al 32,5%.

Respecto al primer semestre de 2007, se observa un descenso en la siniestralidad del 7,2%, especialmente entre los hombres (-8,3%) y los trabajadores más jóvenes (-15,4%).

Del total de accidentes laborales que sufrieron las mujeres en 2007, un 99,8% fueron leves. Los hombres padecen un mayor número de accidentes y son de mayor gravedad: de los 12 accidentes mortales registrados en 2007, 10 de las víctimas eran hombres.

Por sectores económicos, los accidentes de trabajo por sexo obedecen a los patrones de segregación sectorial. Si alrededor del 90% de las mujeres trabajan en el sector servicios, es lógico que el 94,4% del total de sus accidentes en 2007 se concentren en este sector. En cambio, entre el colectivo masculino se caracteriza por una mayor diversificación entre los sectores de la construcción y el servicios (véase tabla 50 del anexo).

6. INDICADORES DE POLÍTICAS ACTIVAS DE IGUALDAD DE OPORTUNIDADES DESARROLLADAS POR LA CONSEJERÍA DE TRABAJO Y FORMACIÓN

A fin de favorecer la igualdad de oportunidades en el ámbito del trabajo y empresarial, así como para promover el desarrollo de la responsabilidad social corporativa entre las empresas baleares, la Consejería de Trabajo y Formación diseña y ejecuta diversas medidas desde las diferentes direcciones generales que la conforman.

De un lado, la Dirección General de Responsabilidad Social Corporativa ha llevado a cabo durante el presente año el estudio *La responsabilitat social empresarial a les Illes Balears*, publicado en formato digital en su sección de la página web de la Consejería de Trabajo y Formación.

Su objetivo era detectar el conocimiento sobre el concepto de responsabilidad social empresarial y conocer la valoración que hacen de éste la ciudadanía de las Islas, los comités de empresas y sindicatos, las empresas y otros grupos de interés.

En resumen, el estudio concluye que la gran mayoría de la ciudadanía de las Baleares (89%) no identifica el concepto de responsabilidad social empresarial (RSE). Pero cuando se le plantea a cuáles son los aspectos que más valoran en una empresa, realizan una clara priorización: la facilitación de la conciliación de la vida familiar y la laboral. El segundo aspecto más valorado es que el personal participe en la toma de decisiones y se tenga en cuenta su opinión, y en tercer lugar, que se

vele por la igualdad entre hombres y mujeres.

Entre quienes forman los comités de empresa el concepto de RSC es sobradamente conocido. Nuevamente la medida de RSE más valorada es facilitar la conciliación de la vida familiar y la laboral. Los sindicatos son especialmente críticos en esta materia; coinciden en que para hablar de responsabilidad empresarial en las Baleares hay que hacer cumplir, en primer lugar y de manera improrrogable, las leyes en materia de riesgos laborales, derechos laborales, igualdad entre hombres y mujeres e integración de personas con discapacidad.

En cuanto al empresariado de las pequeñas y medianas empresas - mayoría en Baleares - los resultados del estudio reflejan el gran desconocimiento que se tiene de él y de los procedimientos para implementarlas. En cambio, las empresas internacionalizadas son las que más aplican estas medidas, básicamente centrándose en la acción social y el patrocinio. Cabe destacar que en las empresas dirigidas por mujeres se muestra un mayor grado de aplicación de todas las medidas de responsabilidad social empresarial comentadas en el estudio.

Los empresarios y empresarias que aplican medidas de RSE reconocen que su interés es una mejora de su imagen y prestigio; además, creen que a medio y largo plazo puede suponer una mayor productividad, al aumentar la satisfacción de sus trabajadores

El 89% de la ciudadanía de las Baleares (89%) no identifica el concepto de responsabilidad social empresarial (RSE)

Los empresarios y empresarias que aplican medidas de RSE reconocen su interés en una mejora de su imagen y prestigio

Destaca el bajo número de hombres que se acogieron a las ayudas de reducción de jornada o excedencias voluntarias para el cuidado legal de un menor de 0 a 8 años o por tener a su cargo a personas discapacitada inactiva o para la atención directa a un familiar

y trabajadoras. El empresariado utiliza en fin las medidas de RSE como herramienta para retener y fidelizar a su capital humano.

En conclusión, el estudio demuestra que no hay coincidencia entre la principal demanda que realizan la ciudadanía y los comités de empresa de un lado; y las medidas aplicadas por el empresariado del otro. Si los primeros optarían por priorizar la conciliación de la vida familiar y la laboral, las medidas más aplicadas se relacionan con la formación, quedando la conciliación en quinta posición entre las prioridades del empresariado. En realidad, las confederaciones empresariales de Baleares, CAEB y PIMEM reconocen la dificultad a la que se enfrenta el sector de servicios para llevar a cabo medidas de conciliación a causa de la estacionalidad que sufren las empresas de Baleares –especialmente las pequeñas empresas.

Para informar y formar sobre éstas y otras medidas relacionadas con el fomento de la igualdad de género, la Dirección General de RSC ha previsto el desarrollo durante 2008 de diversas jornadas, cursos de post-grado, pràcticums, ferias y congresos. En detalle, en septiembre comenzarán en Mallorca dos cursos de formación sobre RSE dirigidos a periodistas y pequeñas empresas. En octubre se inaugurará un curso de liderazgo de mujeres en economía y un post-grado sobre RSE y Planes de Igualdad, finalizando con un congreso sobre Responsabilidad Social Corporativa en las pymes. Las tres actividades descritas tendrán lugar en Mallorca. Durante el mes de noviembre cabe destacar el inicio de varios cursos sobre RSE y planes de igualdad en las empresas que se desarrollarán en Malloca, Menorca e Eivissa. Finalmente, en diciembre debe organizarse en Mallorca una feria titulada *Dones Gestionant*.

De otro lado, la Dirección General de Trabajo convoca anualmente ayudas públicas destinadas a fomentar la conciliación de la vida laboral y familiar, mediante las cuales se pretende dar apoyo a los trabajadores y trabajadoras que reduzcan su jornada de trabajo o que pasen a la situación de excedencia voluntaria para atención de hijos u otras personas dependientes en los términos previstos en los artículos 37.5 y 46.3, respectivamente, del Estatuto de los Trabajadores, así como fomentar la contratación de trabajadoras para substituir al personal en situación de reducción de jornada o de excedencia voluntaria. El número total de beneficiarios durante 2007 ha sido de 926 personas y su importe total de 1.198.216,40 €.

Esta línea de subvención se ha concedido en toda la comunidad autónoma con una incidencia desigual entre las cuatro islas: un 82,3% de los beneficiarios procedía de Mallorca, un 11,6% de Menorca y el 6,1% restante de las Pitiüses (véase tabla 51 del anexo). De entre las diversas posibilidades que ofrecía la subvención, la más solicitada ha sido para el cuidado de menores de un año de edad (un 47,4%); y la menos solicitada, la ayuda para empresas que contrataran a mujeres desempleadas a fin de substituir a las personas que hubieran reducido su jornada (véase tabla 52 del anexo).

Destaca significativamente el bajo número de hombres que se acogieron a estas ayudas de reducción de jornada o excedencias voluntarias para cuidado legal de un menor de 0 a 8 años o por tener a cargo una persona discapacitada inactiva o para la atención directa a un familiar. De los 926 beneficiarios únicamente 13 eran hombres (un 1,4%).

Otra ayuda gestionada por esta Dirección General de Trabajo es el fomento de la auto-ocupación de trabajadores desempleados mediante la concesión de subvenciones para el establecimiento como trabajador autónomo, subvenciones financieras sobre préstamos, subvenciones para asistencia técnica y subvenciones para formación. La cuantía de las subvenciones dirigidas al establecimiento como autónomo y las financieras se fijan en atención a los diferentes colectivos: personas desempleadas en general, jóvenes de 30 años o menores, mujeres, personas con discapacidad y mujeres víctima de violencia de género. En el 2007 se presentaron 256 solicitudes y se concedieron 176 subvenciones, con un importe de 1.130.517,62 €. Del total de beneficiarios de las subvenciones por auto-ocupación cabe destacar que un 48,3% eran mujeres (véase tabla 53 del anexo).

También la Consejería de Trabajo y Formación, a través del Servei d'Ocupació de les Illes Balears (SOIB), ha realizado por primera vez una convocatoria dirigida a las corporaciones locales con un presupuesto de dos millones de euros. Su objetivo es contratar trabajadores desempleados para la realización de obras y servicios de interés general y social en materia de conciliación de la vida familiar y la laboral. Estas ayudas servirán para llevar a cabo el *Plan Concilia*, una iniciativa del Govern de les Illes Balears que tiene como fin poner a disposición de los trabajadores y de las trabajadoras de las Illes Balears –preferentemente de la hostelería– un total de 9.338 plazas gratuitas de escuelas de verano para conciliar las obligaciones profesionales y las familiares en esta época del año. En Menorca se han presentado todos los ayuntamientos y se prevé ofertar 2.365 plazas para este verano. También se han presen-

tado todos los ayuntamientos de Eivissa y dos proyectos de Formentera, por lo que en las Pitiüses se estiman 2.400 plazas para niños en escuelas de verano. Finalmente, en Mallorca 27 ayuntamientos han presentado solicitud, previéndose la creación de aproximadamente 4.600 plazas para las escuelas de verano y los proyectos de Tercera Edad. Se prevé la contratación de aproximadamente 400 técnicos especialistas (monitores de tiempo libre, directores, socorristas, etc.) para llevar a cabo todos los servicios previstos.

La Dirección General de Salud Laboral, por su parte, tiene previsto publicar en noviembre de este año una guía de género y prevención cuya finalidad es el diseño y aplicación de campañas específicas en sectores feminizados, en aquellos que presenten mayor riesgo para la salud de la mujer y que fomenten la prevención del acoso por razón de género.

Finalmente, cabe destacar el programa *Posa't a Prova*, que este año se plantea dos objetivos: en primer lugar, mejorar las condiciones laborales de los jóvenes de las Islas mediante la realización de prácticas formativas en empresas. Este programa está dividido en dos actuaciones: becas de dos a tres meses de verano para mejorar la ocupabilidad de estudiantes universitarios o de ciclos formativos; y becas de seis a doce meses para mejorar la ocupabilidad de titulados, universitarios o de formación profesional y trabajadores en activo ya incorporados al mercado de trabajo. En 2008 la convocatoria se ha restringido como proyecto piloto a Eivissa y Formentera, donde 62 estudiantes ya han empezado las prácticas. Su perfil es el siguiente: 30 son mujeres y 32 son hombres, un 32,2% son menores de 20 años, un 58,1% tienen entre 20 y

En 2007, del total de beneficiarios de las subvenciones por auto-ocupación un 48,3% eran mujeres

24 años y el 88,8% realiza las prácticas en la misma isla de Eivissa. Este plan de becas se hará extensivo en 2009 a los estudiantes de Menorca y el 2010 a los de Mallorca.

En segundo lugar, *Posa't a Prova* establece también ayudas dirigidas a quienes hayan abandonado la formación reglada prematuramente y deseen reincorporarse bien mediante las pruebas de acceso a la universi-

dad para mayores de 25 años, bien a través de los exámenes de acceso a la formación profesional. En ambos casos, acreditando la matriculación en el curso elegido, pueden solicitar una subvención de 600 euros como ayuda para el pago de dicha matrícula y libros. La convocatoria de 2008, que se publicará en las próximas semanas, se dirigirá también a Eivissa y Formentera, en aplicación de los mismos criterios piloto mencionados.